

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Bakalářská práce

2013

Lukáš Víšek

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav českých dějin

Bakalářská práce

Lukáš Víšek

**Pplk. Josef Šimůnek: biografie příslušníka československých
zahranických jednotek**

Ltc. Josef Šimůnek: biography of the member of Czechoslovak foreign army

Praha 2013

Vedoucí práce: prof. PhDr. Ivan Šedivý, CSc.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze, dne 22. ledna 2013

.....
Jméno a příjmení

Zde bych chtěl poděkovat vedoucímu práce prof. PhDr. Ivanu Šedivému, CSc. za jeho odborné vedení, cenné rady a připomínky, bez nichž by tato práce nevznikla. Dále bych chtěl poděkovat Martinu Říhovi za pomoc v archivní činnosti a za zpracování fotografické dokumentace, za kterou děkuji Tomáši Jamborovi.

Klíčová slova

Československá zahraniční armáda; 2. světová válka; 1. československá pěší divize ve Francii; Československá samostatná obrněná brigáda; Velká Británie; přístav; Dunkerque; dělostřelecký pluk 1

Keywords

Czechoslovak foreign army; The second world war; 1st Czechoslovak infantry division in France; Czechoslovak independent armoured brigade; Great Britain; port; Dunkerque; 1st artillery regiment

Anotace

Práce se zaměřuje na osudy odbojáře a příslušníka československých zahraničních jednotek za 2. světové války, pplk. Josefa Šimůnka. Tak jako tisícovky jemu podobných, i on odešel za hranice a aktivně se zúčastnil bojů v Polsku, na francouzské frontě v roce 1940, ve Velké Británii prošel parašutistickým výcvikem a nakonec byl nasazen během obléhání přístavu Dunkerque. Na válečnou část života navazují jeho osudy během pohnuté doby po roce 1948, kdy ani jemu se nevyhnuly represe totalitního režimu. Prameny tu budou představovat fondy Vojenského ústředního archivu v Praze nebo Archiv bezpečnostních složek v Brně, dále poválečná historiografie, vzpomínky veteránů, příbuzných a další doplňkové prameny.

Abstract

The main aims are fates of the member of Czechoslovak foreign troops during the Second world war, lieutenant colonel Josef Šimůnek. He and many other thousands left his country and fought with Czechoslovak army in Poland, in the French Campaign in 1940. In the Great Britain he passed in parachute training and finally was deployed with Czechoslovak armored brigade at French port Dunkerque. The military fate is followed by his civil life and his fates after the year of 1948 and repression which he suffered by. The main sources are represented by fond from Military archive in Prague or Archive of Security Forces in Brno, furthermore memories of veterans, family member and other auxiliary sources.

Obsah

Úvod.....	8
1. Mládí na Pardubicku.....	10
1.1. Rodina Šimůnkova.....	10
1.2. Velká válka.....	11
1.3. V nové republice.....	13
2. Vojákem československé armády.....	15
2.1. Vojákem základní vojenské služby.....	15
2.2. Vojenská akademie v Hranicích.....	17
2.3. Poručíkem československé armády.....	20
2.3.1. Sezemice.....	20
2.3.2. Dělostřelecký oddíl 81.....	22
2.3.1. Mobilizace.....	32
3. Odbojová činnost.....	35
3.1. Polsko.....	35
3.1.1. Útěk do Polska.....	35
3.2.1. Z Malých Bronowic do internace.....	37
3.2. Odjezd ze Sovětského svazu.....	39
3.2.1. Ze Oranek do Istanbulu.....	39
3.2.2. Sýrie, přestupní stanice do Francie.....	41
3.3. Francie - v řadách dělostřeleckého oddílu III.....	43
3.4. Na půdě Velké Británie.....	48
3.4.1. Na cestě do Velké Británie.....	48
3.4.2. Cholmondeley.....	50
3.4.3. Ze stanového tábora do Moreton Hall.....	53
3.4.4. Útočný kurz ve Skotsku a parašutistický výcvik.....	55
3.4.5. Příprava k nasazení na frontě.....	60
3.4.6. Dunkerque.....	60
4. Život po válce.....	64
4.1. Po šesti letech doma.....	67
4.2. Vysoká válečná škola.....	69
4.3. Tábor nucených prací Mírov.....	71
4.4. Život za socialismu.....	73
Závěr.....	75
Přehled použitých pramenů a literatury.....	76
Seznam použitých zkratek.....	81
Seznam příloh.....	82
Přílohy.....	83

Úvod

Vojáci československých zahraničních jednotek bojovali za 2. světové války na všech frontách, od rozlehlých plání Sovětského svazu, přes masivy Karpat, vyprahlé pouště Egypta a Libye, po nebe Velké Británie, vody Atlantického oceánu a nakonec až po vlastní domovinu. Mezi spojeneckými vojáky si vydobyli uznání, respekt a chválu. V jejich osudech se prolíná mnoho historických událostí, kterými se nechali unést, nebo do nich byli proti své vůli zataženi. Právě tito lidé a jejich paměti, vzpomínky, či památky na jejich působení v řadách zahraničních jednotek, nám dávají svědectví o tom, do jaké míry se na nich 2. světová válka podepsala, jaká byla jejich každodennost v tomto konfliktu nebo jak smýšleli. Hlavním pilířem těchto ego-dokumentů je jejich historická a informační hodnota, neboť je tu stále mnoho bílých míst, které jsou systematicky odhalovány a právě z velké míry se na tom participují tyto historické dokumenty.

Jedním z neznámých odbojářů, který byl poznamenán událostmi 2. světové války, byl i Josef Šimůnek. Jeho anabáze napříč Evropou, vstříc splnění své povinnosti, kterou mu ukládala přísaha ještě z doby 1. republiky, je svědectví o hodnotách nejen jeho osoby, ale i v obecném měřítku o hodnotách československých důstojníků a o tom, co vše byli ochotní udělat proto, aby dodrželi to, co republice slíbili. V této práci se primárně věnuji životní cestě Josefa Šimůnka, jehož osudy se prolínají s osudy mnoha jiných důstojníků, ale přesto byli jiné, vyjimečné.

Práce je rozdělená do čtyř hlavních částí, které jsou postaveny na základě důkladné badatelské činnosti v archivních institucích, především období činné služby Josefa Šimůnka v československé armádě za 1. republiky a v letech 2. světové války. Primárním zdrojem archiválii byl v tomto případě Vojenský ústřední archiv v Praze na Invalidovně a Archiv bezpečnostních složek v Praze a Brně. Na tuto „konstrukci“ je dále navázáno prostřednictvím vzpomínek na Josefa Šimůnka. A to hlavně z okruhu vojenského, zastoupeného generálem Tomášem Sedláčkem, nebo dalšími vojáky, s kterými se Josef Šimůnek během svého života setkal - František Žák, Vladislav Olšina, Anton Petrák a další. Nedílnou součástí jsou také vzpomínky na Josefa Šimůnka především jako na člověka s osobními a rodinnými problémy, city, koníčky, pozitivními i negativními vlastnostmi, ale také se svými názory a myšlením. Civilní okruh v tomto případě zastupuje poslední žijící příbuzný Josefa Šimůnka, jeho neteř Marie Kafková, rozená Balcarová.

Kapitoly tak nejsou postaveny jen z čistě vojenského hlediska, ale je jim dodán především osobní rozměr a komparace osoby Josefa Šimůnka s ostatními důstojníky.

1. Mládí na Pardubicku

1.1. Rodina Šimůnkova

Josef Šimůnek pochází z východních Čech, z města Sezemice, které se rozprostírá na řece Loučné necelých šest kilometrů od krajského města Pardubic. Mírně kopcovitý terén, se zdejší dominantou Kunětickou horou a krásnou přírodou, vždy přitahoval obyvatele Sezemic i přilehlých Pardubic, ale i turisty z celého Československa. V době narození Josefa Šimůnka měly Sezemice 3 762 obyvatel a nacházelo se zde 505 domů.¹ Na tehdejší poměry obstojný počet obyvatel, podpořený zejména prosperujícím hospodářstvím a blízkými Pardubicemi, které představovaly významný pracovní trh pro obyvatele této vesnice.

Josef Šimůnek se narodil 19.9. 1913 do početné rodiny Josefa Šimůnka a Marie Šimůnkové, rozené Kudrnové. Oba dva rodiče pocházeli ze skromných poměrů. Marie Kudrnová, dcera zdejšího rolníka, se narodila se v roce 1885 v Sezemicích. V osmnácti letech potkala Josefa Šimůnka, syna rolníka a krejčího Václava Šimůnka. V roce 1904 se jim narodilo první dítě, dcera Marie. O dva roky později přišla na svět druhá dcera Karolína a v roce 1907 prvorozený syn František. Mezitím převzal Josef Šimůnek starší po svém otci dílnu na výrobu pánských a dámských oděvů v ulici Masarykova 119, kde se se svou rodinou usadil a žil ve stavení, které zároveň sloužilo jako obytný dům a krejčovská dílna.

Následující léta přála rodině Šimůnkově jak z hlediska rodinného štěstí, narodila se jim třetí dcera Emílie, tak i z hlediska profesního. Podnik, založený v roce 1871 Václavem Šimůnkem, prosperoval, a to i přes velkou konkurenci, kterou zde představovala živnost Leopolda Valenty, otce budoucího přítele a spolubojovníka Josefa Šimůnka, Jiřího Valenty. V roce 1896 jejich dům zasáhl požár, který zachvátil a zničil střechu obytného domu i z části krejčovskou dílnu.² I přes jeho hrozné následky, se podařilo obnovit funkci dílny a nadále pokračovat v jejím provozu. Ještě před válkou se podnik vypracoval na fungující živnost, která z ekonomického hlediska rodinu hmotně zajistila.³ V roce 1912, 31.5. a 1.6., se ve městě konaly volby do městského zastupitelstva, během nichž byl Václav Šimůnek zvolen radním a k povinnostem přibyla i zastupitelská funkce, kterou vykonával až do prvních měsíců války.⁴

¹ Český statistický úřad: Počet obyvatel a domů podle výsledků sčítání od roku 1869. *Český statistický úřad* [online]. 2013 [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: <http://generator.citace.com/dok/AImXQI58M19RWY3k>

² SOkA Pardubice. Pamětní kniha města Sezemice. s. 99.

³ Vzpomínky neteře Marie Kafkové–Balcarové.

⁴ SOkA Pardubice. Pamětní kniha města Sezemice. s. 151.

1.2. Velká válka

Dne 28.6. 1914 spáchal v Sarajevu srbský nacionalista Gavrilo Princip atentát na následníka rakousko-uherského trůnu Františka Ferdinanda d'Este a několika ranami z pistole ho usmrtil i s jeho manželkou Žofíí Chotkovou.⁵ Situace na diplomatickém poli se začala bezprostředně po atentátu vyhrocovat. Ultimátum, předložené srbské vládě Rakousko-Uherska, obsahovalo tvrdé podmínky, na které byla srbská strana ochotna přistoupit, ale jedna z nich, by se přijetím neslučovalo se zachováním suverenity státu. Reakce ze strany Rakousko-Uherska byla rychlá. Mobilizovalo se a 28.7., tedy přesně měsíc po atentátu, vyhlásilo Rakousko-Uhersko srbskému státu válku. Vlivem propletených spojeneckých smluv, znamenal následující sled událostí rychlou konflagraci konfliktu, pro jehož označení se brzy vžil název – 1. světová válka.⁶

Konflikt, který od základu změnil celou společnost, zasáhl i do osudů lidí v Sezemících.⁷ Od poslední války uplynulo bezmála půl století a tehdejší obyvatelé Rakousko – Uherska si nedokázali připustit, že by mohl nějaký konflikt vypuknout.⁸ První vyhlášky, oznamující mobilizaci, se v Sezemících objevily už 26.7.⁹ K nástupu bylo povoláno 500 sezemických občanů. Otec Josefa Šimůnka, jakožto člen zastupitelstva povolán nebyl, ale zaopatřoval odvedence, kteří se v Sezemících shromažďovali a poté cestovali do Vysokého Mýta, ve většině případů k 98. pěšímu pluku a pomáhal uvádět opatření, zavedená kvůli válce, do provozu.¹⁰ Ještě 8.12. 1914 se Josef Šimůnek pohyboval v Sezemících a společně s dalším radním Karlem Kubíčkem se starali o organizaci polní nemocnice, která byla do Sezemíc převelena i se 120 vojáky.¹¹ V průběhu roku 1915 byl ale nejspíš odveden a odeslán na frontu.

Celá rodina Šimůnkových, tak jako tisíce dalších rodin, se znenadání ocitla bezmužské opory, která byla v tehdejší společnosti pilířem rodiny jak z hlediska obživy tak i hmotného zaopatření. Po odchodu Josefa Šimůnka staršího převzala jeho manželka Marie péči o pět dětí, ale krejčovská dílna zůstala po dobu nepřítomnosti manžela uzavřená.

⁵ Ivan ŠEDIVÝ. *Češi, české země a Velká válka 1914 – 1918*. s. 11.

⁶ Ivan ŠEDIVÝ, *Velká válka 1914 - 1918: Pokus o rekapitulaci*, Český časopis historický 96, 1998. s. 1-24.

⁷ Mírek, BALCAR, 90. výročí založení Československa, Sezemické noviny. 2008, č. 5. s. 4

⁸ Ivan, ŠEDIVÝ. *Češi, české země a Velká Válka 1914-1918*. s. 11.

⁹ Mírek, BALCAR. 90. výročí založení Československa. Sezemické noviny. 2008, č. 5. s. 4.

¹⁰ „Infanterieregiment von Rummer Nr.98“ byl vytvořen v roce 1883 a do 1. světové války vstupoval s třemi prapory, z nichž tři byly určeny pro Halič (II., III. A IV. Prapor) a I. Prapor pro Bosnu a Hercegovinu. (Zdroj: Pěší pluk č. 98 [1883-1918]. *Válka.cz* [online]. 2010 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://forum.valka.cz/viewtopic.php/t/47364>)

¹¹ SOKA Pardubice. Pamětní kniha města Sezemice. s. 168.

V době vypuknutí války bylo Josefovi necelý rok, vyžadoval proto neustálou péči. Rodina se musela přizpůsobit přidělovému systému, který se v průběhu války měnil. Negativní změny přinutily obyvatele k nadlidským výkonům při obstarávání obživy. Marie Šimůnková pracovala během války na polích místních rolníků, mnohdy i za pomoci dvou nejstarších dětí, Marie a Karolíny. O malého Josefa a bratra Františka se v době její práce starali její rodiče, kteří svou dceru během celé války podporovali.

S pokračující válkou a prohlubující se hospodářskou krizí Rakousko – Uherska se stávala výchova dětí téměř nadlidským výkonem. Válka postihla Sezemice tak jako i jiná místa v Čechách, vytvořily se zde dětské gangy, které kradly na polích a v domácnostech.¹² Těživá situace se zásobováním a neustále se snižující přiděly vedly místní obyvatelstvo k demonstracím před obecním úřadem a otevřenému vyjádření nespokojenosti.¹³

Rok 1918, který se ohlásil tvrdými mrazy a velkým množstvím sněhu, navíc za alarmujícího nedostatku zásob, znamenal z hlediska válečného klíčové změny, které vyvrcholily 11.11. a to podepsáním míru.¹⁴ Z hlediska regionálního přinesl rozklad Rakousko-Uherska možnost vyhlásit samostatný stát Čechů a Slováků. Stalo se tak 28.10. 1918 po čtyřech letech války. Do svých domovů se začali vracet vojáci a začínali tam, kde před válkou skončili. Válečné osudy Josefa Šimůnka staršího jsou od jeho povolání neznámé vzhledem k tomu, že se nedochovaly jeho vojenské listiny,¹⁵ a proto nelze s přesností určit, kde se za války pohyboval, na jakých bojištích, či zda-li byl raněn. Zůstávají jen hypotézy a mnoho možností, kde mohl bojovat. Za předpokladu, že nebyl během války zraněn a byl u svého útvaru až do jejího konce, je možné, že se vracel z italské fronty, kde byly nasazeny dva prapory 98. pěšího pluku, nebo z balkánské fronty, místa nasazení I. praporu zmíněného pluku.¹⁶

¹² Mírek, BALCAR. *90. výročí založení Československa*. Sezemické noviny. 2008, č. 5. s. 4.

¹³ Tamtéž.

¹⁴ SOkA Pardubice. Pamětní kniha města Sezemice. s. 265.

¹⁵ Kmenový list Josefa Šimůnka byl skartován v 70. letech, tehdejšími pracovníky Vojenského ústředního archivu.

¹⁶ Pěší pluk č. 98. In: *Vakla.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: <http://forum.valka.cz/viewtopic.php/p/415523#415523>

1.3. V nové republice

Za dva roky existence nového státu se české obyvatelstvo stále ještě vyrovnávalo s následky války, nicméně už v atmosféře svobodného státu a s lepší vidinou budoucnosti. Zatímco lidé na vesnicích věnovali veškerý čas obnově svých polností a usedlostí, ve městech se rozběhl postupný proces obnovy mírového života, industrializace a budování nových podniků. Nový stát mezitím svedl dvě krátké války se sousedními státy, Polskem a Maďarskem a do roku 1920 prošel zásadními změnami, jako byla měnová reforma Aloise Rašína nebo zavedení nové ústavy.

Po skončení 1. světové války prožíval Josef Šimůnek šťastné dětství. Otec se ve zdraví vrátil z fronty, ale rodinné štěstí bylo poznamenáno následky války. Nedostatkem potravin, materiálu či topiva. Otec Josefa Šimůnka velmi těžce obnovoval provoz svého podniku, ale už v prvních volbách opět kandidoval do městského zastupitelstva za Československou sociální demokracii a o dva roky později už za nepolitickou Občanskou stranu. Se 16 hlasy byl zvolen II. náměstkem starosty v Sezemicích.¹⁷

Mezitím mladý Josef ve svých sedmi letech nastoupil na obecnou školu v Sezemicích, která byla založena již v roce 1876.¹⁸ Do lavice usedl se svými kamarády Jiřím Valentou a Oldřichem Ulrichem, s nimiž společně studoval až do ukončení reálné školy v Pardubicích.¹⁹ Rodiče ho už od dětství vedli ke sportu, kromě dětských her, rád hrál kopanou a v pubertě se z něho stal zdatný plavec. Po vzoru svého otce také vstoupil do místní jednotky Sokola, v jehož duchu ho otec vychovával, a od mládí ho vedl k vlastenectví a ideálům prezidenta T. G. Masaryka. V roce 1924 poprvé Josef uviděl letadlo. O pozdvižení v Sezemicích se postaral zdejší rodák, Ing. Alois Lacina, který přistál s letadlem na nedalekém kopci u Počáplů.²⁰ V roce 1924 ukončil Josef obecnou školu a začal studovat reálné gymnázium v blízkých Pardubicích, kam nejdříve docházel pěšky, ale potom se otec rozhodl, že mu koupí starší kolo.²¹ V tehdejších Sezemicích byl Josef se svým kolem jedním z mála, kdo tento dopravní prostředek vlastnil.²²

¹⁷ SOkA Pardubice. Pamětní kniha města Sezemice. s. 402.

¹⁸ RÁLIŠOVÁ, Irina. Historie města Sezemice. *Město Sezemice* [online]. 2006 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.sezemice.cz/historie-mesta/d-16070/query=historie+%C5%A1koly>

¹⁹ Otec Jiřího Valenty, Ludvík, v roce 1920 kandidoval za KSČ. (Zdroj: SokA Pardubice. Pamětní kniha města Sezemice. s. 400.

²⁰ Mírek, BALCAR. 90. výročí založení Československa. Sezemické noviny, č. 5, 2010, s. 2.

²¹ Vzpomínky Marie Kafkové-Balcarové.

²² Tamtéž.

Na pardubické reálce se poprvé setkal s Aloisem Volkem, se kterým v roce 1939 prchal z Polska a v roce 1940 spolu odjeli v transportu mjr.gšt. Krčka ze Sovětského svazu do Francie.²³ Mezi studenty svého ročníku patřil k nadaným žákům, vynikal v počtech, protože už od dětství ho matematika velmi zajímala. Velký přehled měl také ve světových jazycích, francouzštině a němčině. Ve škole s chováním neměl problémy a ke svému studiu přistupoval svědomitě. Sám se choval tak, jak mu vštěpoval otec, slušně a v duchu morálních zásad. Byl nepatrně plachý, ale vždy v kolektivu oblíbený. Každého nového člověka, než si ho připustil blíže k tělu, podrobil delší osobnostní analýze.²⁴ S postupem doby, jak dospíval, přemýšlel i nad tím, čím by chtěl být po profesionální stránce. Otec ani matka ho ve výběru budoucího povolání nijak neomezovali a mlčky souhlasili s jeho ambicemi. Jako nadšený jezdec a milovník koní ho velice lákala služba u jezdeckva. Zásadní vliv na jeho rozhodování měl ten fakt, že Pardubice byly místem s vysokou koncentrací vojenských těles. Svou posádku zde měl 8. dragounský pluk, železniční pluk, dělostřelecký pluk 154 a další setniny.²⁵ V roce 1932, s blížícím se koncem studií na reálném gymnáziu, byl už plně rozhodnut stát se vojákem, v čemž ho jeho otec v plné míře podpořil, byť přes své zážitky z let válečných, měl odpor ke zbráním a k válce jako takové.²⁶ Rozhodnutí svého syna chápal jako povinnost a jistý výsledek jeho ideové výchovy. V této době už ale probíhala složitá jednání v Ženevě, na kterých se poprvé začalo profilovat sousední Německo. Závěrečné zkoušky, tzv. Zkoušky dospělosti, složil Josef Šimůnek úspěšně 21.2.1933.²⁷

²³ DOSOUDIL, František. Čtyři absolventi pardubického gymnázia ve víru 2. světové války. *Klub přátel Pardubicka* [online]. 2005 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.iipardubice.cz/1123064909-ctyri-absolventi-pardubickeho-gymnazia-ve-viru-2-svetove-valky.php>

²⁴ Vyprávění Marie Kafkové-Balcarové.

²⁵ Pardubice. *Valka.cz* [online]. 2010 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://forum.valka.cz/viewtopic.php/p/349102#349102>

²⁶ Vzpomínky Marie Kafkové-Balcarové.

²⁷ VUA-VHA Praha, fond Vojenské školství 1918 – 1939. VA v Hranicích. Protokol o prospěchu – Josef Šimůnek.

2. Vojákem československé armády

2.1. Vojákem základní vojenské služby

Na začátku 30. let vrcholila ve světě Velká hospodářská krize, jejíž průběh se dramaticky odrazil i na československém hospodářství. V návaznosti na krizi, která donutila československé vládní špičky omezit výdaje na armádu, se objevila další hrozba – sousední Německo. V roce 1932 probíhala v Ženevě odzbrojovací konference, během níž vzneslo Německo požadavek na rovnoprávnost ve zbrojení a po demonstrativním opuštění rokování německou delegací, toho také Němci dosáhli. Už příští rok ale opustili jednání na trvalo a v roce 1934 vystoupilo Německo ze Společnosti národů. Série událostí dala předpověď toho, co se v Evropě za několik let rozhoří – krize a válka.

V době, kdy v Ženevě probíhala 2. fáze jednání, v dubnu 1933, nastoupil Josef Šimůnek, jako absolvent reálného gymnázia, základní vojenskou službu u dělostřeleckého pluku 3,²⁸ dislokovaného v Litoměřicích, jehož velitelem byl tehdy plk.gšt. Karel Konopík.²⁹ O několik týdnů později, během nichž prodělal základní výcvik, mu byl 17.7. přiznán status frekventanta a nastoupil do školy pro důstojníky lehkého dělostřelectva v záloze v Litoměřicích. Podmínkou přijetí do důstojnické školy byla především fyzická kondice a maturita ze střední školy s vyučovacím jazykem, kterým byla čeština nebo slovenština.³⁰

Všechny tyto podmínky Josef Šimůnek splňoval, krom toho nebyl v předešlém období života soudně trestán a ovládal i dva cizí jazyky, francouzštinu a němčinu.³¹ Spolu s ním nastoupilo do ročníku dalších 99 vojáků. Důstojnická škola znamenala pro Josefa Šimůnka v plné míře změnu stylu jeho života. Doposud byl zvyklý na osobní svobodu a volný prostor. Ve škole si musel zvykat na daleko přísnější režim. Výuka probíhala za velmi přísných podmínek. Vojáci téměř nedostávali volno, nebo-li možnost vycházky, a veškerý čas věnovali teoretickému výcviku nebo byli na cvičišti. Dne 28.10. 1933 složil Josef Šimůnek, na náměstí v Litoměřicích, během veliké slavnosti vojenskou přísahu, jíž se zúčastnily i jiné posádky dislokované v Litoměřicích. Kromě dělostřeleckého pluku 3 tu sídlila také ženijní jednotka, pěší pluk a učiliště.³²

²⁸ VUA-VHA Praha, fond Kvalifikační listiny, Josef Šimůnek. – kvalifikační listina za rok 1949.

²⁹ Jiří FIDLER – Václav SLUKA, *Encyklopedie branné moci Republiky československé 1920-1938*. Praha 2006, s. 119.

³⁰ Zdeněk , STAV. *Povinnost nade vše - Legionářský deník Zdeňka Stava*. Brno 2010, s. 13.

³¹ VUA-VHA Praha, fond Kvalifikační listiny, Josef Šimůnek.

³² Jiří FIDLER – Václav SLUKA, *Encyklopedie branné moci Republiky československé 1920-1938*. Praha 2006, s. 119.

Po přísaze, složené prezidentu T. G. Masarykovi, začal vojín aspirant Šimůnek s dělostřeleckým výcvikem, který zahrnoval topografii, nauku o střelbě, nauku o materiálu, nauku o dělech, obsluhu a také jízdu koňmo a vozmo, či zapřažení kanonu do spřežení, nauku o plynu, vojenskou organizaci, úpravu terénu nebo mravní a zdravotní výchovu.³³ Vzhledem k tomu, že tehdejší dělostřelecké útvary byly hypomobilní, byl na tuto část výcviku kladen veliký důraz. Výcvik probíhal na nedalekém prostoru Bídnice u Radobýla, který umožňoval jak výcvik na koni, tak i ovládání děla a přesuny ve spřežení do palebného postavení. Před vánočními svátky byl Josef Šimůnek povýšen do hodnosti svobodníka za výborné studijní výsledky, jichž dosáhl nejen v praktické části, kde bylo pravidlem dokonale ovládat všechny funkce u děla, tedy mířiče, střelce, nabíječe, velitele děla a pomocníka, řízení palby v terénu a s tím spojené teoretické nároky, ale i znalost služebních předpisů a obecných předmětů jako byla matematika nebo fyzika.³⁴ Závěrečné zkoušky skládal svob. asp. Šimůnek v únoru 1934 a z 99 absolventů dokončil školu s výsledkem „dobrý“ na 25. místě a byl zařazen k 1. baterii dělostřeleckého oddílu 52 v Josefově³⁵, ačkoliv předpokládal, že zůstane v Litoměřicích.³⁶

Josefov byla stará pevnost z 18. století, postavená na obranu proti možnému pruskému vpádu. V průběhu desetiletí ale pomalu ztrácela svou úvodní roli a stávala se klasickým posádkovým městem a od roku 1918 zde byla řada útvarů československé armády.³⁷ Kromě dělostřeleckého pluku 52 tu sídlil dělostřelecký pluk 4 nebo velitelství 7. divize.³⁸ Josef Šimůnek strávil v Josefově necelých pět měsíců. Už v květnu si podal přihlášku na Vojenskou akademii v Hranicích.³⁹ Měl všechny předpoklady proto stát se aktivním důstojníkem československé armády, svými veliteli byl hodnocen jako pracovitý člověk, občas horkokrevný, ale svědomitý a velmi snaživý.

³³ VUA-VHA Praha, fond Kvalifikační listiny, Josef Šimůnek. – Výkaz o prospěchu na škole pro poddůstojníky v záloze v Litoměřicích.

³⁴ Zdeněk , STAV. *Povinnost nade vše - Legionářský deník Zdeňka Stava*. Brno 2010, s. 13.

³⁵ VUA-VHA Praha, fond Kvalifikační listiny, Josef Šimůnek. – Výkaz o prospěchu na škole pro poddůstojníky v záloze v Litoměřicích.

³⁶ Vyprávění Marie Kafkové-Balcarové.

³⁷ Jiří FIDLER – Václav SLUKA, *Encyklopedie branné moci Republiky československé 1920-1938*. Praha 2006, s. 119.

³⁸ Tamtéž.

³⁹ ABS Praha-Na Struze. 302-1/483 – Curriculum vitae.

2.2. Vojenská akademie v Hranicích

Vojenská akademie v Hranicích na Moravě byl vojenský vzdělávací ústav, založený v roce 1920 a kromě období okupace v letech 1939–1945, kdy zdejší objekty fungovaly jako kasárna pro Wehrmacht, vyřazoval absolventy až do roku 1950.⁴⁰ Vojenská akademie připravovala důstojníky z povolání všech druhů zbraní, kteří během dvouletého studia prošli fyzicky náročným výcvikem a důkladnou přípravu v oborech techniky nebo vojenské teorie a znalosti řádů.⁴¹ Akademie ale nevychovala jen vojáky po jejich intelektuální stránce.⁴² Důležitým předpokladem pro úspěšné ukončení akademie byla morálka frekventanta a jeho smysl pro kázeň, smysl pro povinnost a jednání v myšlení.⁴³ Úroveň obtížnosti vojenské akademie se po stránce vědomostní dá srovnat s reálným gymnáziem, s tím, že studenti, kteří přišli s maturitou právě z reálky, měli lepší průpravu, ale po stránce kázně a psychické vyčerpání, kdy bývalo zvykem, že student se musel udržovat v bezprostřední koncentraci a napětí až sto hodin týdně, je vojenská akademie ojedinělá.⁴⁴

Kritérium vstupu na vojenskou akademii bylo úspěšné absolvování školy pro důstojníky v záloze nebo učiliště pro rotmistry. Josef Šimůnek, mezitím povýšený dekretem prezidenta republiky na desátníka absolventa, úspěšně aspiroval na posluchače vojenské akademie. Výše zmíněná kritéria splňoval, ale další podmínkou bylo úspěšné splnění přijímacího řízení, ke kterému byl Josef Šimůnek připuštěn a po vyhotovení posudku důstojnickým sborem z mateřské jednotky, kde dotyčný vykonával svoji prezenční službu nebo sloužil jako délesloužící poddůstojník a rotmistr.⁴⁵ Posudek důstojnického sboru byl na Josefa Šimůnka vypracován na základě jeho praktického výcviku v době jeho praktického výcviku nebo na základě zkoušek ze školy pro důstojníky v záloze, ze které si odnesl následující slovní ohodnocení:

*„Tichá, dobromyslná povaha, spolehlivý, ukázněný, někdy méně energický“.*⁴⁶

Podobné ohodnocení si odnesl z praktického výcviku, ale v celkovém ohodnocení ukončil řízení s ohodnocením „velmi dobře způsobilý“ a prošel tak posledním kritériem pro přijetí do akademie.

⁴⁰ Vojenská akademie Hranice. CÍMALA, Petr. *Vojenská akademie Hranice* [online]. 2009 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://vojenskaakademiehranice.ic.cz/akademie.html>

⁴¹ V pozdějším období přešla akademie na jednoroční výuku budoucích důstojníků.

⁴² Kolektiv autorů. *Vojenské dějiny Československa III. díl*. Praha 1987, s. 452.

⁴³ Zdeněk, STAV. *Povinnost nade vše - Legionářský deník Zdeňka Stava*. Brno 2010, s. 30.

⁴⁴ Tamtéž. s. 32

⁴⁵ VUA-VHA Praha, fond Kvalifikační listiny, Josef Šimůnek – Prohlášení důstojnického sboru.

⁴⁶ Tamtéž.

Ještě než přejdu k interpretaci osudů Josefa Šimůnka na akademii, je mým záměrem zhodnotit, zda byl Josef Šimůnek dostatečně vhodný pro nástup do akademie z osobního hlediska a to fyzicko-psychologického. V předešlých kapitolách jsem už popisoval, jaký byl jeho fyzický stav. Člověk jeho rysů, který byl od mládí aktivním členem Sokola a hlavně byl svým otcem veden k aktivnímu pohybu. Tato dlouholetá fyzická příprava mu umožnila vybudovat si jistý tělesný skelet, který byl výsledkem diametrálně odlišného životního stylu tehdejších lidí, ale také skutečností, že v dobách tzv. První republiky, bylo běžné, lépe řečeno masově rozšířeno, navštěvovat Sokol. Lidé obecně disponovali lepší fyzickou kondicí. Kromě Sokola byl Josef Šimůnek i aktivním plavcem, cyklistou a občasným lyžařem. Zhodnotíme-li jeho fyzické předpoklady podle předešlých skutečností, dojdeme k závěru, že po fyzické stránce byl adekvátně připraven. Druhou stranou mince byla ale morálka, inteligence, obecná kreativita a smysl pro improvizaci. O morálce jsem se už zmínil, psychicky byl Josef Šimůnek vyrovnaný, sice trochu plachý, ale kolektiv, jako silná skupina jedinců, pro něho nebyl překážkou. Měl rád společnost a začlenění do ní mu nečinilo žádný problém.

Dne 1.8. 1934 nastoupil asp. pres. sl. Josef Šimůnek do I. ročníku vojenské akademie v Hranicích.⁴⁷ Jako dělostřelec byl zařazen do tzv. baterie I. ročníku⁴⁸ spolu s dalšími 65 akademiky, mezi nimiž potkal řadu svých budoucích přátel a spolubojovníků z Francie a Velké Británie, Jana Plonera, Františka Závorku, Ladislava Kafku, Ladislava Nedbala a Františka Žáka, nechyběl ani Jiří Valenta. K pěchotě nastoupil i další ze sezemických přátel, Oldřich Ulrich⁴⁹

První dny na akademii strávil Josef Šimůnek důkladným seznámením s prostředím. Jako každý obdržel dvě polní uniformy, vysoké jezdecké boty, bagančata, nebo-li tzv. kotníkové boty, ovinovačky,⁵⁰ šavli, náležitosti do pole, spodní prádlo, osobní propriety, slavnostní uniformu, kterou jim ušili až po jejich nástupu do akademie, šavli a další potřeby, od hygienických až po spací či učební pomůcky.⁵¹ Kromě toho dostal každý akademik přiděleno své osobní číslo, které si musel co nejdříve našít na každou součást uniformy, či výstroje, spodním prádlem počínaje, šavlí konče. Tento systém měl ulehčit navrácení ztracených věcí, ale především utužoval v mužstvu smysl pro péči o vlastní věci, smysl pro

⁴⁷ VUA-VHA Praha, fond Vojenské školství 1918-1939 – Denní rozkazy VA Hranice 1934 – záznam ze dne 1. srpna 1934.

⁴⁸ Tamtéž.

⁴⁹ Mírek, BALCAR, *Rodák Oldřich Ulrich*. Sezemické noviny. č. 5, 2010. s. 2.

⁵⁰ Primární funkcí ovinovaček byla fixace nohy, speciálně kotníku.

⁵¹ Tomáš SEDLÁČEK – Jiří PLACHÝ, *Výdržet. Paměti generála Tomáše Sedláčka*. Praha 2008, s. 28.

pořádek, neboť každá ztracená věc, opatřená číslem, byla neprodleně navracena majiteli, který byl za ztrátu potrestán.⁵² Po letech na tvrdou disciplínu vzpomínal Josef Šimůnek takto: „*Z civilního života jsme nebyli na tak tvrdou disciplínu zvyklí, bylo to pro nás těžké se přizpůsobit, ale nic jiného nám nezbývalo, chtěli-li jsme se stát důstojníky.*“⁵³

Výuka na vojenské akademii byla náročná, kromě klasických předmětů, jako byla matematika, fyzika nebo chemie, se vyučovala topografie, nauka o dělostřelectvu, nauka o hipologii a další speciální předměty, dále sportovní část výuky, jízda koňmo, běh, gymnastika, šerm, nebo i předměty o chování ve společnosti a v každém ročníku probíhaly také taneční kurzy, ve kterých vždy voják dostal náhodně „přidělenou“ slečnu.⁵⁴

Učení na vojenské akademii zvládal Josef Šimůnek obstojně, namáhavé učivo většinou doháněl v dobách samostudia, které bylo vždy od 19:00, zatímco výuka a zaměstnání trvalo od 06:00 do 18:00 hodin, ale také neopomněl občas navštívit město. V druhém ročníku se nechtěně připlétl do potyčky s vojáky prezenční služby místní posádky v lokále „U vody“, na tehdejší Galašově ulici. Josef Šimůnek nebyl typem „hospodského povaleče“, ba naopak hranické lokály navštěvoval jen občasně, dle jeho slov: „*Když si dovolil věnovat trochu času i zábavě*“⁵⁵. Nebyl alkoholik, ale silný kuřák, a když už vyrazil se svými kamarády v Hranicích do hostince tak jen do těch lokálů, které zpravidla nenavštěvovali důstojníci.

Svou první dovolenou na vojenské akademii dostal na podzim roku 1934, kdy jel do Sezemic, protože se zde konala svatba. Sestra Emílie si brala za manžela Jiřího Valentu, jmenovce kamaráda Josefa Šimůnka. V Sezemicích ale nepobyl dlouho, protože studium na akademii považoval za velmi náročné, a proto se rozhodl raději odcestovat zpět. Z tohoto důvodu také omezoval své výlety za zábavou, ale vždy když byla možnost, neodpustil si se spolužáky kdekou vylomeninu nebo lumpárnu.

Na konci druhého ročníku čekalo na Josefa Šimůnka už jen období závěrečných zkoušek, které skládal z více než třiceti předmětů, praktických i teoretických. Akademii nakonec absolvoval jako 38. z 67 frekventantů s celkovým prospěchem „*dobře způsobilý*“.⁵⁶ Závěr studia ale neopomněl se svými kamarády náležitě oslavit a zakončit jej ve znamení návštěvy hranických lokálů. Oslavy byly tak bujaré, že poslední dva dny na akademii strávil Josef Šimůnek, od 30.7. do 1.8., ve vězení.⁵⁷

⁵² Tamtéž.

⁵³ Vzpomínky Marie Kafkové-Balcarové.

⁵⁴ Tamtéž.

⁵⁵ Vzpomínky Marie Kafkové-Balcarové.

⁵⁶ VUA-VHA Praha, fond Kvalifikační listiny. Josef Šimůnek – Výkaz o prospěchu.

⁵⁷ VUA-VHA Praha, fond Vojenské školství. VA - Protokoly o prospěchu.

2.3. Poručíkem československé armády

2.3.1. Sezemice

Po úspěšném dokončení vojenské akademie v Hranicích, odjel čerstvý poručík československé armády na dovolenou do Sezemic. Společně se svým dlouholetým přítelem, taktéž absolventem hranické akademie, poručíkem Valentou, strávil v rodišti celý srpen, během něhož si zařídil potřebné věci, které za dobu své dosavadní vojenské služby nestihl. Během ní jen zřídka kdy navštívil svůj domov. V roce 1933 tu možnost neměl, jelikož působil ve škole pro důstojníky dělostřelectva jako frekventant a za dva roky strávené v Hranicích se do své rodné obce dostal jen sporadicky, protože náročnost výuky a přísný řád školy ho velice omezovaly.

Během měsíce srpna se věnoval především krejčovské dílně svého otce, kde mu vypomáhal, tak jako v období po absolvování reálného gymnázia a před nástupem na vojenskou prezenční službu. Spolu s Jiřím Valentou a Oldřichem Ulrichem, rovněž akademikem z Hranic, pořádali společné výlety do okolí a provozovali sporty jako plavání, jízdu na kole, jichž byli všichni příznivci. Jako aktivní členové Sokola neopomenuli ani návštěvu místní jednoty a pravidelně se připravovali na budoucí službu v československé armádě. Po večerech pak besedovali a jako fanoušci a znalci karetních her trávili dlouhé hodiny u Valentů, v Masarykově ulici č. 400

Veškerý volný čas ale netrávil jen se svými kamarády. Po letech se sešel se svými sourozenci, třemi sestrami, Marií, Karolínou a Emílií. V půlce srpna s nimi podnikl výlet do Pardubic na zdejší zámek, bohatý svou historií, zejména z dob pánů z Pernštejna a také na místní závodě, kde se každoročně koná Velká pardubická. Jako velký milovník koní a skvělý jezdec navštěvoval závody a to mohl už v dobách svých studií na pardubické reálce. Vzhledem k malé vzdálenosti mezi Sezemicemi a Pardubicemi podnikal i cyklistické výjezdy za svými středoškolskými spolužáky. V těchto dnech také potkal svojí budoucí manželku, Boženu Biškovou, narozenou v roce 1917 v Sezemicích, kde její rodina bydlela v malém domku. Otec byl rolník a matka hospodyně. S Boženu trávil mnoho času a během své služby u útvaru s ní vedl aktivní korespondenci, leč bohužel se do dnešních dnů ani jeden dopis nedochoval. S blížícím se odjezdem k útvaru, jenž byl v tomto případě dělostřelecký oddíl 81 v Kostelci nad Orlicí, věnoval veškerý čas fyzické přípravě a opakování služebních řádů a

důsledné teoretické přípravě. Otec mu také ušil novou extrovní uniformu, kterou se tehdy pyšnil každý československý důstojník. Ze Sezemic odjel 31. 8.

2.3.2. Dělostřelecký oddíl 81

Kostelec nad Orlicí, posádkové město již od roku 1920,⁵⁸ leží ve východní Čechách na toku řeky Divoká Orlice a na úpatí Orlických hor.⁵⁹ Posádka zde byla založena ihned po vzniku samostatného Československa na vlastní žádost zdejší městské rady. První posádku tvořili příslušníci dělostřeleckého oddílu 254, pro jehož potřeby byl v Kostelci nad Orlicí, v průběhu dvacátých let, postaven komplex kasárenských budov na okraji města.⁶⁰ V roce 1932 byl oddíl výnosem čj. 2004 Dův.-hl.št/1. oddělení zrušen a jeho sbor gážistů, mužstva a materiálu posloužil ke vzniku nové jednotky, dělostřeleckého oddílu 81, jehož základem byl také kromě bývalého dělostřeleckého oddílu 254 i II. oddíl dělostřeleckého pluku 52.⁶¹ V roce 1934 věnovalo město, při příležitosti oslav 17. výročí bitvy u Zborova, oddílu bojovou zástavu jako výraz vděku tamní společnosti za reprezentativní přístup příslušníků armády vůči obyvatelstvu a za poctivou přípravu obrany státu. Hranice s tehdejším Německem je od města vzdálená necelých 40 kilometrů a i přes malý počet německých obyvatel reflektovali občané Kostelce nad Orlicí ohrožení jako velmi reálné.⁶²

V létě 1936 se z Josefa Šimůnka stal důstojník, ve svých 21 letech se zařadil mezi kastu důstojníků, která požívala ve společnosti značných sociálních výhod. Společnost na ně hleděla jako na pokračovatele legionářských tradic a absolventy vychované tvrdou disciplínou pod dohledem bývalých legionářů. Jako důstojník si velice dobře uvědomoval, co to pro něho znamená, odpovědnost při obraně státu, při reprezentaci, na kterou byl kladen velký důraz. Josef Šimůnek si toho byl moc dobře vědom a podle toho se také snažil ve společnosti vystupovat. Nicméně jeho intelekt a pozice ve společnosti mu nezahradily cestu k nižším vrstvám, ba právě naopak cítil, že jako velitel bude v kontaktu s obyčejnými vojáky, a podle toho se také snažil vystupovat. Ten samý přístup také dodržoval ve styku s civilním obyvatelstvem, samozřejmě v rámci jeho osobních a profesních mezí. Do hodnosti poručíka byl Josef Šimůnek jmenován 1.9. 1936 v rozkaze č. 46/1936 a čekatelem na služební místo u dělostřeleckého oddílu 81, s pořadím od 1.8. 1936.⁶³

⁵⁸ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký oddíl 81 – Příloha ke kronice č.4576 – Dopis starosty města Kostelec nad Orlicí Posádkovému velitelství ze dne 2.7.1934.

⁵⁹ Tamtéž.

⁶⁰ Jiří FIDLER – Václav SLUKA, *Encyklopedie branné moci Republiky československé 1920-1938*. Praha 2006, s. 343.

⁶¹ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký oddíl 81 – Kronika oddílu, s. 3.

⁶² Tamtéž. s. 17.

⁶³ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký oddíl 81 – Denní rozkazy, velitelství oddílu. č.148 – 206 – zápis ze dne 1.9.19136, s. 1.

V době jeho příchodu do Kostelce nad Orlicí se dělostřelecký oddíl 81 nacházel ve východních Čechách na závěrečných cvičeních československé armády.⁶⁴ První dny strávil víceméně v kasárnách bez systematizovaného místa a spíše než zaměstnání se věnoval prezentaci své osoby u důstojníků, kteří se nacházeli v kasárnách, a poznáváním okolí a města. O devět dní později už nastoupil pravidelnou službu u oddílu a byl zařazen k 1/81. baterii, které velel škpt.děl. Ludvík Killinger, jako pozorovatel. Dalšími členy důstojnického sboru byli mjr.děl. Adolf Líbal, zástupce velitele oddílu, kpt.děl. Vladislav Farka, velitel 3/81. baterie, kpt.děl. Jan Bečka, velitel 4/81. baterie, která byla jako jediná motorizovaná, npor.děl. Hejl, velitel 2/81. baterie, por.děl. Vladislav Olšina, jeho pozdější přítel, s kterým prošel celou válku od Polska po Dunkerque, por.děl. Jan Kalina, por.děl. Jan Ambros a další.⁶⁵

Tehdejší sbor gážístů u oddílu byl velmi mladý a všichni důstojníci, kteří byli stejné generace jako Josef Šimůnek, byli v rozmezí dvou let absolventy akademie. Z profesionálního hlediska se Josef Šimůnek jako svědomitý a ukázněný důstojník dokázal s nimi dokonale sžít. Jak bylo řečeno, měl k novým obličejům svůj vlastní přístup a osobnostně se nesnažil svých charakterních vlastností využívat k tomu, aby vyčníval. Svě velitele, pplk. Jana Adamce, nebo na mjr. Líbala, počítal mezi zkušené důstojníky, kteří mají za sebou už několik let činné služby, ne-li službu u legií. Až s odslouženými roky pochopil pravou podstatu těchto lidí a podle jejich praktických a teoretických znalostí dokázal i usuzovat rozdíly - absolvent akademie kontra legionář. Shrnu-li to do poslední věty, lze konstatovat, že Josef Šimůnek byl optimista.⁶⁶ Především vnímal pozitivní rysy svých nadřízených, ale k dokonalému úsudku a strukturalizaci osobností se snažil dobrat po delší analýze i s ohledem na negativní rysy těchto lidí.

Svým způsobem se Josef Šimůnek adaptoval do nového prostředí rychle. Byl zařazen k 1/81. baterii, jejímž velitelem byl svérázný a také díky svým schopnostem velmi oceňovaný důstojník, škpt.děl. Ludvík Killinger. U této baterie nastoupil Josef Šimůnek jako I. důstojník a víceméně žil v pozadí Ludvíka Killingera, který razil teorii lidského přístupu k podřízeným, ale přísného velení.⁶⁷ Osobní myšlenky, které k němu Josef Šimůnek cítil, se mi bohužel nepodařilo zjistit, ale beze sporu ho bral jako člověka moudrého a akceschopného a velmi zkušeného. Někoho, kdo je ochoten předat informace a hlavně zkušenosti, které on velmi

⁶⁴ VUA-VHA, fond Dělostřelecký oddíl 81 – Kronika oddílu, s. 27.

⁶⁵ Tamtéž. s. 29.

⁶⁶ Vzpomínky neteře Josef Šimůnka.

⁶⁷ VUA-VHA Praha, fond Kvalifikační listiny. Josef Šimůnek Kvalifikační listina 1949.

rychle vstřebával, čímž se později stal výborným adeptem pro další povýšení a přemístěním na systematizované místo jako velitel baterie.⁶⁸

Nový okruh lidí a hlavně nové prostředí mu poskytl Kostelec nad Orlicí, ryze české město a více než Němců, zde žilo Maďarů.⁶⁹ Společnost ale byla kompaktní a město zažívalo především díky vojenské posádce, pracovní a hlavně kulturní rozkvět. Město se z mnoha hledisek od těch ostatních nelišilo. Nechyběla tu jednota Sokola, jehož aktivním členem byl i Josef Šimůnek. Na hrách a sportovních kláních zdejší cvičenci mnohdy soupeřili se zástupci oddílu. Společně s por.děl. Janem Ambrosem a s nadp. prov. Jaroslavem Kalinou, jehož zastupoval ve vojenském zátiší v oboru tělesné výchovy, trávili mnoho času cvičením i nad rámec zaměstnání.⁷⁰ Jejich kroužek organizoval pro mužstvo pestrú škálu kondičních cvičení a sportovních dní, které byly pojaty jako atletické závody, vzájemné soupeření v míčových hrách či při prezentaci cviků z gymnastiky. Josef Šimůnek se v první řadě snažil věnovat i duchovní obrodě, nebo-li rozvíjení kulturního ducha a to především díky oddílovému biografu, který byl rovněž zaštiťován vojenským zátiším, ale také městským biografem.⁷¹ Několik let po válce se nechal slyšet, že k jeho největším zálibám se řadí film.⁷² Kostelec nad Orlicí a prostředí oddílu tedy zaštiťovaly vše potřebné k vedení spořádaného vojenského a osobního života.

V říjnu 1936 převzal Josef Šimůnek funkci orientačního důstojníka oddílu od npor.děl. Josefa Hejla a zapojil se do příprav na cvičení v Milovicích, kterého se měla zúčastnit kombinovaná baterie oddílu, jejímž základem byla 1/81. baterie.⁷³ Tehdy byl čerstvě jmenovaným orientačním důstojníkem a aktivně se účastnil i praktických cvičení za účelem přípravy zmíněné baterie z teoretického a hlavně praktického hlediska na budoucí cvičení. Z racionálních důvodů krátkého pobytu u baterie a s tím i nedostatek zkušeností ho nezařadily do sestavy kombinované baterie, která měla na závěr cvičení prodělat přesun do Prahy a při příležitosti oslav 28.10. defillovala na vojenské přehlídce. Současně se v Kostelci nad Orlicí

⁶⁸ VUA-VHA Praha, fond Kvalifikační listiny. Josef Šimůnek Kvalifikační listina 1937.

⁶⁹ Počet obyvatel Kostelce nad Orlicí byl v roce 1930 6 027(Zdroj:Počet obyvatel a domů podle výsledků sčítání od roku 1869. *Český statistický úřad* [online]. 2012 [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/sldb/sldb10.nsf/obydomy?openform&:576361>

Srov. Sčítání obyvatel z roku 1930: **5 394**

Kostelec nad Orlicí. *Valka.cz* [online]. 2009 [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: <http://forum.valka.cz/viewtopic.php/p/174402#174402>

⁷⁰ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký oddíl 81 – Denní rozkazy, velitelství oddílu. č.208 – 272 – zápis ze dne 1.10.1936, s. 2.

⁷¹ Tamtéž.

⁷² Vyprávění Marie Kafkové-Balcarové.

⁷³ VUA – VHA. Fond 81. dělostřelecký oddíl – Denní rozkazy, velitelství oddílu. č.208 – 272 – zápis ze dne 26.10.1913, s. 2

konaly velké oslavy výročí vzniku Československa. Významné datum a okolnosti spjaté se vznikem Československa měly nesmazatelné místo v tradicích československé armády, a tak není náhodou, že kromě vojenské akademie v Hranicích byl kladen důraz i na výchovu vojáků a důstojníků ve službě po dobu jejich prezenční služby. O významu 28.10. a nadcházející přísaze nováčků pronesl 27.10. v kasárenském kinosále škpt. Farka přednášku, s povinnou účastí pro všechny gážisty.⁷⁴ V přednášce, jejíž hlavním bodem byl vznik samostatného státu, neopomněl připomenout také boj československých legií a jejich funkci jako základní kámen československé armády.⁷⁵

Na den státního svátku v roce 1936 nastoupil oddíl na nádvoří kasáren se standartou, stráží standardy, které velel por.děl. Josef Ambros, a dále čestná stráž s vyzdobeným dělem. Hlavním bodem programu byla přísaha a projevy v českém a maďarském jazyce, přednesené zástupcem velitele oddílu, škpt. Romanem Pieztrakem, jenž zastupoval nepřítomného velitele pplk. Adamce, který se tou dobou nacházel v Praze, a přehlídka nastoupených jednotek. Celému ceremoniálu uvnitř kasáren přihlíželo obyvatelstvo Kostelce nad Orlicí.⁷⁶

První Vánoce u nového útvaru strávil por.děl. Josef Šimůnek v kasárnách. Na rozdíl od jiných gážistů, kteří dostali na svátky dovolenou, zůstal u útvaru a během nich dostal na starosti funkci oddílového dozorčího důstojníka. Volný čas trávil průběžnou přípravou a také s jistou dívkou z Kostelce nad Orlicí, jejíž jméno a podrobnosti o jejich společném životě se v vzpomínkách neobjevují.⁷⁷ Štědrý den prožil v kasárnách, poprvé ve svém životě mimo domov.⁷⁸

Nadcházející rok 1937 znamenal pro 81. dělostřelecký oddíl sérii příprav a změn v organizaci oddílu a hlavně domácí události silně zasáhly vývoj morálky mužstva a gážistů. Hned první změna v organizaci oddílu nastala 1.1. Doposud 3/81. baterie, která byla hypomobilní, měla být v nejbližších dnech a týdnech plně motorizována a přejmenována na 5/81. baterii⁷⁹. Josef Šimůnek vstupoval do roku 1937 s nemalými ambicemi. Jako zástupce předsedy tělovýchovného kroužku u oddílu se velmi angažoval v přípravě lyžařského družstva

⁷⁴ VUA – VHA. Fond 81. dělostřelecký oddíl – Denní rozkazy, velitelství oddílu. č.208 – 272 – zápis ze dne 26.10.1913, s. 3.

⁷⁵ Tamtéž.

⁷⁶ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký oddíl 81 – Denní rozkazy, velitelství oddílu. č.208 – 272 – zápis ze dne 24.10.1936, s. 3.

⁷⁷ Neteř Josefa Šimůnka pouze uvedla, že se strýc po válce zmiňoval o jisté slečně v Kostelci nad Orlicí.

⁷⁸ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký oddíl 81 – Denní rozkazy, velitelství oddílu. č.208 – 272 – zápis ze dne 16.12.1936.

⁷⁹ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký oddíl 81 – Kronika oddílu, s. 30.

v závodech v České Třebové, kde se štafeta, složená z mužstva, umístila na 3. místě.⁸⁰ Jistou dobu zastával funkci prozatímního velitele 1/81. baterie.⁸¹ Po návratu špkt. Kilingera do funkce velitele baterie se Josef Šimůnek vrátil na své původní místo 1. důstojníka baterie, ale během svého dvouměsíčního působení ve funkci velitele baterie projevil svou energičnost a především rozhodnost a díky svému smyslu pro odpovědnost osobní iniciativu ve výchově svých podřízených, ve velení baterie a celkovému přístupu k vykonávání funkce, potvrdil své preference na to, stát se velitelem baterie ad hoc.⁸²

Služba u dělostřeleckého oddílu 81 nebylo jen zaměstnání. Dle dobových materiálů a výpovědí pamětnice jsem se pokusil zrekonstruovat osobní život Josefa Šimůnka v Kostelci nad Orlicí a jeho reflexe při zaměstnání a přístupu k poddůstojníkům nebo mužstvu. U 1/81. baterie našel por. Josef Šimůnek vlastní seberealizaci, prohluboval své praktické zkušenosti, zejména pod dohledem špkt. Killingerera, o kterém jsem se už zmínil. Zkušenosti jsou cenným artiklem a on si jejich cenu moc dobře uvědomoval a podle toho se také odvíjelo vše ostatní. K praktickým zkušenostem patří teoretický základ, znalosti v oboru, při manévrech s dělem, obecně řečeno tzv. „know how“. Toho docílil v průběhu celé své kariéry především pilným samostudiem, kterým se snažil dosáhnout praktických zkušeností. Na druhou stranu zkušenosti nejsou jen o teorii i sebevíce inteligentnější voják může v praxi zklamat, v boji, při kontaktu s mužstvem atd. I tuto stranu mince Josef Šimůnek reflektoval a při zaměstnání nebo při manévrech se snažil vždy vystupovat profesionálně, energicky a především s kladným přístupem k věci, protože nelze dosáhnout zkušenostního vzestupu bez toho, aniž by člověk chtěl. Jako důstojník se snažil skloubit přednosti a poučit se z chyb.⁸³ Tento dlouhodobý proces odstartoval Josef Šimůnek slibně, začalo to výchovou v Hranicích a důslednou přípravou na službu v armádě.

Charakter Josefa Šimůnka byl poměrně diferentní, jinak se choval v zaměstnání a jinak v osobním životě. Jeho přístup k povolání jsem už více méně zmínil, ale jaký to byl člověk v osobní rovině? Veškerý svůj volný čas, jak už bylo řečeno, trávil, nebo se pokoušel, samostudiem a své společenské aktivity omezil jen na komunikaci se svými přáteli z řad důstojnického sboru a zřídkakdy s civilním obyvatelstvem. Jeho plachost mu byla předurčena do společnosti civilistů, nikoliv vojáků. Zůstává už jen otázkou, zda si takto počíнал kvůli svému sebe zdokonalení, nebo se vyhýbal civilní společnosti z jiného důvodu. Restaurační

⁸⁰ Tamtéž.

⁸¹ VUA-VHA Praha, fond Kvalifikační listiny, Josef Šimůnek. Kvalifikační listina za rok 1937.

⁸² Tamtéž.

⁸³ VUA-VHA Praha, fond Kvalifikační listiny, Josef Šimůnek. Kvalifikační listina za rok 1937.

zařízení v Kostelci navštěvoval zřídka, v osobním volnu alkoholu nepropadal, ale co ho k tomu vedlo? Především jako silný věřící se vyhýbal všemu, co by ho mohlo odradit od zásad, které mu vštěpovali rodiči a které byly spojeny s vírou. Když už navštívil nějaký podnik, jednalo se především o restaurační zařízení vhodné pro důstojníky s vyšším společenským statutem a i v tomto případě, vyžadovala-li to jeho důstojnická hodnost. Jistý faktor tehdy mohla hrát i jeho sezemická známost, Božena Bíšková. Do jaké míry byl jejich vztah hluboký, se mi ale nepodařilo zjistit. Posledním skutečností, která ho víceméně řídila byly jeho ambice, touha vypěstovat se ve vzorného důstojníka,⁸⁴ ale také povinnosti dané složenou přísahou.⁸⁵

V březnu 1937 odjel oddíl na společné cvičení s posádkami ze Žamberka a Vysokého Mýta do Turnova, které absolvoval Josef Šimůnek ještě stále ve funkci 1. důstojníka, ale už 1.4. byl jmenován prozatímním velitelem 2/81. baterie.⁸⁶ Další disciplína, ve které se doposud zaměstnaný Josef Šimůnek mohl realizovat a za což byl velmi pozitivně hodnocen, byla jízda na koni. Pro tehdejší důstojnický sbor to bylo, vzhledem k existenci jezdeckých brigád a převažujícímu hipomobilnímu dělostřelectvu, vyžadováno a očekáváno.

Dne 2.7. 1937 se po celém tehdejší Československu ve všech posádkách a větších městech připomínalo 20. výročí od bitvy u Zborova. V Praze se tehdy konala velká manifestace na Staroměstském náměstí a přehlídka před prezidentem E. Benešem a uctění památky u hrobu neznámého vojína, padlého u Zborova. V Kostelci nad Orlicí začaly oslavy neformálně už 1.7. Pod patronátem velitele oddílu byly zahájeny tělovýchovné a jezdecké závody. Dne 1.7. ve 14.00 hodin v jezdeckých kláních začaly závody ve skoku, jichž se zúčastnili důstojníci, aspiranti, rotmistři, ale i mužstvo. V této disciplíně závodil i Josef Šimůnek, ale bohužel se neumístil ani na jednom ze tří hodnocených stupňů 92. Po jezdeckých závodech pokračovaly oslavy poněkud netradičně vidličkovým závodem, ve kterém soupeřili poddůstojníci a vojáci ze všech setnin, a jako třetím bodem oslav byla tzv. Gymkihána, tedy závod v zapalování doutníků, závod koňmo s plnou sklenicí vody a závod v navlékání jehly. Tyto disciplíny byly vyhrazeny pro mužstvo a důstojníci tu figurovali jen jako soudcovský sbor. Plejádu disciplín ukončil závěrečný volejbalový turnaj mezi setninami. V 17:00 hodin bylo vše slavnostně ukončeno a vztyčena státní vlajka za přihlížení obyvatelstva a všech zúčastněných vojáků. Ceremonie ukončil poslech rádia, které prostřednictvím amplionů do éteru pouštělo vysílání o slavnostech v Praze na Staroměstském náměstí.⁸⁷

⁸⁴ VUA-VHA Praha, fond Kvalifikační listiny, Josef Šimůnek. Kvalifikační listina za rok 1937.

⁸⁵ Vyprávění Marie Kafkové-Balcarové.

⁸⁶ VUA-VHA Praha, fond Kvalifikační listiny, Josef Šimůnek. Kvalifikační listina za rok 1949.

⁸⁷ VUA-VHA Praha. Fond dělostřelecký oddíl 81 – Denní rozkazy, velitelství oddílu. č.75 –146 – zápis ze dne 1. a 2.7. 1937.

Na druhý den se v kasárnách oddílu shromáždilo široké obecní obyvatelstvo, volného vchodu do areálu využily stovky obyvatel, ale také důležité návštěvy z řad zastupitelstva města Kostelec nad Orlicí nebo z řad podnikatelské sféry. Za přítomnosti všech jednotek zahájil velitel oddílu v 08:30 hodin slavnostní ceremonii, projevy o významu Zborova v tradicích československého státu a československé armády v češtině a maďarštině, vojenská přehlídka a slavnostní ukončení. Josef Šimůnek s 2/82. baterií, kterou dočasně vedl, předvedl opět své schopnosti a spolu s ostatními důstojníky kvality zdejší posádky. Po zbytek dne dostalo veškeré mužstvo volno.⁸⁸

Zborovské slavnosti opět vnesly do zdejších kasáren jasné světlo, zejména styk s civilním obyvatelstvem, prostřednictvím veřejných závodů se utvrdil vztah zdejší posádky k městu a ani Josef Šimůnek nezůstal tomu všemu stranou. Po tvrdé několikaměsíční práci zúročil snahu a naplno se zařadil do důstojnického sboru a po dlouhé době, de facto od svého příchodu k jednotce, v září 1936, odjel na pětidenní dovolenou do Sezemic.⁸⁹

V rodném městě strávil Josef Šimůnek pět dní, které věnoval především své rodině, rodičům, kteří stále žili v Sezemicích, a své přítelkyni Boženě Biškové, jejichž vztah prošel během posledního roku zátěžovou zkouškou, kdy oba, odloučení od sebe, si dokázali vzájemnou náklonnost a věrnost.⁹⁰ Po svém návratu k oddílu se ihned zapojil do příprav dalšího cvičení, které bylo významné především na výcviku spolupráce s ostatními složkami armády, zejména letectvem. Výcvik spočíval v těsné spolupráci s letadly, které naváděly palbu baterií dělostřeleckého oddílu 81, opravovaly souřadnice paleb, vyhodnocovaly a ověřovaly účinnost palby jednotlivých baterií, či je postupně naváděly na cíle, jako byla pochodující kolona, pěchota v rojnici nebo nepřátelská dělostřelecká baterie.

Cvičení se konalo na konci července, ale Josef Šimůnek se ho z pracovních důvodů nezúčastnil. Jeho úkolem byl trénink protiletadlové palby kasáren pro poddůstojníky a mužstvo. Tato role instruktora ho předurčila do dalšího stupně zdokonalení. V návaznosti na to byl 5.9. odeslán do Plaveckého Podhradí na velitelství protiletadlového kurzu.⁹¹ V protiletadlovém kurzu bylo celkem 11 důstojníků ze všech tehdejších složek armády. Kurz se konal na etapy a frekventanty bylo nutné naučit veškeré novinky vedení obranného boje proti letadlům, zejména při použití pěchotních zbraní, speciálně kulometu vz. 26. Další

⁸⁸ Tamtéž

⁸⁹ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký oddíl 81 – Denní rozkazy, velitelství oddílu. č.75 –146 – zápis ze dne 1. a 2.7. 1937.

⁹⁰ Vzpomínky neteře Josefa Šimůnka.

⁹¹ VUA-VHA Praha, fond Kvalifikační listiny, Josef Šimůnek. Kvalifikační listina za rok 1949.

možnosti vedení obrany byly dány tehdejšími prostředky, které byly k tomuto boji určeny, tj. Protiletadlové kulometry, kanóny, kde byl nejmodernější švýcarský velkorážní kulomet Oerlikon licenčně vyráběný v Československu, nebo adaptace těžkých kulometů pomocí mířidel pro vedení palby proti letadlům. Kurz ukončil Josef Šimůnek s prospěchem, klasifikovaným – *velmi dobré* – jako šestý. V Plaveckém Podhradí pak prožil ještě dva dny a 2.10. se už navracel ke svému tělesu. Po svém návratu se vrátil na svou pozici velitele baterie, stále byl ve funkci, ale už 4. října dostal další dovolenou do Sezemic, tentokrát na 14 dní.⁹²

Rok 1938 znamenal sled událostí, které prověřily obranyschopnost Československa, ale v konečné fázi měly za následek postupný vývoj nepříznivé situace, která vyvrcholila 15. března 1939, okupací zbytků Česko-Slovenska. První varování přišlo od rozpínavého Německa v podobě anexe sousedního Rakouska, jehož ozbrojené složky proti německým jednotkám nijak nezasáhly, a sousední Rakousko se začlenilo do Třetí říše. Josef Šimůnek byl tehdy opět I. důstojníkem 1/81. baterie, u které nastoupil po svém úspěšném vykonání protiletadlového kurzu. Anexi Rakouska přijal v rozpacích a chápal to jako impuls k intenzivnější přípravě svých schopností, ale také i ve výcviku mužstva a přípravě na vyhrocené situace, které předpovídal na Vánoce 1937 při své návštěvě u rodičů.⁹³

Do nového roku vstupoval dělostřelecký oddíl 81 s celkem čtyřmi bateriemi a jednou náhradní, z toho dvě byly hypomobilní a dvě motorizované. Kromě toho se také lišila výzbroj jednotlivých baterií. Původní baterie, které byly hypomobilní, měly ve své výzbroji staré lehké kanóny vz. 5/8, ráže 80 mm, které byly v době vzniku první motorizované baterie, 5./81. baterie, nahrazeny novými děly vz. 30 ráže 100 mm.⁹⁴

V prvních jarních dnech gradovala přechodná situace, napětí a nervozita Josefa Šimůnka pomalu vyprchávala a u oddílu vrcholily přípravy na další ostré střelby, jichž se měly účastnit všechny baterie a většina gážistů. Stávaly se ale případy, kdy bylo zjištěno, že důstojník neovládá teorii palby děl tak, jak by se očekávalo od důstojníka dělostřelectva. Takovéto případy, v době mobilizačních příprav, byly nepříjemné a velitelství oddílu je řešilo velmi přísně. Jeden z těchto přečinů řešil i por. Josef Šimůnek, který na rozkaz pplk. Adamce měl spolu s npor. Václavem Šajnerem, jeho blízkým přítelem a pozdějším nadřízeným ve Velké Británii a por.děl. Josefem Markem každý den, kromě soboty a neděle, v době od 18:00

⁹² VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký oddíl 81 – Denní rozkazy, velitelství oddílu. č.75 –146 – zápis ze dne 1. a 2.7. 1937.

⁹³ Názory na anšlus Rakouska jsou rekonstruovány na základě výpovědí jeho neteře o vztahu Josefa Šimůnka k fašismu a nacismu.

⁹⁴ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký oddíl 81 Rozkazy velitelství oddílu č.75 – 146. Zřízení 5/81. baterie a zrušení 3/81. baterie.

do 19:30 hodin na Machově střelnici, řídit výcvik poručíků Václava Karkoše a Františka Melzera, který se už dříve provinil svými nadměrnými návštěvami hostinců v Kostelci nad Orlicí.⁹⁵ Nedostatečný výcvik, pramenící z nedbalosti jmenovaných důstojníků a jim podobných, by podle Josefa Šimůnka mohl přivést oddíl do kritických situací v případě, že by se dostali do ostrého boje.⁹⁶

Období výcviku a pravidelného zaměstnání u oddílu narušil až 22.5. Jako reakci na údajné přesuny německých vojsk k československým hranicím vyhlásila československá vláda částečnou mobilizaci, nebo-li zvýšenou ostrahu hranic tím, že povolala do zbraně několik ročníků záloh a specialisty.⁹⁷ Částečnou mobilizací se republika vyhnula vyhrocení politické situace do krajních mezí. K ostraze hranic a strategických bodů byly odeslány i části 81. dělostřeleckého oddílu. 1/81. baterie, jejímž velitelem se mezitím stal por. Josef Šimůnek, se přesunula do Doudleb nad Orlicí, 5/81. baterie s částmi 4/81. baterie do Častolovic a Podhorného a hotovost v kasárnách držela 2/81. baterie.⁹⁸ Vlivem událostí a hlavně potřebných personálních změn, daných nespolehlivostí některých důstojníků, převzal por. Josef Šimůnek 29.5. od dříve trestaného por. Františka Malzera velení nad 2/81. baterií.⁹⁹ Pro stálou pohotovost se jednotky 81. dělostřeleckého oddílu nemohly vzdálit z kasáren, z tohoto důvodu se oddíl nezúčastnil žádných dalších cvičení s jezdeckem, letectvem a vyššími taktickými celky.¹⁰⁰

Květnová mobilizace utvrdila jednomyslný směr myšlenek Josefa Šimůnka. Jako důstojník se velmi často dostal do okruhu lidí, kteří byli členy Vlajky nebo jejími sympatizanty, nicméně anšlus Rakouska a květnová mobilizace působily na Josefa Šimůnka jako morální impulz, ostatně jako i u ostatních důstojníků dělostřeleckého oddílu 81, který měl sice ze 44% maďarské příslušníky a pouze 4% německy hovořících vojáků, ale vybral ve sbírkách na obranu státu značné sumy peněz.¹⁰¹ Právě okolí bylo mnohdy tou vlnou, na které se Josef Šimůnek nechal často vést. Míra liknavosti vůči smyslu pro vlastenectví nedosáhla u něho nikdy tak dalekosáhlých rozměrů jako například u jiných důstojníků, kteří o sobě veřejně prohlašovali, že jsou sympatizanty Benita Mussoliniho a v extrémním případě

⁹⁵ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký oddíl 81. Důvěrné rozkazy 1938. - Důvěrný rozkaz č. 11 ze dne 29. 4 1938.

⁹⁶ Názor na základě analýzy osoby Josefa Šimůnka, především jeho přístupu k praktickým zkušenostem.

⁹⁷ Karel STRAKA, *Československá armáda, pilíř obrany státu z let 1932 – 1939*. Praha 2007, s. 100.

⁹⁸ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký oddíl 81. Denní rozkazy č. 101 – 147. Denní rozkaz ze dne 28.5. 1938.

⁹⁹ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký oddíl 81. Denní rozkazy 1938. - Zvláštní rozkaz č. 3 ze dne 29.5. 1938.

¹⁰⁰ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký oddíl 81 – Kronika oddílu, s. 34.

¹⁰¹ Tamtéž.

některých kroků Adolfa Hitlera.¹⁰²

Absence osobního, lépe řečeno intimního, života přinesla jistou chudobu citů pro Josefa Šimůnka, nicméně čas, který měl po ukončení zaměstnání, věnoval vesměs důkladné fyzické přípravě a domácímu studiu předpisů a teorie dělostřeleckých nauk, který v roce 1938 radikálně zintenzívil¹⁰³ Díky tomu tak splňoval znalostní a také charakterové požadavky na velení setninám jako byla baterie.

Léto 1938 bylo ve znamení X. všesokolského sletu a obrovské manifestace odhodlání a vzdoru československého lidu bránit Československo. V průběhu jara byl Josef Šimůnek členem několika deputací 81. dělostřeleckého oddílu při slavnostech u okolních sokolských jednot a v den narozenin prezidenta E. Beneše velel při slavnostech v Kostelci nad Orlicí jedné ze dvou baterií, které se ceremoniálu zúčastnily.¹⁰⁴ Během léta držely všechny baterie oddílu stále ještě pohotovost, střídaly se v oblastech jako byly Častolovice, Doudleby nad Orlicí, Podhorné a v samotném Kostelci nad Orlicí. Později byla hotovost postupně rušena a život u oddílu se začal pomalu vracet do původních kolejí. Na konci srpna předsedal por. Josef Šimůnek spolu s škpt. Killingerem komisi při zkouškách aspirantů na důstojníky dělostřelectva v záloze. Vnitřně už ale věděl, že teplé léto je prosycenou napětím, které přeroste v konflikt

V první polovině září došlo ke změně. Por.děl. Josef Šimůnek byl s dalšími třemi důstojníky, škpt.děl. Josefem Bečkou, škpt.děl. Vladimírem Farkou a škpt.děl. Ludvíkem Killingerem, nařízením ministerstva obrany přemístěni k jiným jednotkám, s platností od 31.10. Další štací Josefa Šimůnka měl být dělostřelecký pluk 154.¹⁰⁵ Nicméně vzhledem k vývoji situace, v září opětovná pohotovost a mobilizace a v říjnu naopak demobilizace a přechod na mírový život, bylo toto nařízení zrušeno.¹⁰⁶

¹⁰² ABS Praha-Na Struze. 302-1/483/180. Posudky západních důstojníků z roku 1943.

¹⁰³ VUA-VHA Praha, fond Kvalifikační listiny, Josef Šimůnek. Kvalifikační listina za rok 1938.

¹⁰⁴ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký oddíl 81 – Denní rozkazy, velitelství oddílu. č.148 – 196 – zápis ze dne 17.8.1938.

¹⁰⁵ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký oddíl 81. Denní rozkazy. č. 201 ze dne 5.9. 1938.

¹⁰⁶ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký oddíl 81. Denní rozkazy. č. 225 ze dne 31.10.1938.

2.3.1. Mobilizace

V září 1938 špelo Československo pomalu ale jistě ke svému zániku. Na jedné straně agresivní Německo s Hitlerem v čele, který neustále stupňoval požadavky vůči Československu a na straně druhé neochota Francie a Velké Británie jakkoliv se angažovat v potencionálním konfliktu. Nátlaky spojenců na Československo zašly až téměř k politickému vydírání, načež se po krachu britského ministerského předsedy, Nevila Chamberlaina na jednání v Godesbergu 22.10., postoje spojenců změnila a československé straně umožnily mobilizovat.¹⁰⁷ O den později byla vyhlášena všeobecná mobilizace československé armády.

Mobilizační přípravy de facto probíhaly ještě před 23.10. U dělostřeleckého oddílu 81 se podle mobilizačních plánů soustřeďovali všechny evidenční koně už od 21.9., kdy byla také vytvořena 3. baterie, jejímž velitelem byl jmenován por.děl. Josef Šimůnek. Současně s příjmem koní probíhalo také jejich ustájení zajištěné vojenskou správou po celém městě. Nejvíce koní dodal velkostatek Kinských, který také sloužil jako největší shromaždiště koní. Před odjezdem do pole zde bylo ustájeno 88 evidenčních koní.¹⁰⁸ Dne 23.10. ve 22:20 hodin byla rádiem vyhlášena mobilizace a po důstojnické poradě, probíhající od 23:00 do 01:00 hodin 24.10., byla ohlášena i mužstvu a provedeny nezbytné přípravy na příjem záložníků.¹⁰⁹ Nálada u celého oddílu byla dobrá a první záložníci začali přijíždět ještě v nočních hodinách, ale hlavní skupiny dorazily až v průběhu a během následujícího dne. Poslední záložníci, většinou vojáci ze Slovenska a Podkarpatské Rusi, se u 3/81. baterie hlásili těsně před odjezdem do pole. Baterie „Šimůnek“ byla kompletní 26.9. a o den později odpochovala do Týniště nad Orlicí k navagónování.¹¹⁰ Ostatní baterie, kromě motorizované, která odjela do pole po vlastní ose, se navagónovaly přímo v Kostelci nad Orlicí. Rychlou a bez problémovou mobilizaci oddílu poznamenala tragická událost. Škpt. Bečka, velitel 2/81. baterie, se z neznámých důvodů zastřelil.¹¹¹

Mezitím byla baterie „Šimůnek“ naložena a transportována přes Hradec Králové, Prahu, Tábor do Soběslavi v jižních Čechách. dělostřelecký oddíl 81 se rozestavěl na východ od Soběslavi, velitelství oddílu a baterie „Killinger“ s obcí Divné, baterie „Kubeš“ ve

¹⁰⁷ Karel STRAKA, *Československá armáda, pilíř obrany státu z let 1932 – 1939*. Praha 2007, s. 121.

¹⁰⁸ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký oddíl 81. Válečný deník (mobilizační) 3. baterie. Zápis ze dne 21.9.1938.

¹⁰⁹ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký oddíl 81. Válečný deník (mobilizační) 3. baterie. Zápis ze dne 24.9.1938.

¹¹⁰ Z důvodu utajení, byly baterie nazývány podle jmen jejich velitelů.

¹¹¹ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký oddíl 81. Válečný deník (mobilizační) oddílu. Zápis ze dne 27.9.1938.

Višnovém a baterie „Šimůnek“ v Třebějicích. Zbývající motorizované baterie byly přeorganizovány v dočasný dělostřelecký oddíl 52. Por. děl. Šimůnek udržoval mezi svými muži vysoký morální kredit, nedal možnost vojenským nešvarům jako povalování, či přílišné lelkování, mužstvo bylo neustále zaměstnáno. Po příjezdu do Třebějic byly pro děla vykopány okopy a por.děl. Šimůnek nařídil vyhotovit pozorovatelnu. Dne 28.9. byla baterie na místě a připravená. O den později je u ní nařízena zostřená pohotovost, por.děl. Josef Šimůnek staví zesílené stráže. V poli, u děl se obsluhy střídají, na úrovni oddílu je aktivována pohotovost KOPL.¹¹² I přes tato opatření jednotky cvičí, nejčastěji palbu z děl, pořadové cviky nebo pochodová cvičení. Mnichovské rozhodnutí zastihlo Josefa Šimůnka s baterií na cvičení v terénu nedaleko Třebějic,¹¹³ ve kterém baterie nacvičovala přesuny s děly a palebné přepady. Zpráva o přijetí mnichovské dohody byla nejprve oznámena veliteli oddílu a až poté velitelům setnin. Por.děl. Šimůnek ji přednesl svým mužům v pět hodin odpoledne.¹¹⁴ Jako důstojník by měl jít příkladem a chovat se tak, aby před muži neztratil respekt, nicméně ani on nedokázal v této situaci zakrýt rozrušení a nepodlehnout citům.¹¹⁵

Důsledkem přijetí mnichovského diktátu bylo odstoupení rozsáhlých území republiky Německu. Jelikož se u oddílu nacházelo mnoho záložníků z odstoupeného území, byli postupně odesíláni domů. Oddíl strávil další dva týdny na svých pozicích nedaleko Soběslavi. Baterie „Šimůnek“ se ale mezitím přesunula do Dlouhé Lhoty a zbývající baterie dále od demarkační čáry. Vystřídaly tu oddíly dělostřeleckého pluk 111 a 112.¹¹⁶ Morálka mužstva u baterie „Šimůnek“ dostala Mnichovskou dohodou tvrdý zásah, mužstvo bylo rozhořčené, ale i přesto se u baterie podařilo udržet vysokou úroveň disciplíny. Teprve až po 14 dnech v poli se začínala projevovat u záložních vojáků nespokojenost s prodlužováním přípravy demobilizace.¹¹⁷ Po měsíci stráveném v poli dostala Šimůnkova baterie 20.10. rozkaz k přesunu do Kostelce nad Orlicí. Cestovalo se opět vlakem a baterie se vrátila do kasáren 22.10. v odpoledních hodinách. Morálně rozložené mužstvo návrat uvítalo, u oddílu začala demobilizace, která byla dokončena 26.10.

Následující období už bylo jen smutnou dohrou života Československé republiky. Okleštěné země se staly de facto vazalem Třetí říše a postupný rozklad československé

¹¹² Kulometry proti letadlům

¹¹³ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký oddíl 81. Válečný deník (mobilizační) 3. baterie. Zápis ze dne 30.9.1938.

¹¹⁴ Tamtéž.

¹¹⁵ Vyprávění Marie Kafkové-Balcarové.

¹¹⁶ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký oddíl 81. Válečný deník (mobilizační) oddílu. Zápis ze dne 10.10.1938.

¹¹⁷ Tamtéž.

armády probíhal současně s rozkladem republiky. 14.12. 1938 dostal por.děl. Šimůnek povolání do aplikačního kurzu dělostřelectva, konaném od 1. ledna do 29. července 1939. Vlivem událostí 15.3. vstoupila říšsko - německá vojska na území zbytku Česko – Slovenska a ukončila dvacetiletou existenci tohoto státu, ale tento kurz Šimůnek nedokončil. Už 27.3. 1939 se z něho vrátil. 81.děl.oddíl zastihl v době postupného rozkladu a rušení setnin. Po příjezdu byl umístěn ke spojovací četě,¹¹⁸ která byla s 1/81. baterií posledními setninami u 81.děl.oddílu. Likvidace dosáhla vrcholu 3.4., kdy byla zrušena i 1/81. baterie. Oddíl jako dělostřelecká jednotka pozbyl funkce a přestal de facto existovat. Další setrvání důstojníků u jednotky už bylo jen formální. Jejich úkolem byla úplná likvidace oddílu, po odchodu záložníků a branců už nebyli prezentováni noví. Na jaře došlo i na důstojníky. Josef Šimůnek dostal 7.4. na 14 dní dovolenou do Sezemic, současně byli do zálohy propuštěni někteří poddůstojníci. Po návratu strávil u oddílu ještě tři týdny a 17.5. byl odeslán na dovolenou na neurčito. Likvidace oddílu byla zakončena 31.7. 1939, veškerá spisová agenda byla odeslána na velitelství II. sboru a důstojníci byli propuštěni do civilu.¹¹⁹ Necelý rok po tragických událostech tak skončila i etapa života Josefa Šimůnka, během níž si prošel životními zkouškami, čelil osudu, ale při životní zkoušce před celým národem, tak jako tisíce dalších, obstál.

¹¹⁸ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký oddíl 81 – Denní rozkazy velitelství oddílu. Zápis ze dne 27.3.1939.

¹¹⁹ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký oddíl 81 – Denní rozkazy velitelství oddílu. Zápis ze dne 31.7.1939.

3. Odbojová činnost

3.1. Polsko

3.1.1. Útěk do Polska

V létě 1939 stála Evropa na prahu největšího konfliktu v dějinách lidstva. Vojenské a politické špičky největších mocností v Evropě, Francie a Velké Británie, už tehdy tušily, že se schyluje k válce, nicméně pod vlivem politiky „appeasementu“ si nedokázaly hrozící nebezpečí připustit. Pro Chamberlaina by to znamenalo, že se mýlíl,¹²⁰ pro Daladiera by se Československo stalo přízrakem a Stalin, i přes naléhání spojenců, nepodnikl žádné kroky. K velkému překvapení západních dal naopak souhlas k podepsání paktu Molotov–Ribentrop.¹²¹ Všichni si ale byli vědomi jedné věci, že válka začne v Polsku.

Od dubna 1939 proudily do této země desítky československých vojáků ilegálními cestami přes Beskydy a Slovensko, tajnými přechody na nové hranici s Polskem na Těšínsku, případně jinými způsoby, za kterými stály odbojové skupiny nebo jednotlivci.¹²² Vidina možnosti boje a hlavně mylné zprávy o vzniku české legie v Polsku, které se šířily protektorátním éterem rychlostí blesku, přiměly Josefa Šimůnka přemýšlet nad odchodem do zahraničí. Činnost jejich ilegální skupiny v Sezemicích už byla značně riskantní, a proto se Josef Šimůnek rozhodl s Jiřím Valentou a Oldřichem Ulrichem odejít do zahraničí.¹²³

První kroky Josefa Šimůnka a Jiřího Valenty vedly do Pardubic, kde jim bylo doporučeno a poskytnuto více informací zdejšími členy Obrany národa především o tom, kde a jak nejlépe překročit polské hranice.¹²⁴ Z Pardubic se oba ještě vrátili do Sezemic a stále fungovali v běžném životě, jejich záměr odejít za hranice drželi v naprostém tajemství. K odchodu se rozhodli až na konci července a také se domluvili, že tak učiní bez vědomí rodičů či nejbližších příbuzných, tuto skutečnost si bude Josef Šimůnek po celou válku neustále připomínat.¹²⁵ Jako první opustili Sezemice Josef Šimůnek a Jiří Valenta. Společně jeli do Frýdlantu nad Ostravicí bezprostředně následování Oldřichem Ulrichem, kterému ale odbočka

¹²⁰ Edvard BENEŠ, *Paměti. Od Mnichova k nové válce a k novému vítězství*. Praha 1947, s. 130.

¹²¹ Tamtéž. s. 195.

¹²² VUA-VHA Praha, fond Polský legion. - Deník polského legionu.

¹²³ Mirek BALCAR, *Oldřich Ulrich*. Sezemické noviny. č. 5, 2010, s. 2.

¹²⁴ Tamtéž.

¹²⁵ Vyprávění Marie Kafkové-Balcarové.

Obrany národa v Pardubicích cestu na poslední chvíli zarazila.¹²⁶ Následující osudy této dvojice jsou až do jejich příchodu do Krakova neznámé, ale dle vzpomínek a osudů dalších vojáků lze rekonstruovat jejich cestu podle jistého vzorce. Hranice překročili u Vojskovic severně od Frýdku-Místku a ihned se přihlásili na polské četnické stanici. Vzhledem k tomu, že prchli až v srpnu, dostali se do situace, kdy polské úřady tyto akce Čechoslováků tolerovaly a vycházely jim vstříc. Josef s Jiřím museli být transportováni na policejní stanici v Těšíně, kde tehdy fungovalo jakési sběrné místo pro uprchlé Čechoslováky. Odtud je po několika dnech, zpravidla teprve, když se zde shromáždilo velké množství uprchlíků, transportovali do Krakova. Vzhledem k pohnuté době byli oba dva podrobeni výslechu polských úřadů.¹²⁷ V Krakově, kam se dostali 12.8., se oba přihlásili na československém konzulátu, který i přes protesty německého zastupitele v zemi fungoval, až do obsazení města německými jednotkami, pod vedením konzula Znojemského.¹²⁸

¹²⁶ Tamtéž.

¹²⁷ Na počátku jara se staly případy, kdy polské orgány vydaly příchozí utečence zpět do Protektorátu. Až teprve s postupem času, začala být polská vláda benevolentní a uprchlé vojáky už nevydávala.

¹²⁸ Po okupaci zbytku Česko-Slovenska, rozeslal ministr zahraničí Chvalkovský všem zastupitelským úřadům v cizině rozkaz předat úřady do německých rukou. Krakovský konzulát je jeden z mála úřadů, který tak neučinil. (Zdroj: Edvard BENEŠ, *Paměti. Od Mnichova k nové válce a k novému vítězství*. Praha 1947, s. 130.)

3.2.1. Z Malých Bronowic do internace

Tábor Malé Bronowice byl v roce 1939 dislokován západně od Krakova a fungoval jako prozatímní středisko československých vojáků v Polsku,¹²⁹ kde platil vojenský režim, dle poměrů z předmnichovské armády, vojenská organizace a přísný pořádek.¹³⁰ Vojáci byli zařazováni a organizováni po jednotkách, dle jejich stavovského zařazení, společně chodili po okolí na cvičení, intenzivně se cvičili pořadovou přípravu, protože se zde nacházeli i tací, kteří už povinnou prezenční službou neprošli. Velké množství času se věnovalo taktické přípravě nebo úpravě tábora.¹³¹ Nicméně k ideálnímu vojenskému životu měl zdejší režim daleko. Vojáci neměli zbraně, uniformy, pouze své osobní věci.

Do tábora se Josef Šimůnek dostal 12.8. S Jiřím Valentou byli přiděleni k 3. baterii. Nutno podotknout, že veškeré jednotky fungovaly pouze formálně a to z výše popsaných důvodů. Dne 28.8. 1939 navštívila tábor skupina polských důstojníků, kteří s pplk. Ludvíkem Svobodou obcházeli vojáky a nabízeli vstup do polské armády. Zájem byl především o specialisty, dělostřelce, tankisty, telegrafisty a jiné profese. Na popud pplk. Ludvíka Svobody tak učinil i por.đěl. Josef Šimůnek. Na výzvu kývl i por.đěl. Jiří Valenta. Jejich stopa tak zde na více jak týden končí. Dle záznamů z kvalifikační listiny byli přiděleni k útvarům polské armády, nicméně je známo pouze těleso, ke kterému nastoupil por.đěl. Josef Šimůnek, jak uvádí článek o Josefu Šimůnkovi, který vyšel v sezemických novinách v roce 1993. Cituji: „Na výzvu velitele jednotky, tehdejšího pplk. Ludvíka Svobody, se přihlásil do polské armády a byl zařazen k 5. pluku těžkého dělostřelectva.“¹³² Článek ale potvrzuje jen fakt, že se přihlásil do polské armády.¹³³ Tentýž zdroj hovoří také o účasti Josefa Šimůnka v bojích u Krakova, Tarnopolu a Lodže, nicméně toto tvrzení není možné vyvrátit ani potvrdit, protože jediný zdroj, který je kompetentní v tomto směru podat informace, Centralny Archiw Wojskowi ve Varšavě nic podobného neobsahuje.

Stopa opět pokračuje až 7.9. 1939,¹³⁴ kdy se Josef Šimůnek vrátil k Česko-Slovenskému legionu, který se tehdy nacházel ve vojenském táboře Leśne u Baranowicz .¹³⁵

¹²⁹ Oldřich KVAPIL, *Cesta bouří*, Praha 2010, s. 65.

¹³⁰ Tamtéž.

¹³¹ Do současné doby se vojenský tábor v Malých Bronowicích nedochoval.

¹³² Karel GOTTWALD, *Zachránil praporec....* Národní osvobození, 7.9. 1993, s. 4.

¹³³ Viz. VUA-VHA Praha, fond Polský legion. Jmenné seznamy. Josef Šimůnek.

¹³⁴ VUA-VHA Praha, fond Kvalifikační listiny, Josef Šimůnek. Osobní vložka.

¹³⁵ Během působení Josefa Šimůnka u polského dělostřelectva, po vypuknutí války, vyhlásil polský prezident Ignac Mościcki ve svém dekretu, z 4. září, vznik legionu Čechů a Slováků. (ZDROJ: VUA-VHA Praha, fond Polský legion - Deník polského legionu. s. 63.)

Po následující období už sdílel Josef Šimůnek osudy s ostatními příslušníky legionu. 22.9. byl Legion zajat Rudou armádou a internován v Kamenci Podolském, poté v táboře Jarmolice a nakonec v klášteře Suzdal nedaleko od Moskvy. Během svého pobytu v těchto táborech si Josef Šimůnek vypěstoval svůj odpor vůči komunismu a Sovětskému svazu, i když ještě nastane doba, kdy to vyjde na světlo.

3.2. Odjezd ze Sovětského svazu

3.2.1. Ze Oranek do Istanbulu

Na jaře 1940 vedl pplk. Svoboda a škpt.gšt. Krček jednání se sovětskými úřady a francouzským zastupitelstvím v Moskvě o možnosti evakuace československých osob, internovaných v Orankách, ze Sovětského svazu do Francie, kde se již tvořila československá zahraniční armáda.¹³⁶ Po sérii zdoluhavých jednání se oběma podařilo ujednat vypravení první skupiny 21 lidí, kteří odjeli z Jarmolinců 18.3. do Oděsy a odtud přes Istanbul do Francie. Další transport měl na základě jednání následovat 29.3., ale po roztržce škpt.gšt. Krčka s důstojníkem NKVD Orlovem, byl transport odložen až na 8.dubna 1940.¹³⁷ Svědectví o skutečném důvodu zpoždění transportu podává škpt.gšt. Krček: „*Mám přesvědčení, že zdržení resp. znemožnění odjezdu 45 osob bylo trestem za to, že jsem jeho (Orlova. Pozn. autora) žádosti nevyhověl a výstrahou pro event. příští jednání*“¹³⁸ A skutečně transport, do kterého byl zařazen i por. Josef Šimůnek, byl na cestu vypraven až 9.4. 1940.¹³⁹

V pořadí druhý transport byl kromě toho, že se jeho vypravení vyvíjelo v závislosti na jednání škpt.gšt. Krčka s důstojníkem NKVD Orlovem, zvláštní v tom, že jeho příslušníci byli pověřeni zvláštním úkolem.¹⁴⁰ Před odjezdem všichni obdrželi zlatou minci, kterou jim zašili do zimních kabátů. Jak to celé začalo, popisuje Ludvík Svoboda: „*Dnes (některý den od 2. do 7. dubna. Pozn. autora) nastupuje 45 příslušníků skupiny, aby si je tovariš Maklarskij prohlédl, jak jsou vystrojeni na cestu. Ti, kdož měli horší součástky oděvu, dostávají oděv nový.*“¹⁴¹ V kanceláři při předání cestovních dokladů mimo jiné obdrželi prověřené osoby zlaté ruské mince.¹⁴²

Na událost vzpomíná por. Vladimír Olšina, dlouholetý přítel Josefa Šimůnka: „*Bylo to zlato, které dovezla kvasilovská skupina. Udělali tam sbírku mezi volyžskými Čechy.*

¹³⁶ Dne 15. ledna 1940 byla ustanovena 1. československá pěší divize ve Francii, která byla postavena z dobrovolníků a mobilizovaných vojáků na území Francie. (Zdroj: Gustav SVOBODA, *1. československá divize ve Francii (1939-1940)*, Praha 2011, s. 58.)

¹³⁷ Pavel KREISINGER, *Životní osudy zpravodajského důstojníka plk. gšt. Jana Krčka*. Brno, 2009. Diplomová práce. Masarykova univerzita. s. 34.

¹³⁸ Tamtéž.

¹³⁹ Pavel KREISINGER, *Životní osudy zpravodajského důstojníka plk. gšt. Jana Krčka*. Brno, 2009. Diplomová práce. Masarykova univerzita. s. 34.

¹⁴⁰ Ludvík SVOBODA, *Deník z doby válečné: červen 1939 – leden 1943*. Praha 2008, s. 104.

¹⁴¹ Tamtéž.

¹⁴² V transportu se nacházeli rovněž i někteří „hvězďáři“, tj. přívrženci komunistické ideologie a sympatizanti s režimem Sovětského svazu.

*Byl to hotový poklad*¹⁴³ Na seznamu osob, určených pro ilegální převoz zlatých mincí, figurovali také por.děl. Josef Šimůnek, por.děl. Jiří Valenta, por.děl. Jaroslav Sommr, škpt.děl. František Maštálr, nebo por.děl. Zdeněk Holík, všichni dělostřelci.¹⁴⁴

Připravený transport odjel z Oranek ve 13:00 hodin 8.4. 1940 vlakem do Oděsy.¹⁴⁵ Prozatímním velitelem se stal legionář z 1. světové války, škpt. František Fanta, kterého v Oděse nahradil škpt.gšt. Krček. Z jiho - ukrajinského přístavu pak pokračovala skupina na sovětském parníku Svanetia do Istanbulu, kde se škpt.gšt. Krček dozvěděl o ilegálním převozu mincí a o přání Ludvíka Svobody úspěšně je dovézt do Francie.

V Istanbulu se por. Josef Šimůnek ubytoval s ostatními v hotelu Ozipak, které zařídil francouzský konzulát. Druhý den podepsal por.děl. Josef Šimůnek na konzulátu Československé republiky v Istanbulu dotazník o své dřívější službě a přihlášku do československé armády.¹⁴⁶ Istanbul bylo tehdy velké město, orient a historie tu dýchaly na každém kroku. Minarety, slavný chrám Hagia Sofía nebo sousední mešita postavená za vlády Sulejmana I. Nádherného a jiné pamětihodnosti byly velikým lákadlem nejen pro Josefa Šimůnka. Vše doposud viděl jen na obrázcích nebo o tom četl a, i když nebyl příliš velikým nadšencem v cestování, možnost prohlédnout si Istanbul neodmítl. S omezenými prostředky se s Jiřím Valentou a Vladislavem Olšinou vydali po zdejších památkách. Nicméně byli důrazně nabádáni k ostražitosti. Předně ve svých zimních oděvech mohli kdykoliv upoutat nežádoucí pozornost a také panovaly obavy z agentů Gestapa, kteří se v Istanbulu hojně pohybovali.¹⁴⁷ Po třech dnech odcestovali na francouzské lodi Théophile Gautier do Bejrútu.¹⁴⁸

¹⁴³ Pavel KREISINGER, *Životní osudy zpravodajského důstojníka plk. gšt. Jana Krčka*. Brno, 2009. Diplomová práce. Masarykova univerzita. s. 34.

¹⁴⁴ Záměrně jsem vybral dělostřelce, ale v oné skupině byli i zástupci pěchoty.

¹⁴⁵ Ludvík SVOBODA, *Deník z doby válečné: červen 1939 – leden 1943*. Praha 2008, s. 104.

¹⁴⁶ VUA-VHA Praha, fond 24-21/8/79 – 85; dotazník o vstupu do čs. vojska. č.j.233.

¹⁴⁷ ÚSTAV PAMĚTI NÁRODA. *Anglán: Spomienky generála Antona Petráka*. Bratislava 2012, s. 112.

¹⁴⁸ Pavel KREISINGER, *Životní osudy zpravodajského důstojníka plk. gšt. Jana Krčka*. Brno, 2009. Diplomová práce. Masarykova univerzita. s. 36.

3.2.2. Sýrie, přestupní stanice do Francie

Libanon byl v roce 1940, na základě mírových smluv, které ukončily 1. světovou válku, ještě stále pod francouzským protektorátem. Město Bejrút sloužilo jako zdejší administrativní a diplomatické centrum s vojenskými objekty a pestře rozvrstvenou společností. Bejrút byl perlou orientu, jezdilo zde velké množství osobních aut, karavany s nejrůznějšími náklady, velbloudi, domorodci, velké množství vojáků, diplomaté, bohatí obchodníci a nakonec i chudina.¹⁴⁹

Po příjezdu do Bejrútu prošli všichni příslušníci výslechem u francouzských úřadů, které byli z francouzské strany nezbytné vzhledem k tomu, že vojáci delší dobu pobývali v Sovětském svazu, který považoval válku, vedenou západními zeměmi proti Německu, za imperialistickou a nehodlal se do ní vměšovat. Skutečným důvodem byl ale fakt, že Sovětský svaz uzavřel s Německem pakt o neútočení.¹⁵⁰ V Bejrútu se také skupina Josefa Šimůnka setkala s jinými československými emigranty, kteří z Protektorátu uprchli přes Slovensko, Maďarsko, Balkán a Řecko. Na příjezd tzv. Oranské skupiny vzpomíná generál Petrák: „*Boli sme už takmer týžden dobre udomácnení v Bejrúte, keď sa medzi čakajúcimi Čechoslovákmi rozniesla správa, že do prístavu priplaval parník, ktorý priviezol väčší počet československých utečencov. To zvyšovalo u mnohých záujem, či medzi nimi nenájdu toho svojho.*“¹⁵¹ Zajímavé na výpovědích veteránů, kteří se v Bejrútu setkali se skupinou, ve které byl i por.đěl. Josef Šimůnek, je otázka stavu oděvu a celkového fyzického stavu příslušníků transportu ze Oranek. Ještě před jejich odjezdem všichni prošli kontrolou stavu oděvu a ten, který nebyl shledán dostatečným pro absolvování cesty, byl vyměněn.¹⁵² Generál Petrák se o stavu vojáků zmiňuje ale těmito slovy: „*Odev mali všetci zanedbaný a roztrhaný, bliezeň zapáchajúcu a bez farby. Nikto z nich nechcel o ceste hovoriť.*“ Tento fakt ale může vyvrátit výpověď por.đěl. Vladimíra Olšiny o jeho pobytu v istambulském hotelu, kde měli možnost provést základní hygienu a za kapesné si opatřit náhradní svršky, či jejich nezbytnou opravu.¹⁵³ Celkově tyto lidi hodnotí generál Petrák následovně: „*Ošumelí žobráci v letných odevoch netajili svoje šťastie, keď si po osmimesačnej internácii v sovietských lágroch s neklamnou známkou ironie zanotili – My tako drugoj strany neznájut, kde tak volno dyšet*

¹⁴⁹ ÚSTAV PAMĚTI NÁRODA. *Anglán: Spomienky generála Antona Petráka*. Bratislava 2012, s. 115.

¹⁵⁰ Tamtéž. s. 121.

¹⁵¹ ÚSTAV PAMĚTI NÁRODA. *Anglán: Spomienky generála Antona Petráka*. s. 121.

¹⁵² Ludvík SVOBODA, *Deník z doby válečné: červen 1939 – leden 1943*. Praha 2008, s. 104.

¹⁵³ Ludvík SVOBODA, *Cestami života II*. Praha 1992, s. 78. - Převzato z KREISINGER, Pavel. *Životní osudy zpravodajského důstojníka plk. gšt. Jana Krčka*. Brno, 2009. Diplomová práce. Masarykova univerzita. s. 36.)

čelovjek.“ Skupina vojáků z Ruska sice nebyla ve vynikajícím fyzickém stavu, odrazila se na nich především nepravdělná strava v sovětských internačních táborech, která byla ale spíše důsledkem počáteční nejistoty sovětských úřadů, co si počít s legionem Čechů a Slováků, než záměrnou snahou vyhladovět Čechoslováky. Na cestu do Francie byli vojáci především vybaveni zimními obleky, které odkládali v průběhu cesty, a už v Bejrútu si oblékli letní svršky.¹⁵⁴ Z fotografie pořízené při plavbě do Marseille je patrné, že Josef Šimůnek má na sobě tenisky, které si zřejmě opatřil nebo dostal v Istanbulu, protože v pamětech jeho kolegy Vladislava Olšiny najdeme zmínku o výměně bot. V Bejrútu také obdrželi nové oděvy, v případě Josefa Šimůnka lehký svetr zřejmě šedé barvy, košili a kalhoty blíž neurčité barvy. Během cesty ze Sovětského svazu neměl příliš možností, jak pečovat o svůj zevnějšek. Přicestoval s knírem a delšími vlasy, na první pohled tak nepůsobil dojmem mladého akademika, ale dojmem člověka, který má za sebou strastiplnou cestu. V Bejrútu strávil Josef Šimůnek tři týdny, během nichž mu bylo na československém konzulátu vydáno potvrzení o příslušnosti k československým vojenským jednotkám a potvrzení volného pohybu po Sýrii, které vydávala francouzská správa.¹⁵⁵ Po válce vzpomínal Josef Šimůnek na Bejrút v souvislosti s životem, který tu tři týdny prožil. Návštěvy místních trhů, zdejších pláží a výlety napříč městem, to vše za podpory pracovníků konzulátu.¹⁵⁶ Po celou délku pobytu se o vojáky starala manželka konzula Bartoně, která jim zajistila výše zmíněnou obměnu oděvu, stravu, cigarety, týdenní dávka byla 20 cigaret a 10 franků a hlavně i možnost, jak trávit volný čas.¹⁵⁷ V Bejrútu také potkal Josef Šimůnek poprvé Josefa Sedláčka.¹⁵⁸

Obě skupiny běženců nastoupili na konci dubna na loď Mohamed Mers-el Kebír¹⁵⁹, která nejprve zamířila do Jaffy, palestinského přístavu a dále přes Maltu do Francie. Všichni důstojníci cestovali v první třídě,¹⁶⁰ ale i přesto, že byl por.děl. Josef Šimůnek zdatný plavec, trpěl mořskou nemocí.¹⁶¹ Po týdenní plavbě Středozezemním mořem, která tehdy ještě byla bezpečná, Itálie se ve válce ještě neangažovala a německým ponorkám byl vstup do Středozezemního moře blokován v Gibraltar, připlula loď 12.5. do Marseille.¹⁶²

¹⁵⁴ KREISINGER, Pavel. *Životní osudy zpravodajského důstojníka plk. gšt. Jana Krčka*. Brno, 2009. Diplomová práce. Masarykova univerzita. s. 37.

¹⁵⁵ ÚSTAV PAMĚTI NÁRODA. *Anglán: Spomienky generála Antona Petrčka*. Bratislava 2012, s. 117.

¹⁵⁶ Vyprávění Marie Kafkové-Balcarové.

¹⁵⁷ KREISINGER, Pavel. *Životní osudy zpravodajského důstojníka plk. gšt. Jana Krčka*. Brno, 2009. Diplomová práce. Masarykova univerzita, s. 37.

¹⁵⁸ SEDLÁČEK, Tomáš. PLACHÝ, Jiří. *Vydržet. Paměti generála Tomáše Sedláčka*. s. 55.

¹⁵⁹ Tato loď později sehraje důležitou roli při evakuaci československých vojáků z Francie. (Zdroj: Gustav SVOBODA, *I. československá pěší divize ve Francii (1939-1940)*. Praha 2010, s. 185.)

¹⁶⁰ Gustav SVOBODA, *I. československá pěší divize ve Francii (1939-1940)*. Praha 2010, s. 35.

¹⁶¹ Vyprávění Marie Kafkové-Balcarové.

¹⁶² ÚSTAV PAMĚTI NÁRODA. *Anglán: Spomienky generála Antona Petrčka*. Bratislava 2012, s. 125.

3.3. Francie - v řadách dělostřeleckého oddílu III

První kroky por.děl. Josefa Šimůnka směřovaly za doprovodu československého důstojníka Veverky do pevnosti Saint Jean, známé především jako sídlo francouzské Cizinecké legie, kde byli provizorně ubytováni.¹⁶³ Podmínky pevnosti ale zcela neodpovídaly představám, s jakými připlouvali do Francie. V pevnosti si museli zvyknout na odlišný komfort, místo luxusních kabin lodi spali v holých místnostech na slamnících, k pití dostali jen víno, k jídlu doslovně citováno „jakýsi guláš“ s chlebem a v noci místo pohodlného spánku vedli boj s všudypřítomnými štěnicemi.¹⁶⁴

Po večeři dostali muži volno a možnost se projít po Marseille. Jak Josef Šimůnek po válce vyprávěl, viděl velmi podobný život tomu v Bejrútu, ale lidé tu byli odtažití a do řeči jim moc nebylo.¹⁶⁵ Druhý den, po snídani v kasárnách, odjel por.děl. Josef Šimůnek s ostatními do Agde, vzdáleného zhruba 200 kilometrů na západ od Marseille, k odvodu do československé armády.

Tábor Agde původně fungoval jako internační pro španělské republikány uprchlé po vítězství Francisca Franca ze Španělska a po rozhodnutí o vzniku československých jednotek zde dlouhé měsíce žili po boku československých vojáků. Vznik 1. československé divize ve Francii, který je datován k lednu 1940, popisuje i Josef Šimůnek ve svých pamětech.: „*V jarních měsících dosáhla již (divize. Pozn.autora) kolem 10 000 mužů. Ubytovaní bylo však nehygienické, nedostatečné, výstroj a výzbroj byly rovněž a to bylo příčinou mnoha potíží uvnitř jednotky.*“¹⁶⁶

Historie vzniku československé divize sahá až do podzimu 1939.¹⁶⁷ Po započetí války umožnily francouzské úřady uvolnění československých vojáků z Cizinecké legie a jejich postupné svážení do budoucího centra odboje v Agde. Následovala všeobecná mobilizace československých občanů na území Francie, ale později i Velké Británie, Kanady a ostatních zemí. V lednu 1940 už početní stavy umožnily vznik celé divize, která vypadala takto: dva pěší pluky, smíšený předzvědný oddíl, rámcový pěší pluk, divizní rota, baterie obrany proti útočné vzbě, ženijní prapor a v neposlední řadě i dělostřelecký pluk, jehož velitelem se stal plk. Alois Liška pozdější velitel Československé samostatné obrněné brigády.

¹⁶³ ÚSTAV PAMĚTI NÁRODA. *Anglán: Spomienky generála Antona Petráka*. Bratislava 2012, s. 126.

¹⁶⁴ Tamtéž.

¹⁶⁵ Vyprávění Marie Kafkové-Balcarové.

¹⁶⁶ Rukopis paměti Josefa Šimůnka.

¹⁶⁷ Gustav SVOBODA, *1. československá pěší divize ve Francii (1939-1940)*. Praha 2010 s. 24.

Dělostřelecký pluk měl své velitelství v La Nouvelle a své oddíly rozmístěné po okolních vesničkách. Dělostřelecký oddíl 1 v La Nouvelle, dělostřelecký oddíl 2 v Sigeanu a poslední dělostřelecký oddíl 3 byl umístěn v malé vesničce Portel des Corbieres, která měla v roce 1940 zhruba 400 obyvatel a která se navždy zapsala do života Josefa Šimůnka.¹⁶⁸

Vraťme se ale k Josefu Šimůnkovi. 14.5. se prezentoval v táboře Agde a byl zapsán do stavu dělostřelecké pluku 1 k náhradní baterii.¹⁶⁹ Jako každý jiný dostal své osobní kmenové číslo F-3418 vyražené na identifikačních destičkách a připevněné řetízkem na zápěstí.

Tehdejší standard ve francouzské armádě identifikační destičky sloužily v případě úmrtí k dodatečné identifikaci mrtvého vojáka, jehož destičky měly být v případě úmrtí zlomeny, část na řetízku zůstala u něho a odlomená část byla později zpracována administrativními úřady. Po vyplnění vstupních formalit následovala zdravotní prohlídka a rozhovor se zpravodajským důstojníkem. Všichni důstojníci a poddůstojníci, případně vojáci, kteří nastoupili svou cestu do zahraničních jednotek v Polsku nebo na Balkáně, museli projít povinnou procedurou ověřování totožnosti či pravdivosti jejich indicií a hodností.

Por. Josef Šimůnek vypovídal následně:¹⁷⁰

1. činnost od 15. března 1939 do doby než jste opustil ČSR:

„Od 15.3.1939 zúčastnil jsem se likvidace dělostřeleckého oddílu 81 v Kostelci nad Orlicí. 1. července šel jsem na dovolenou na neurčito a 4. srpna jsem přešel hranice do Polska.“

2. Kdy, kde a jakým způsobem jste přešel hranice ČSR:

„Hranice česko-polské jsem přešel ilegálně u Vojskovic dne 4.srpna 1939.“

3. Jaká byla Vaše činnost od překročení hranic do příjezdu do Francie:

„Dne 13. srpna 1939 byl jsem prezentován jako dobrovolník do vojenské skupiny v Krakově pod evidenčním číslem 1543 a byl jsem zařazen jako I. důstojník 3. baterie. 18.9.1939 přešla celá skupina na příkaz zástupce vlády, velvyslance Dr. Slávika do SSSR.“

¹⁶⁸ Tomáš SEDLÁČEK – Jiří PLACHÝ, *Vydržet. Paměti generála Tomáše Sedláčka*. Praha 2008, s. 160.

¹⁶⁹ VUA-VHA Praha, fond 1. československá divize ve Francii. 292/2/33. Denní rozkazy děl.pluku 1. - Příloha č.2 k dr. 125 - Přemístění důstojníků.

¹⁷⁰ VUA-VHA Praha, fond Kvalifikační listiny, Josef Šimůnek. Formulář o předešlé činnosti v exilu.

4. Kdy jste přijel do Francie a jaká byla Vaše činnost:

„12.5. do Marseille, 14.5. příjezd do Agde, 15.5. prezentován v Agde pod evidenčním číslem F-3418.“

5. Kdy jste se dal k dispozici československému odboji:

„13. srpna 1939 v Krakově.“

6. Byl jste odveden při dobrovolném odvodu kdy a kde:

„Dne 28.8.1939 vstoupil jsem na návrh velitele do polské armády až do 7.9. 1939, kdy jsem byl podle smlouvy uvolněn na vlastní žádost do čs. armády.“

Prohlašuji, že všechny mé údaje jsou správné a že jsem uvedl podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, což stvrzuji svým podpisem.

Podpis představeného velitele

Por.Šimůnek v r.

Závěrečná formalita při vstupu do československého vojska bylo ověření důvěryhodnosti osoby a k potvrzení jeho důstojnické hodnosti bylo zapotřebí dvou svědků, kteří Josefa Šimůnka znali. Totožnost Josefa Šimůnka potvrdili jeho známí z doby předválečné, por. prov. František Famfule a por. hosp. Bohumil Zelenka. Otázkou zůstává, proč svědectví nepodepsal jeho kamarád por.děl. Jaroslav Sommr, který už tak učinil po příjezdu do Istanbulu a nebo por.děl. Vladimír Olšina. Po odvodu byl Josef Šimůnek přidělen k náhradnímu tělesu, k náhradní dělostřelecké baterii v Agde. Volný čas v tomto jihofrancouzském městě trávil poznáváním místních historických památek, jako je katedrála sv. Štěpána, vystavěna v 17. a 19. století, historické centrum města nebo zdejší přístav s vysokými hradbami.¹⁷¹

Město Agde tehdy působilo na československé vojáky velice ospale, toulaví psi, denní režim obyvatel, stávající se z lovení škeblí, obhospodařování vinic, dlouhé obědy a siesty a především všudypřítomné vinice způsobovaly, že vojáci si zvykali na úplně jiné prostředí.¹⁷²

¹⁷¹ Vyprávění Marie Kafkové-Balcarové.

¹⁷² Vyprávění Marie Kafkové-Balcarové.

Teplé jarní počasí umožňovalo vojákům koupání, čehož náležitě využívali ve zdejším přístavu, či na přilehlých plážích. Situace pro důstojníky se zdála být idylická, ale po příjezdu si museli nejprve obstarat stejnokroj, který si většinou nechávali šít u místních krejčí, ostatně i Josef Šimůnek, Tomáš Sedláček a podobní si nechali ušít své stejnokroje v Narborne.¹⁷³ Na konci května byl Josef Šimůnek po dlouhém pobytu v Agde přerazen od náhradní baterie k dělostřeleckému pluku 1. Z Agde se stěhoval do Portel des Corbieres vzdáleného asi 10 kilometrů od pobřeží k 8. baterii 3. dělostřeleckého oddílu, u kterého nastoupil do funkce spřežního důstojníka.¹⁷⁴

Portel des Corbieres¹⁷⁵ byla malá vesnička obklopená vinicemi a klidnou přírodou.¹⁷⁶ Českoslovenští vojáci zde žili v symbióze a v přátelském duchu s místními obyvateli, koně byli ustájeni u místních vinařů a děla parkována ve stodolách sedláků.¹⁷⁷ Ve vedlejší vesnici Sigean byl ubytován II. oddíl a v La Nouvelle I. oddíl a velitelství dělostřeleckého pluku.¹⁷⁸ Poručík Josef Šimůnek sloužil v Portel jako spřežní důstojník. Jeho úkolem byla starost o koňská spřežení, se kterými dělostřelci přepravovali děla, kterých bylo u dělostřeleckého oddílu nedostatek.¹⁷⁹ S malým počtem děl se dělostřelecký pluk nemohl stát plnohodnotnou jednotkou, vojáci a obzvláště důstojníci byli z československé armády zvyklí na moderní děla vyrobená v plzeňské Škodovce. Z toho pramenily obtíže při výcviku v terénu, ale i s jejich samotnou obsluhou.

Život ve vesnici se taktéž ubíral ospalým tempem. Německá vojska sice pronikala do Francie, ale zde se pro československé vojáky zastavil čas. Po výcviku se zastaralými kanóny se vojáci věnovali drobným zaměstnáním, vojíní si přivydělávali u místních sedláků a vinařů a důstojníci vzhledem ke svým platům požívali výsad, které jim malá vesnička nabízela. Společně s Josefem Šimůnkem sloužil u 8. baterie, které velel kpt. Josef Srp, nadřízený Josefa Šimůnka od dělostřeleckého oddílu 81 v Kostelci nad Orlicí, por.děl. Jan Kaleta, nebo ppor. Ladislav Mikula.¹⁸⁰

¹⁷³ Tamtéž.

¹⁷⁴ VUA-VHA Praha, fond 1. československá divize ve Francii. 292/2/33. Denní rozkazy děl.pluku 1. - Příloha č.2 k dr. 125 - Přemístění důstojníků.

¹⁷⁵ Dále jen Portel.

¹⁷⁶ František ŽÁK, *Tak to bylo*, Praha 1998, s. 34.

¹⁷⁷ Tamtéž.

¹⁷⁸ SEDLÁČEK, Tomáš. PLACHÝ, Jiří. *Vydržet. Paměti generála Tomáše Sedláčka*. s. 58.

¹⁷⁹ Dělostřelecký oddíl měl několik zastaralých kanonů ráže 155 mm, které poskytla francouzská armáda ze zásob, pocházejících ještě z doby 1. světové války.

¹⁸⁰ VUA-VHA Praha, fond 1. československá divize ve Francii. 292/2/33. Denní rozkazy děl.pluku 1. - Příloha č.2 k dr. 125 - Přemístění důstojníků.

Kromě spřežního důstojníka dostal por.děl. Josef Šimůnek i důležitější úkol, který ho provázal po zbytek války. Vesnice Portel věnovala jednotce bojovou standartu, kterou nechala vyhotovit místní poštovní úřednice až v dalekém Vietnamu.¹⁸¹ Jednotce byl předán 22. února 1940 při slavnosti, které byl přítomen i velitel pluku plk. Alois Liška. Po svém příchodu k oddílu dostal Josef Šimůnek tuto standartu do úschovy. Po celou válku ji opatroval a do sbírek Vojenského historického ústavu se dostala až po jeho smrti.

Situace na frontě se v druhé polovině června stávala neudržitelnou. Zatímco dva československé pluky bojovaly, dělostřelecký pluk zůstával v nečinnosti. Britské jednotky byly evakuovány z přístavu Dunkerque, 5.6. obnovil Wehrmacht svůj postup do nitra Francie, 14.6. padla Paříž a celá francouzská armáda už jen bezhlavě ustupovala. Mezitím dorazily na frontu dva československé pěší pluky. Jejich aktivní a ústupové boje už ale nedokázaly zabránit postupnému rozkladu francouzské armády.¹⁸² Pád Francie už byl neodvratný, 22.6. podepsal hrdina z 1. světové války Henri Philip Petain kapitulaci Francii v Compiègne a katastrofa země, která byla pro Československo více než vzorem a do které všichni vkládali naděje na osvobození své země, byla dokonána. Ten samý den vydalo velitelství 1. československé divize rozkaz dělostřeleckému pluku, aby 23.6., den po kapitulaci, zahájil evakuaci do přístavu Séte.¹⁸³ Českoslovenští vojáci opustili Portel v 06.00 hodin ráno a dle rozkazu se přesunuli do přístavu Séte.

¹⁸¹ Tomáš SEDLÁČEK – Jiří PLACHÝ, *Vydržet. Paměti generála Tomáše Sedláčka*. Praha 2008, s. 165.

¹⁸² Tomáš SEDLÁČEK – Jiří PLACHÝ, *Vydržet. Paměti generála Tomáše Sedláčka*. Praha 2008, s. 59.

¹⁸³ VUA-VHA Praha, fond 1. československá divize ve Francii. 287/2/33. Válečný deník dělostřeleckého pluku 1. Záznam ze dne 23. června.

3.4. Na půdě Velké Británie

3.4.1. Na cestě do Velké Británie

Porážka Francie poznamenala nejen další průběh války, ale zanechala těžké rány a stopy i na vojácích 1. československé divize ve Francii. Josef Šimůnek nesl porážku těžce a velmi ho tížila skutečnost, že se jako jednotka do bojů nemohli zapojit. V pádu Francie viděl i pád svých představ o neporazitelnosti Francie. Francouzský podíl na Mnichovu sice odsuzoval, ale vždy viděl ve Francii jemu velice blízký národ.¹⁸⁴ Zbytky divize byly postupně evakuovány do přístavů a transporty přivázeny do Velké Británie. Po opuštění posádek v Portel a v Bezires zamířili muži dělostřeleckého pluku 1 do přístavu Séte a nalodili se na britskou nákladní loď Northmoor.¹⁸⁵ Podle nařízení francouzského velitelství museli Čechoslováci odevzdat veškeré zbraně a výstroj, nicméně i přes přítomnost francouzských policistů a vojáků, kteří na provedení nařízení dohlíželi, se na paluby nákladních lodí dostalo nepřehledné množství zbraní od pistolí, pušky až po lehké kulometry, které pak na palubách zajišťovaly improvizovanou protiletectkou obranu.¹⁸⁶ Josef Šimůnek si takto pronesl na loď osobní zbraň.

Dělostřelci se nalodili na Northmoore 27.6. 1940. Spolu s Josefem Šimůnkem se na palubu dostali i jeho přátelé, Josef Sommr, Jiří Valenta, František Žák, Rudolf Pernický a další. Tomáš Sedláček vzpomíná: „*Na nábřeží se odehrávaly srdcervoucí scény, protože do transportu mohli být kromě vojáků zařazeni pouze rodinní příslušníci. Ne už milenky. Některé z nich tam dostávaly hysterické záchvaty a mlátily s sebou o zem.*“¹⁸⁷

Josef Šimůnek dodává: „*V těchto dnech nikdo nevěděl, co bude dále. Jediná velmoc, která tehdy byla ve válce s nacistickým Německem byla Velká Británie. Dne 17. června ve zvláštním rozkaze se doslovně uvádělo: Čs. Jednotky budou pokračovat v boji proti fašismu, zůstanou jen dobrovolníci.*“¹⁸⁸ A skutečně do francouzských přístavů se nedostavil plný počet československých vojáků. Josef Šimůnek dodává druhou část rozkazu: „*Osoby, které chtějí zůstat ve Francii, mají tu rodinu, budou zde ponechány.*“ Ostatní, kteří chtěli pokračovat v boji, podepsali hlášení a nalodili se na loď.

Nákladní loď Northmoor byla uzpůsobena pro přepravu uhlí, pouze domněnky vojáků

¹⁸⁴ Vyprávění Marie Kafkové-Balcarové.

¹⁸⁵ VUA-VHA Praha, fond 1. československá divize ve Francii. 287/2/33. Válečný deník dělostřeleckého pluku 1. Záznam ze dne 23. června.

¹⁸⁶ František ŽÁK, *Tak to bylo*, Praha 1998, s. 38.

¹⁸⁷ Tomáš SEDLÁČEK – Jiří PLACHÝ, *Výdržet. Paměti generála Tomáše Sedláčka*. Praha 2008, s. 59.

¹⁸⁸ Rukopis paměti Josefa Šimůnka.

vytvářely nejistoty, odkud a kam pluje. František Žák blízký přítel Josefa Šimůnka vzpomíná: „*Je zbytečné dělat nějaký úklid, všude je uhlí. Spíme na uhlí, jíme na uhlí.*“¹⁸⁹ Nákladní loď Northmoore opustila 23. června přístav Séte a zamířila do Gibraltaru. Josef Šimůnek dodává: „*Za kritických okolností odráží postupně několik těchto lodí z přístavu Séte do Angli, přes Gibraltar*“ Do Gibraltaru připlula loď Northmoore 30.6. Pro vojáky byl přístav Gibraltar překvapením, okořeněným exotikou a silou tehdejšího Královského námořnictva. „*Na dominantu gibraltarské skály byl skutečně impozantní pohled. Když jsme vjížděli do přístavu, viděli jsme, že je plný válečných lodí. Kotvila tam mimo jiné největší britská válečná loď Hood a letadlová loď Arc Royal.*“¹⁹⁰ Pýcha britského námořnictva, bitevní křižník Hood, byl později potopen 25.5. 1941 v Dánském průlivu u Islandu po zásahu dělostřeleckými granáty bitevní lodi Bismarck.¹⁹¹ Z důvodu omezených možností přepravovat pasažéry, přestoupili na zaoceánský parník Viceroy of India, který o den později opustil za doprovodu válečných lodí přístav.

¹⁸⁹ Tomáš SEDLÁČEK – Jiří PLACHÝ, *Vydržet. Paměti generála Tomáše Sedláčka*. Praha 2008, s. 39.

¹⁹⁰ Tamtéž. s. 60.

¹⁹¹ Ludovic KENNEDY, *Pronásledování bitevní lodi Bismarck*, Praha 1987, s. 85.

3.4.2. Cholmondeley

V polovině července druhého válečného roku prožívala Velká Británie své nejtěžší období v historii. Francie byla poražena, půlka Evropy okupována a stát, do kterého spojenci vkládali největší naděje, Sovětský svaz zachovával neutralitu.¹⁹² Jedinými spojenci ostrovní země už tak zůstaly státy, kterým se po porážce své země podařilo evakuovat vládu nebo část své armády do Velké Británie. Mezi francouzskými, belgickými, holandskými, polskými a norskými jednotkami připlouvali do Velké Británie i českoslovenští vojáci na palubách lodí, které pluly z francouzských přístavů Bordeaux, Séte přes Gibraltar do anglických přístavů Plymouth a Liverpool. Britskému námořnictvu během své operace „Aerial“ se podařilo evakuovat 4 938 československých vojáků a civilních osob.¹⁹³

Zaoceánský parník Viceroy of Indina, jenž měl na své palubě příslušníky dělostřeleckého pluku 1, zakotvil po týdnu plavby 7.7. v Plymouthu.¹⁹⁴ Na půdě Velké Británie se českoslovenští vojáci setkali s naprosto odlišným přístupem ze strany veřejnosti. Lhostejnost, nedůvěra, chaos a poraženectví vystřídal odhodlání, laskavost a hlavně důvěra ze strany britské společnosti, byť před nimi pochodovali cizí vojáci navíc ze země, o které měla tehdejší britská společnost jen nepatrné povědomí. František Žák na přivítání vzpomíná: *„V liverpoolském přístavu nás přivítaly čajem a pečivem anglické ženy od „Červeného kříže“, což jsme přijali jako milou pozornost.“*¹⁹⁵ O podobné zkušenosti se zmiňuje ve svých pamětech i Tomáš Sedláček: *„Byla tam spousta Angličanek, které nám to občerstvení nabízely“*¹⁹⁶.

Po vylodění pokračoval Josef Šimůnek se svými kamarády vlakem do blízkého Chesteru a odtud do Cholmondeley, kde byli ubytováni v rozlehlém zámeckém parku koncipovaném v typickém anglickém stylu, který poskytl i se zámečkem jeho majitel. Prvotní dojmy a atmosféru zhodnotil Josef Šimůnek takto: *„V tomto období byly postupně řešeny i velmi závažné problémy uvnitř jednotky. Morální stav, materiální otázky, německá otázka, nadbytek důstojníků apod., Každý z výše jmenovaných bodů představovaly závažný*

¹⁹² Pakt Molotov – Ribentrop byl dohoda mezi Německem a Sovětským svazem, uzavřená 23. srpna 1939 v Moskvě. Podstatou ujednání byla dohoda o neútočení a rozdělení sfér vlivu ve střední a východní Evropě. (Zdroj: Toman BROD, *Pakty Stalina s Hitlerem. Výběr dokumentů z let 1939 a 1940*, Praha 1990.)

¹⁹³ Jaroslav HRBEK – Vít Smetana, *Draze zaplacená svoboda. Osvobození Československa 1944-1945*, Sv.I, Praha 2009, s. 116. (Převzato z Correlli BARNETT, *Bojujte s nepřitelem zblízka. Britské námořnictvo za druhé světové války*, sv. I. Praha – Litomyšl 2006, s. 214.)

¹⁹⁴ Vysoká časová prodleva konvojů byla důsledkem bezpečnostních opatření proti německým ponorkám.

¹⁹⁵ František ŽÁK, *Tak to bylo*, Praha 1998, s. 40.

¹⁹⁶ Tomáš SEDLÁČEK – Jiří PLACHÝ, *Výdržet. Paměti generála Tomáše Sedláčka*. Praha 2008, s. 63.

problém, který československá správa musela řešit najednou a mnohdy i tvrdým přístupem, protože se muselo zabránit rozkladu morálky a jednotky jako celku zevnitř.

Během července se v táboře Cholmondeley shromáždilo 3 276 vojáků. Omezený počet mužstva a nadbytek důstojníků umožnil postavit jen jednu pěší brigádu.¹⁹⁷ Mužstvo z bývalého dělostřeleckého pluku 1, který se mezitím redukoval a transformoval na dělostřelecký oddíl 1, bylo značně nehomogenní. Z větší části to byli právě důstojníci, jejichž nadbytek byl vyřešen postavením tzv. velitelské baterie a vojíni, kteří narukovali ve Francii a byli ochotni dál sloužit v československé armádě. Por. děl. Josef Šimůnek byl 17.7. zařazen do funkce zástupce velitele čety u 3. baterie, která byla složena jen z důstojníků. Ti zastávali funkce u děla, které byly systematizované pro mužstvo, dělovod, mířič, střelec, nabíječ a pomocník.¹⁹⁸ Toto opatření také vedlo ke snížení platu, který se rovnal platu vojína, a důstojníci mohli své hodnosti nosit jen na levé náprsní kapse. V srpnu proběhla další reorganizace a por. děl. Josef Šimůnek byl i s ostatními přeřazen k 1. baterii.¹⁹⁹

Tábor byl pro příjem Čechoslováků dokonale vybaven, nacházely se zde improvizované toalety vykopané v zemi a přehrazené dlouhým prknem, velké jídelní stany, vojenská pošta, zdravotnické zařízení, stan pro vykonávání polní mše a v pozdější fázi pobytu začal v Cholmondeley také fungovat novinový plátek pod názvem „Naše noviny“.²⁰⁰ Téměř s ničím přijeli českoslovenští vojáci do Velké Británie, měli pouze osobní věci, své zbraně a zřídkakdy pušky nebo kulometry. Změna nastala až později při novém vystrojování vojáků, tentokrát do britských uniforem. Ale i přesto ještě několik měsíců vojáci nosili francouzské prvky výstroje na uniformách. Mezi tím byl na konci srpna Josef Šimůnek povýšen na nadporučíka dělostřelectva.²⁰¹

Život v Cholmondeley byl uzpůsoben tak, aby zde měli jeho obyvatelé co nejlepší podmínky, připravované Angličany s jejich typickou pečlivostí. Českoslovenští vojáci spali v kulatých stanech nazývaných „Bell Tent“ a používaných britskou armádou, do kterých se vešlo 6 – 12 lidí. Josef Šimůnek sdílel stan s Ladislavem Olšinou, Viktorem Penkem a

¹⁹⁷ Z původní divize, která dosahovala počtu 10 000 mužů se do Velké Británie dostali jen ti, kteří se zavázali k alší činné službě, zejména ti, co se do Francie dostali různými cestami až z Protektorátu.

¹⁹⁸ Tomáš SEDLÁČEK – Jiří PLACHÝ, *Vydržet. Paměti generála Tomáše Sedláčka*. Praha 2008, s. 66.

¹⁹⁹ VUA-VHA Praha, fond Kvalifikační listiny, Josef Šimůnek. – Kvalifikační listina z roku 1943 Viz. VUA – VHA. Fond Dělostřelecký pluk 1 – VB. 4/1/48. - Válečný deník děl.oddílu 1 – 1.baterie. - Záznam z 20. srpna 1940.

²⁰⁰ Tomáš JAMBOR – Petr BROJO, *Czechoslovak Independent Armoured Brigade: Photo Album 1940 – 1945*, Praha 2011, s. 2.

²⁰¹ VUA-VHA Praha, fond Kvalifikační listiny, Josef Šimůnek. Válečná vložka 1947-48.

Rudolfem Pernickým budoucím parašutistou a členem skupiny Tungsten.²⁰²

Volný čas mimo zaměstnání trávili náruživým hraním karet nejčastěji o cigarety, což byl jediný artikl, kterým disponovali po svém příjezdu z Francie. Josef Šimůnek nebyl dobrý hráč, jako kuřák těžce nesl, že neustále prohrával cigarety, vezmeme-li v úvahu, že se musel vzdát anglických cigaret značky „Players“, které byly velmi kvalitní a mezi vojáky se těšily značné oblibě.²⁰³ Hazard byl celkově u československé jednotky oblíben, i přestože byl oficiálně zakázán, nicméně tolerován. Zbytek času trávili sportem, nejčastěji se oddávali cvičení, které všichni znali ještě z dob Sokola, ale taktéž provozovali míčové hry, zejména fotbal. V září 1940 se npor.děl. Josef Šimůnek poprvé dostal do válečného Londýna, kam odcestoval s Tomášem Sedláčkem, Viktorem Penkem, Jaroslavem Sommem, Františkem Závorkou a Františkem Žákem.²⁰⁴ Ubytování byli v Londýně poblíž Českého klubu. Atmosféru tehdejšího Londýna a bitvy o Británii shrnul Josef Šimůnek do několika vět: *„A již nastává bitva o Anglii. V tomto období se pozemní československá jednotka zúčastnila záchranných prací po těžkých bombardovacích náletech, hlavně ve městě Coventry, které slíbil Hitler vyhladit.“*²⁰⁵ V Londýně působili dojem zvláštní skupiny vojáků, jelikož ještě všichni měli do značné míry obnošené francouzské stejnokroje. Nové anglické uniformy dostali až 27.9., tedy den před slavnostmi sv. Václava. Po návratu z Londýna si npor. Šimůnek zažádal o vstup do kurzu pro řidiče. Spolu s ním tam nastoupil i por.děl. Gustav Svoboda, se kterým se poprvé potkal ve Francii. Kurzem prošel bez větších starostí a získal certifikát na řízení všech motorových vozidel kromě tanků. Chvilí poté působil se zmíněným por.děl. Svobodou u dopravního oddílu a oddílu polního četnictva jako motocyklová spojka. V půlce října 1940 odjel oddíl na první ostré střelby do hrabství Sennybridge ve Walesu. Zároveň s ním skončil i pobyt vojáků v táboře Cholmondeley, kteří se měli po ukončení cvičení přemístit do nového působiště Moreton Hall v hrabství Warwick. Dosavadní stanový tábor v Cholmondeley už nevyhovoval pro ubytování v podzimním deštivém počasí.²⁰⁶

²⁰² VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký pluk 1. Ubytovací plán 1. baterie.

²⁰³ Vyprávění Marie Kafkové-Balcarové.

²⁰⁴ Tamtéž.

²⁰⁵ Rukopis paměti Josefa Šimůnka.

²⁰⁶ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký pluk 1 – VB. 4/1/48. - Válečný deník děl.oddílu 1 – 1.baterie. - Záznam z 15. října 1940.

3.4.3. Ze stanového tábora do Moreton Hall

Hrabství Warkwickshire se rozkládá ve vnitrozemí Anglie, v místě, kde se narodil William Shakespeare. Českoslovenští vojáci byli ubytováni v dvoupatrovém zámečku Moreton Hall nedaleko Leamington Spa, kde bylo umístěno velitelství 1. československé smíšené brigády, jejímž velitelem se stal brigádní generál Bedřich Neumann.²⁰⁷

Po svátku sv. Barbory, patronky všech dělostřelců, dne 4.12., kdy dostal oddíl bojovou zástavu, kterou mu věnovala Americká obce sokolská, postihla jednotku tragédie. V ubikacích se na 1. svátek vánoční zastřelil velitel důstojnické baterie škpt.děl. František Dalecký. Dopis na rozloučenou a následné vyšetřování prokázalo, že motivem sebevraždy škpt. Daleckého byla nespokojenost s politickým vedením a důstojnickým sborem dělostřeleckého oddílu. Po Novém roce byl npor. děl. Josef Šimůnek převelen na místo systematizované pro důstojníky u 3. baterie jako velitel pátračů a 15. května tentýž rok převzal funkci pozorovatele. V červenci 1941 vznikl dělostřelecký pluk 1 rozšířením dosavadního oddílu 1 o děl.oddíl 2. Současně s tím byl npor.děl. Josef Šimůnek přemístěn k 3. baterii 2. děl.oddílu jako pozorovatel se zpětnou platností od 15.5.1941.²⁰⁸ S oddílem se zúčastnil i několika ostrých střelb ve Walesu a cvičení s Belgičany, Nory a Angličany. Zvláštní událostí, která bezprostředně předcházela těmto manévřům, byly přesuny. Jako opatření proti možné invazi byly po celé Anglii sňaty cedule, jejichž absence později způsobila mezi československými vojáky řadu potíží. Jednoduše řečeno se stávalo, že se při přesunu ztratili. Takovýmto událostem se předcházelo zařazováním motocyklových spojek do kolon. Podobnou funkci zastával i Josef Šimůnek nebo Gustav Svoboda, oba dva prošli v Anglii kurzem v tzv. Police College řízení motorových vozidel a teorie provozu. Nicméně nebylo tajností, že i při jednom přesunu na střelnici za doprovodu Josefa Šimůnka se kolona ztratila.

Na sklonku jara 1941 se u československých jednotek rozběhlo šetření, jehož cílem bylo doporučit vhodné vojáky do parašutistického kurzu a k vykonávání zvláštních úkolů na území Protektorátu.²⁰⁹ Díky své fyzické kondici a výborným předpokladům pro absolvování teoretické a praktické části výcviku byl mezi velitelem z řad dělostřeleckého oddílu i npor.děl. Josef Šimůnek.²¹⁰

²⁰⁷ Tomáš JAMBOR – Petr BROJO, *Czechoslovak Independent Armoured Brigade: Photo Album 1940 – 1945*, Praha 2011, s. 2.

²⁰⁸ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký pluk 1. Sign.2/3/2. Inv.č.232. Karton č. 45. Odd.rozkaz. č.115. 1.

²⁰⁹ ABS Praha-Na Struze. 302/139/4 – 178, Seznam frekventantů armádního kursu ve Skotsku, Evidenční list Josefa Šimůnka.

²¹⁰ VUA-VHA Praha, sbírka 37. 289 – 4. Seznam osob pro výcvik parašutistů.

V srpnu odjel Josef Šimůnek na svou druhou dovolenou na půdě Velké Británie. Ve dnech 9. až 15.7. pobýval v jihoanglickém pobřežním městečku Torquay, které doposud nebylo poznamenáno německým bombardováním a ve větší míře sloužilo jako evakuační centrum pro obyvatele Londýna. Zbytek roku strávil dělostřelecký pluk intenzivním výcvikem v Leramingtonu, který vyvrcholil na podzim ostrými střelbami, v prostoru Sennybridge, v opuštěné oblasti Nortmoor Heats, ve kterých českoslovenští vojáci prokázali neobyčejnou přesnost, rychlost a dokonalou souhru, byť se jednalo o děla, se kterými se seznámili teprve nedávno.²¹¹

²¹¹ František ŽÁK, *Tak to bylo*, Praha 1998, s. 47.

3.4.4. Útočný kurz ve Skotsku a parašutistický výcvik

Jan Kubiš a Jozef Gabčík, muži, kteří 27.5. 1942 provedli atentát na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha v pražských Kobylisích. Událost, která zaměštnává historiografii dodnes, ale proč jsem tuto kapitolu začal právě takto?

Josef Šimůnek se na konci roku 1941 přihlásil jako další desítky mužů do speciálních služeb s cílem působit v Protektorátu Čechy a Morava tak jako výše zmíněný Kubiš s Gabčíkem. V létě 1941 se uskutečnily první turnusy a výcvik parašutistů, kteří později tvořili výsadkové skupiny vysazené v Protektorátu Čechy a Morava. Do výcviku ke „zvláštním účelům“ byli přijímáni muži především fyzicky zdatní, mladí a jen Češi a Slováci. Na základě posudků svých velitelů pak s doporučením vhodnosti k výcviku odjeli absolvovat další části výcviku.

Josef Šimůnek byl shledán vhodným 19.6. 1941 na základě seznamu osob z řad dělostřeleckého oddílu 1 určených pro parašutistický výcvik.²¹² Vzhledem k vytíženosti a přípravám prvních výsadků do Protektorátu dostal Josef Šimůnek vyrozumění, aby nastoupil k parašutistickému výcviku až na jaře 1942.²¹³ Nejprve odcestoval do Ringewey u Manchesteru, místě, kde probíhal výcvik všech československých parašutistů. Zde se hlásil 10.5. 1942. Spolu s ním tu byli i škpt.děl. Josef Srp, kpt. Václav Šajner, npor.děl. František Fišera, všichni o děl.oddílu 1. Praktickému výcviku tedy skokům s padákem předcházela teoretická příprava, obsluha padáku v letadle, při seskoku, a jak se zachovat v nouzových případech a hlavně při dopadu na zem. Série pěti seskoků Josefa Šimůnka začala 11.5. V kombinézách a gumových přilbách uskutečnila skupina seskok z letadla Whitley, z něhož skákali na pokyn instruktora otvorem v podlaze letadla. Při prvním seskoku Josefa Šimůnka probíhalo vše tak, jak je to učili instruktoři, ale při dopadu nestačil dát obě nohy do předepsané pozice, a proto si v menší míře poranil nohu.²¹⁴ Zranění nebylo tak vážné, aby nemohl pokračovat ve výcviku, ale při následujícím Assault kurzu²¹⁵ mu znepríjemňovalo pohyb, ale i tak ho úspěšně dokončil. Poslední seskok absolvoval Josef Šimůnek v noci z balónu jako přípravu na možný výsadek do Protektorátu, který probíhal jen v noci.

²¹² VUA-VHA Praha, sbírka 37. 289 – 4. Seznam osob pro výcvik parašutistů.

²¹³ Vyprávění Marie Kafkové-Balcarové.

²¹⁴ Tamtéž.

²¹⁵ Ve volném překladu útočný kurs. Nadále budu užívat český překlad.

Parašutistický výcvik zakončil npor. Josef Šimůnek 18.5. s následujícím posudkem vypracovaným velitelem S.T.S.51²¹⁶:

Npor. Šimůnek:

„Vždy veselý, v pozemním výcviku si vedl dobře, ve skákání výborně.“

Pět skoků 1. třída

Od chvíle ukončení parašutistického kurzu mohl npor.děl. Šimůnek nosit na své uniformě na pravém rukávu našitá křídélka symbol absolvování parašutistického kurzu a zároveň symbol, který jeho nositele pasoval mezi elitu.

Po krátké dovolené se npor. Šimůnek a npor. Olšina vrátili ke své jednotce do Lowestoftu, anglického města na pobřeží, kde československá brigáda vykonávala strážní službu. Následující týdny strávil Josef Šimůnek u své jednotky. Zavázán mlčenlivostí očekával zprávu k nástupu do další části výcviku, do tzv. Útočného kursu. Obvyklé bylo, že „muži pro speciální operace“, absolvovali nejdříve zmíněný Útočný kurz. Účelem bylo zjistit psychickou odolnost jednotlivců, jejich jednání pod nátlakem, fyzickou zdatnost, naučit je práci s trhavinami, výcvikem bojového umění nebo střeleckou přípravou. Na základě výsledků jednotlivců, jichž bylo v každém turnusu 20, se poté rozhodovalo o jejich dalším osudu o návratu ke své jednotce nebo pokračování v přípravě. V případě npor. Josefa Šimůnka šlo ale o opačné pořadí.

Na začátku srpna odjel s npor. Olšinou do Crewekerne, odkud s celou skupinou 21 osob odjeli 21.8. do Londýna a odtud do Edinburghu, kde už byla skupina očekávána československým styčným důstojníkem npor.pěch. Petrákem a přepravena do zařízení S.T.S.25. Výcvikový prostor se nacházel v oblasti jezera Moran, na farmách Camusdarach a Garramor, v typickém skotském prostředí, kde byl členitý terén, skály a bažiny. Počasí bylo mdlé, deštivé a vojáky doprovázel všudypřítomný chlad. Ve skupině npor.děl. Josefa Šimůnka byli i lidé, se kterými prošel parašutistickým kurzem a také mnoho lidí, které znal z předválečné služby v československé armádě. Škpt.děl. Josef Srp, npor.děl. Vladislav Olšina, dále například npor.pěch. Bernard Šik a nebo plk.pěch. Jan Kratochvíl, který i přes svůj pokročilý věk kurz úspěšně dokončil.²¹⁷

Útočný kurz trval čtyři týdny, často za velmi tvrdých podmínek, v deštivém a velmi chladném počasí, občas bez jídla a spánku pod dohledem anglických instruktorů a československého styčného důstojníka, výše zmíněného npor.pěch. Antona Petráka. S ním se

²¹⁶ ABS Praha-Na Struze. 302-139-4/47-51. Závěrečné hodnocení Josefa Šimůnka.

²¹⁷ VUA-VHA Praha, Sbirka 37. 289 – 17 - 32. Hlášení npor. Petráka Antona o průběhu IX. Arm.kursu ve Skotsku.

npor. Josef Šimůnek setkal poprvé v Bejrútu během jeho cesty ze Sovětského svazu. Tato skutečnost ale nijak neovlivnila závěrečné hodnocení výkonu Josefa Šimůnka. Předně hodnocení absolvovaných disciplín z pera velitele S.T.S.25 majora R.A.Millara.²¹⁸

Josef Šimůnek

1. Fyzický výcvik – Výcvik nebere vážně, ale odvedl dobrou práci.

Assault Course: 183 bodů. Time 8 m 51 vteřin.

Pozice: 4

2. Boj z blízka – Velmi dobrý.

3. Šplhání po laně – Dobré. Spadl – Velmi dobré.

4. Pohyb v terénu – Velmi dobré. – Má dobré praktické znalosti tohoto předmětu.

5. Zbraně – Velmi dobré. Na začátku byl mimořádně rychlý a vyvinul si velmi agresivního ducha.

6. Trhaviny a demolice – Mohl vykonat dobrou práci, kdyby řešil problémy, ale bral na lehkou váhu dosáhnout vysokých a standardních výsledků.

Test: Teorie - 80%. Praktické - 78 %.

7. Signalizace a komunikace

8. Zprávy – Podává dobré zprávy, velmi jasné a jeho zprávy byly přesné. Panorama – pořizuje výborné náčrtky.

9. Čtení map – Praktické – docela dobré. Polní náčrtky – poctivé. Test 55%.

10. Schémata a taktika – Jeho hodnocení bylo docela dobré, ale nevěnoval kurzu příliš pozornosti. Jeho rozkazy a vedení bylo dobré.

11. Boat work

12. Navigace

13. Speciální trénink

Poznámky instruktorů: Bral věci na lehkou váhu. Kdyby chtěl, tak byl odvedl velmi dobrou práci, ale často jeho práci kazil nedostatek opatrnosti a serióznosti.

²¹⁸ ABS Praha-Na Struze. 302-139-4/47-51. - IX. Armádní kurs ve Skotsku - Evidenční list Josefa Šimůnka.

Posudek velitele: Nebral tento kurz vážně a výsledek jeho práce nebyl nejlepší. Rád chodí vlastní cestou a řídí se vlastními názory. Velmi často tento fakt kombinoval s jeho přístupem k věci jako vtip. Toto byl handicap jak pro něj, tak i pro jeho družstvo. Neprokázal odpovídající schopnosti jako velitel.

Datum: 19.9.42 Podepsán:

Josef Šimůnek zakončil útočný kurz s obstojnými výsledky i přesto, že si během předchozího parašutistického kurzu přivodil zranění na noze, úspěšně ho dokončil. Nicméně závěrečné hodnocení velitele S.T.S.25 majora Millara a npor. Petráka vyjadřovalo spíše celkový přístup Josefa Šimůnka k výcviku. V závěru své zprávy npor.pěch. Petrák sice pochválil některé přednosti Josefa Šimůnka, ale nedoporučil ho do dalšího kola výcviku pro speciální operace. Oficiální zpráva adresovaná k rukám Josefa Šimůnka bylo hodnocení jeho schopností během jednotlivých disciplín a hodnocení dosažené během teoretických a praktických testů. Po návratu k dělostřeleckému pluku 1 měl očekávat další rozkazy o pokračování ve výcviku, ve skutečnosti už ale bylo rozhodnuto. Josef Šimůnek se po dokončení Útočného kurzu ve Skotsku vrátil k 3. baterii dělostřeleckého pluku 1 a nadále vykonával funkci I. důstojníka. 1.10. převzal funkci velitele 3. baterie.

Profesionální přístup Josefa Šimůnka k vojenské službě v tomto období byl obdobný jako v dřívějších dobách. Byl ochoten obětovat svůj volný čas a věnovat ho samostudiu, které se nakonec reflektovalo v jeho schopnostech a obecnému přehledu služebních předpisů.²¹⁹ Jako takový měl dobré předpoklady pro další zdokonalování a povýšení do vyšší funkce. Škpt. Srp a pplk. Husinecký napsali do jeho kvalifikační listiny posudek, který Josefa Šimůnka vystihoval, a jako další zdroj potvrzoval schopnosti a přístup, který si Josef Šimůnek budoval ještě před okupací. Tak tedy: „*Ustálené, upřímné povahy, někdy vznětlivý, bystrého postřehu, rychlý v rozhodování, iniciativní, samostatný pracovník, velký zájem o službu, praktik, který stále hledá jak co zlepšit, dobře znalý služebních předpisů.*“²²⁰ Patřil mezi důstojníky, kteří v roce 1940 tvořili jádro budoucího dělostřeleckého oddílu, navíc už několikaletými zkušenostmi a nespornou výhodou, kterou představovalo období v době mobilizace, kdy byl velitelem 3. baterie dělostřeleckého oddílu 81. V roce 1943 navíc prošel několika kurzy a měl dobré preference pro absolvování dalších. V listopadu 1942 odjel na

²¹⁹ VUA-VHA Praha, fond Kvalifikační listiny, Josef Šimůnek, Válečná vložka 1943.

²²⁰ Tamtéž.

další dovolenou do města Crewkerne.

Zde začínal před necelým půl rokem svou cestu do útočného kurzu. V Crewkerne pobyl týden, skutečný účel zdejšího pobytu se mi ale nepodařilo zjistit. Po třetí se sem vrátil 24. prosince a pobýval zde až do 30.12. Je tedy možné předpokládat, že se zde seznámil s nějakou dívkou, případně rodinou a poté k nim odjel na Vánoce, jak bylo u československých vojáků zvykem. Dalším důvodem může prostý zájem o zdejší přírodu a památky.

Na konci listopadu předal npor. Josef Šimůnek svoji funkci u 3. baterie a nastoupil do kurzu velitele oddílu, který s úspěchem a hodnocením „*velmi dobrý*“ dokončil 6.2. 1943.²²¹

²²¹ VUA-VHA Praha, fond Kvalifikační listiny, Josef Šimůnek, Válečná vložka 1943.

3.4.5. Příprava k nasazení na frontě

Rok 1943 byl klíčový pro další vývoj 1. československé samostatné brigády ve Velké Británii, jednak se od základu změnila její organizace, pěší brigáda byla dne 1. září ustanovena obrněnou a přejmenována na Československou samostatnou obrněnou brigádu a také došlo i na změny ve velení.²²² Sérii změn nastartovalo československé MNO už v roce 1942,²²³ které podalo návrh na motorizaci brigády, a v lednu 1943 podalo žádost na její přecvičení a vyzbrojení tanky. Změnu také urychlila výměna velitele brigády a tím se stal generál Bedřich Neumann, který odešel na MNO do Londýna, nahradil ho plk. Alois Liška, který byl dosavadním velitelem děl.pluku 1.²²⁴

S vynikajícím prospěchem a hodnocením: „*Má bystrý postřeh, logicky usuzuje, správně se rozhoduje a dobře se vyjadřuje*“,²²⁵ se Josef Šimůnek vrací z kurzu pro velitele oddílu k dělostřeleckého pluku 1 a o pár dnů později je uvolněn ze své funkce u 3. baterie a ustanoven do funkce velitele 4. baterie II. děl.oddílu.²²⁶

V únoru se brigáda přesunula do prostoru Felixtow a Walton on the Naze do hrabství Suffolk na pobřeží jihovýchodní Anglie. V této době už nebylo nebezpečí německé invaze tak bezprostřední, nicméně ještě v roce 1942 zaujímal československá brigáda obranu na různých úsecích pobřeží. Na jaře 1943 pokračoval výcvik brigády, Josef Šimůnek vedl 4. baterii během střelb a od svých mužů vyžadoval stoprocentní výkon. V červnu byl ale opět přeložen k 3. baterie, u které převzal velení po škpt. Josefu Srpovi. Ještě předtím si ale během akce MNO podal přihlášku do britské armády. V opětovné výzvě škpt. Rajmona se ale odhlásil, zřejmě tak učinil pod vlivem ostatních kamarádů, kteří taktéž odřekli nabídku. Stalo se tak 21.6. 1943. Na této pozici ale nezůstal dlouho, neboť úmysl ustanovit obrněnou brigádu se pomalu stával skutečností.

Dne 5.7. odjel npor. Josef Šimůnek do britského tankového kurzu u 55th Training Regiment RAC ve Farnborough.²²⁷ V něm byl Josef Šimůnek především cvičen na lehkých tancích typu Crusader, které zpočátku představovaly hlavní tankovou sílu nově zformované

²²² Rozšíření na obrněnou brigádu umožnil především příjezd 200. československého protiletadlového pluk – Východního, pod velením plk. Karla Klapálka. (ZDROJ: Vilém FENCL – Petr Lošek, *Cromwelly Československé brigády*. Praha 2011, s. 7. Dále: Martin Říha – Vilém Fencel. *Československá armáda ve Velké Británii*. Praha s. 10.)

²²³ MNO – Ministerstvo národní obrany.

²²⁴ Martin Říha – Vilém Fencel. *Československá armáda ve Velké Británii*. Praha s. 10.

²²⁵ VUA-VHA Praha, fond Kvalifikační listiny, Josef Šimůnek. Válečná vložka 1943.

²²⁶ Tamtéž.

²²⁷ Vzhledem k tradičním názvům britských jednotek se názvy nepřekládají z důvodu možného zkomolení názvu.

Československé samostatné obrněné brigády a byl důsledně připravován do role tankového instruktora.²²⁸ Během několika měsíců si musel osvojit teoretickou část výcviku, především takticko – technická data tanku, jeho konstrukci, vlastnosti a praktickou část, řízení tanku, jeho velení nebo boj v něm. Pro člověka, který řídil tank poprvé v životě, představovaly první kroky ve výcviku značný problém, nicméně schopnost přizpůsobit se nebyla Josefu Šimůnkovi cizí. Kurz ukončil s velmi dobrým posudkem:

„I přes značnou jazykovou náročnost dosáhl velmi vysokého standardu.“²²⁹

Celkové hodnocení mu vyšlo na 92%. Řízení vozidla, znalosti a základy techniky nebo velení tanku si osvojil natolik, aby mohl být ustanoven do funkce instruktora. I přes tyto okolnosti ale nebyl po svém návratu npor.děl. Josef Šimůnek do této funkce zařazen, nýbrž se vrátil zpět k dělostřeleckému pluku 1.²³⁰ Po svém návratu se npor.děl. Josef Šimůnek zapojil do běžného života u 3. baterie. Zpět ke své jednotce cestoval až do hrabství Selkirk, Roxnborough a Berwick ve Skotsku, kde se československá brigáda mezitím připravovala na bojové operace v kontinentální Evropě.²³¹ Pokračoval ve vedení výcviku svého mužstva, které tehdy stále cvičilo na britských houfnicích Ordnance QF 25 Pounder, které byly schopny střilet nepřímou střelbou proti viditelným cílům i střelbou přímou.²³² Zbraň byla poprvé nasazena v bojích v severní Africe, kde se stala nebezpečím pro německé a italské tanky. Jak už bylo u československých vojáků zvykem zejména u důstojníků představující předválečnou generaci absolventů akademie v Hranicích, dokázali se seznámit s touto zbraní v krátkém intervalu.

Při příležitosti svátku 28.10. byl npor.děl. Josef Šimůnek povýšen do hodnosti kapitána a systematizován na místo velitele 3. baterie i přesto, že ji vedl už několik měsíců. V rámci organizace a příprav československé brigády odjel v prosinci 1943 na svůj poslední kurz na půdě Velké Británie a to do Royal Armoured Corps školy tankové taktiky v Oxfordu, který ukončil 15.1. 1944. Ihned po návratu se zapojil do intenzivního výcviku mužstva. Na denním pořádku byl praktický dělostřelecký výcvik a to zejména střelba proti tankům na střelnici Great Staughton.

²²⁸ VUA-VHA Praha, fond Kvalifikační listiny, Josef Šimůnek.– D&M Course report.

²²⁹ Tamtéž.

²³⁰ Z Farnborough přijel 4.10. 1943. (Zdroj: VUA-VHA Praha, fond Kvalifikační listiny, Josef Šimůnek.)

²³¹ Rukopis paměti Josefa Šimůnka.

²³² George FORTY, *British army handook*, Gloucestershire 1998, s. 220.

Denní rozkaz č. 132

Cvičení v prostoru Great Staughton. Hlášení 08:20. Výstroj: maska, přilba, ruční zbraně.

Kpt. Šimůnek

U baterie, které velel kpt. Šimůnek, panoval přísný režim, ale ke svým mužům přistupoval s respektem, neudržel si sice takový odstup jako jiní důstojníci, ale na druhou stranu mu respekt ze strany jeho mužů umožnil komfort důvěry mezi mužstvem, poddůstojníky a důstojníky. Důstojníci byli Josefem Šimůnkem vedeni k naslouchání mužstva, ale zároveň k potrestání jakéhokoliv hrubého narušení disciplíny a někdy přílišného „kasárenského“ života. V jeho případě to znamenalo téměř denní úklid ubytovacích prostor, péče o ruční zbraně byla taktéž na denním pořádku a děla byla neustále kontrolována, aby nedošlo k nepředpokládaným událostem během cvičení nebo při ostrých střelbách. Je možné říct, že denní režim byl u 3. baterie vyplněn zaměstnáním dopoledne, které se většinou stávalo z pěších pochodů, fyzického a plynového cvičení, odpolední části zaměstnání a z úklidu. Nedbalost v některé části postihoval Josef Šimůnek racionálně, ale přísně.

Tak například:

Trestám svob. Feldsuha Karla T-139 odnětím všech výhod na jeden měsíc. Trestný čin:

- 1) Dne 29.2. 1944 neopatrným nalíváním vody do chladiče jemu přiděleného vozidla zavinil zamrznutí tohoto, čímž zdržel odjezd na ostrou střelbu poločety o nejméně jednu hodinu.*
- 2) Dne 3.3. 1944 při prohlídce motorových vozidel přistavil svěřené mu vozidlo nedostatečně udržované, aniž by prováděl úklidové práce.*

Nástup trestu dne 4.3.1944²³³

Kpt. Šimůnek

Důraz na své mužstvo nekladl Josef Šimůnek jen v jejich teoretických znalostech nebo praktických zkušenostech, ale svou roli tu hrála i disciplína a s tím související chování mužů baterie ve společnosti mimo kasárna.

²³³ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký pluk 1. 7/3/3 karton č. 51. Denní rozkazy 3. baterie. Záznam ze dne 5.3.1944.

Jak už bylo řečeno, veškeré přečiny neváhal kpt. Šimůnek trestat, ale jako racionálně smýšlející člověk si uvědomil, že možnost jak předejít případným konfliktům, je výchova vojáků. V prvé řadě se u 3. baterie promítala řada filmů vesměs instruktážního charakteru, probíhala intenzivní výuka anglického jazyka.

Použiji opět citaci z denních rozkazů 3. baterie:

„Po 10 hodině do 12 hodin zkouška anglického jazyka pro všechny příslušníky baterie.“

velitel baterie

kpt. Šimůnek²³⁴

V podobném duchu pokračovala příprava baterie v rámci celého dělostřeleckého pluku 1 k nasazení na frontě, tehdy ale ještě nikdo netušil, kdy to bude a kde. Nicméně v ovzduší byla cítit atmosféra invaze především díky vysokému počtu americké techniky a amerických vojáků po celé Anglii.

²³⁴ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký pluk 1. 7/3/3 karton č. 51. Denní rozkazy 3. baterie. Záznam ze dne 23.5.1944.

3.4.6 Dunkerque

Dne 6.6. 1944 provedli spojenci úspěšné vylodění v Normandii v severní Francii. O den později byl Československá samostatná obrněná brigáda uvedena do pohotovosti a vyhlášena polní mobilizace.²³⁵ Proces zahrnoval doplnění stavů jednotlivých těles, výměnu vozidel, přečíslování dle anglických policejních tabulek a přezbrojení. Po dokončení se brigáda v srpnu přesunula do Bridlingtonu v hrabství East Reading k dokončení výcviku a přípravě na přesun do Evropy. Na konci srpna se brigáda nalodila v přístavech u Londýna na přepravní loď a odplula do Francie, kde se vylodila 8. září. K francouzskému přístavu Dunkerque se brigáda dostala 8.10. 1944.

Josef Šimůnek byl tehdy stále velitelem 3. baterie II. dělostřeleckého oddílu a cestu k Dunkerque a úkol, který jim byl přidělen, charakterizoval ve svých poválečných vzpomínkách stručně: „*Ve dnech 25.-27. srpna se čs. Brigáda z nalodovacích středisek přesunula, respektive byla přepravena na různých druzích člunů do Francie.*“ U přístavu Dunkerque, kde bylo obklíčeno přibližně 13 000 německých vojáků²³⁶, se baterie kpt.děl. Josefa Šimůnka rozmístila na západním sektoru od pobřeží po Loon Plage, továrnu Filature až po Bergues. První velké bojové nasazení brigády nastalo 28.10. na československý státní svátek. Všechny baterie dělostřeleckého pluku podporovaly československý útok, který skončil naprostým úspěchem a překvapením německých obránců. Méně úspěšnější útok zažil Josef Šimůnek 5.11., kdy německé jednotky, které byly tentokrát připraveny, kladly silný odpor.

Mezitím došlo v Anglii k zformování dělostřeleckého oddílu III, který byl složen především z bývalých příslušníků Vládního vojska a Čechy, kteří přišli z Wehrmachtu nebo se jakýmkoliv způsobem dostali do Anglie v době, kdy už československá brigáda bojovala u Dunkerque. V polovině prosince 1944 odjel kpt.děl. Josef Šimůnek zpět do Velké Británie společně s por. Zálešákem a dalšími pěti muži, aby se stal instruktorem a základním kádrem nového tělesa.²³⁷

Nového úkolu se kpt.děl. Šimůnek zhostil tak, jak se na důstojníka s jeho zkušenostmi patří. Vzhledem k jeho početným kurzům, které absolvoval, mohl na muže aplikovat řadu inovací, které se během nich naučil, ale také zvyšoval jejich úroveň fyzické, či teoretické

²³⁵ Ivan PROCHÁZKA, Dunkerque: Válečný deník Československé samostatné obrněné brigády (říjen 1944 – květen 1945), Praha 2006, s. 9.

²³⁶ Situaci by se dala také charakterizovat jako uzavření německých jednotek, které se k Dunkerque stáhly při spojeneckém postupu nebo tudy ustupovaly a byly zde uzavřeny kanadskými vojáky.

²³⁷ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký pluk 1 – VB. Sign. 4/1, Inv.č. 312. Karton č. 52. Válečný deník dělostřeleckého oddílu III

připravenosti. Jako výhoda se projevila zkušenost v řízení všech motorových vozidel, dělostřeleckého tahače²³⁸, nákladních automobilů, štábního vozidla, motocyklů a řadu jiných.²³⁹ Nicméně byl to právě nedostatek materiálu, který neumožnil plnohodnotný výcvik, a tak se v polovině března kpt.děl. Josef Šimůnek vrací do Francie už jako zástupce velitele III. dělostřeleckého oddílu, jemuž velel jeho dlouholetý kamarád škpt.děl. Vladislav Olšina.²⁴⁰ Ke konci měsíce března, po 18 dnech výcviku v poli, se oddíl jako celek zúčastnil dělostřeleckého přepadu z 27.3. 1945.²⁴¹

Na začátku dubna už se oddíl přesunul do svých postavení v prostoru Loon Plage a Gravelines. Pod velením škpt. Olšiny a kpt. Šimůnka dosáhl oddíl pozitivních výsledků během výcviku vedeného ostrou municí na skutečného nepřítele. Velitelé obzvláště hodnotili vysoký stupeň rychlosti, s jakým baterie dokázaly zaujmout palebná postavení, přesnost palby, ale také vysokou morálku a disciplínu u oddílu. V průběhu dubna vedl oddíl vlastní dělostřelecké přepady, jak jsem zjistil z válečného deníku. Například 10. dubna v ranních hodinách zahájil oddíl překvapující palbu na nepřítele, který právě na západním úseku útočil.²⁴² Další útok byl odražen o den později, 15.4. podporoval oddíl útok na továrnu Filature nebo 5. května při odražení dalšího pokusu Němců obsadit farmu Vermesch.²⁴³

Za více než měsíc nasazení vypálil oddíl přibližně 11 000 ran, neutrpěl žádné bojové ztráty jen několik zranění vlivem nepřátelské rušivé palby. Dne 7.5. po kapitulaci německých vojsk v Remeši se o dva dny později dostavil na československé velitelství velitel německé posádky v Dunkerque admirál Fridrich Frisius a podepsal bezpodmínečnou kapitulaci. Pro III. dělostřelecký oddíl a kpt.děl. Josefa Šimůnka to znamenalo přípravy na odjezd z Dunkerque do vlasti. Za bojové zásluhy byl 1.5. povýšen do hodnosti štábního kapitána s platností od 20.4. a byla mu udělena Medaile Za chrabrost.²⁴⁴ Do vlasti odjel v koloně tvořené dělostřeleckým plukem 14.5. přes Cambrai – La Chapelle – Meziers – Sedan – Lucemburk – Darmstadt – Würzburg – Norimberk a 18.5. překročil v ašském výběžku státní hranici.²⁴⁵

²³⁸ K tažení děl používala československá armáda především traktory Morris Commercial C8 FAT, který kromě houfnice tahal tzv. kolesnu, nebo-li muniční vozík. Uvnitř seděl řidič a osádka děla, v počtu šesti mužů. (ZDROJ: George FORTY, *British army handook*, Gloucestershire 1998, s. 222.)

²³⁹ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký oddíl 1. Sign 4/1, Inv.č. 312. Karton č. 52. Příloha k válečnému deníku III. Oddílu.

²⁴⁰ VUA – VHA. Fond Dělostřelecký pluk 1 – VB. Sign. 4/1, Inv.č. 312. Karton č. 52. Válečný deník III. Dělostřeleckého oddílu.

²⁴¹ Tamtéž.

²⁴² Tamtéž. 10.4.1945

²⁴³ Tamtéž. 5.5.1945

²⁴⁴ VUA-VHA Praha, fond Kvalifikační listiny, Josef Šimůnek. Válečná vložka kvalifikační listiny.

²⁴⁵ VUA-VHA Praha, fond Dělostřelecký pluk 1 – VB. Sign. 4/1, Inv.č. 312. Karton č. 52. Válečný deník III. Dělostřeleckého oddílu.

Ještě tentýž den dosáhl Plzně. Po téměř šesti letech se Josef Šimůnek vrátil do vlasti, lidé je vítali, nadšení propukalo všude, kde se objevili, ale i přesto už v jeho mysli delší dobu cirkulovaly myšlenky na domov. Především zda jsou rodiče v pořádku. Obavy ho opustily už 30.5., kdy se se svou jednotkou přesunul do Prahy na přehlídku Československé samostatné obrněné brigády před prezidentem republiky Edvardem Benešem. Své rodiče zahlédl živé a zdravé při průjezdu kolony kolem Obecního domu.

4. Život po válce

4.1. Po šesti letech doma

Po závěrečné přehlídce Československé samostatné brigády se dělostřelecký pluk 1 spolu s ostatními jednotkami musel ihned navrátit za demarkační linii v západních Čechách. Domů se mohl Josef Šimůnek, který se mezitím 6.6. 1945 stal velitelem III. oddílu, mohl vydat až v červnu. Jeho neteř vzpomíná: *„Byli jsme doma s matkou, svítilo slunce a já měla prožít další letní den plný dětských hrátek. Jenže na dvůr vjelo vojenské auto(Jeep Willys. Pozn.autora) a v něm seděl strýc.“* Josef Šimůnek přijel do Sezemic společně s Jiřím Valentou, který se po uvítání odebral ke svým rodičům. Pamětnice pokračuje: *„ Měl krásnou uniformu, baret a smál se od ucha k uchu.“* Josef se vrátil do Sezemic po šesti letech, během nichž si stále vyčítal to, že doma zanechal rodiče a odešel, aniž by jim svůj záměr sdělil.²⁴⁶ Největšího přivítání se dočkal od maminky: *„Babička vařila ve světnici oběd, když uslyšela příjezd vozidla a následný hluk, vyšla se podívat ven. V dojetí nevěřila svým očím, strýc se s babičkou přivítal velmi dlouze, oběma tekly slzy a my se všichni radovali, maminka (matka pamětnice a sestra Josefa Šimůnka) byla zase šťastná.“* Celá rodina se poté odebrala do světnice, kde pokračovalo vřelé vítání, vzpomínala pamětnice. *„Po obědě přišel dědeček a celé vítání začalo na novo.“* Příjezd Josefa Šimůnka popisuje také sezemický historik Karel Gottwald: *„V jednom z posledních májových dnů roku 1945 projížděl hlavní ulicí Sezemic džíp.²⁴⁷ Tento automobil nebyl sám o sobě nijak vzácný, denně jimi projížděli městem sovětští důstojníci, ale tenhle byl přesto nápadný. Především zvláštním znakem nad kapotou, potom nezvykle pomalou jízdou a hlavně pak řidičem, který byl v uniformě nezvyklého střihu, s důstojnickými distinkcemi, s černým baretem na hlavě.²⁴⁸ Se zájmem se rozhlížel kolem sebe. Budil velkou pozornost náhodných chodců, kteří se za ním zvědavě ohlíželi. Za chvíli už městem letěla zpráva o tom, že se z války šťastně vrátil sezemický rodák Josef Šimůnek.“²⁴⁹*

Josef Šimůnek celých šest let neustále přemýšlel o osudech své rodiny, a jak se později dozvěděl, jeho rodiče byli v roce 1943 zatčeni a odvezeni do internačního tábora pro rodiny

²⁴⁶ Vyprávění Marie Kafkové-Balcarové.

²⁴⁷ Ve skutečnosti se do Sezemic dostal až v červnu, do této doby neměli přejezdy demarkační čáry povoleny.

²⁴⁸ Nepřesnost v uniformě Josefa Šimůnka. Jako dělostřelec měl standardní baret pro pěchotu, tzv. General Service Cap, volně přeloženo polní čepice. (ZDROJ: George FORTY, *British army handook*, Gloucestershire 1998, s. 176.)

²⁴⁹ Karel GOTTWALD, *Zachránil praporec....* Národní osvobození 7.9.1993.

uprchlých vojáků do Svatobořic, kde strávili jeden a půl roku.²⁵⁰ Na zatčení prarodičů vzpomíná neteř Josefa Šimůnka: „*Bylo mi pět let, ale pamatuji si to velice živě. Na dvůr přijelo vojenské auto a vyskočili z něj vojáci v přilbách.*“ Pamětnice pokračuje: „*Našli dědečka s babičkou a naložili je do nákladního automobilu, spolu s nimi chtěli také zatknout i moji maminku, ale díky zásahu místního četníka, ji nechali být.*“ Dle vyprávění nebyla Marie Šimůnková – Balcarová zatčena díky tomu, že její manžel pracoval v pardubické továrně Semtín, kde se vyráběly třaskaviny pro německou armádu. Celé toto vyprávění Josefa Šimůnka velice zasáhlo, nicméně jeho rodiče mu nic nezazlívali, otec mu dle vyprávění pamětníků tehdy řekl, že je na syna hrdý a celé to utrpení absolvoval jen díky lásce k vlasti.²⁵¹ V onen letní den dle slov neteře zavládla v domě s číslem popisným Masarykova 119 pozitivní rodinná atmosféra a všichni ihned zapomněli na šest let utrpení.

Později po válce Josef Šimůnek vzpomínal, opět cituji neteř: „*Když jsem přijel na okraj Sezemic, strašně jsem se třásl a byl jsem nervózní, sice jsem už věděl, že jsou rodiče v pořádku, ale pochybnosti a výčitky mě stále neopouštěli.*“ V Sezemicích strávil Josef Šimůnek dva dny. První den jen v kruhu svých nejbližších. „*Vyprávěl zážitky z války, ale já jsem byla malá a nezajímalo mě to a taky jsem ho ten den viděla poprvé v životě, když odešel do zahraničí, bylo mi půl roku.*“ Neteř Marie Balcarová se narodila v osudovém roce 1938. „*Nejvíce mě ale na něm přitahovala ta uniforma stříbrné hvězdy na ramenech, jak se blyštily.*“ Josef Šimůnek měl moc rád děti a na své synovce a neteře nedal dopustit, sám ještě žádné neměl, a proto k nim přistupoval jako ke svým.²⁵² „*Druhý den nás všechny vozil v tom jeepu po Sezemicích, pamatuji si, jak za námi běželi všichni mí vrstevníci.*“ Atmosféra v Sezemicích byla malou duševní náplastí pro Josefa Šimůnka, vrátil se domů a zjistil, že rodiče jsou v pořádku a v domě přibyly děti.

²⁵⁰ SOkA Pardubice. Pamětní kniha města Sezemice. s. 821.

²⁵¹ Vyprávění Marie Kafkové-Balcarové.

²⁵² Tamtéž.

4.2. Vysoká válečná škola

V prosinci 1945 byl Josef Šimůnek přijat jako posluchač na Vysokou válečnou školu. Po jejím úspěšném zakončení se zařadil do procesu jako profesor taktiky dělostřelectva. Mnoho jeho známých a spolubojovníků, kteří se uchýlili na této škole jako profesoři, představovali budoucí kádr a elementární článek ve výstavbě armády a výchově nových důstojníků na základě jejich zkušeností z 2. světové války.

Rok 1947 začal pro Josefa Šimůnka pozitivně, absolvoval školu a byl povýšen do hodnosti majora a také uzavřel sňatek se svojí dlouholetou přítelkyní Boženou Bíškovou, se kterou udržoval vztah už od dob, kdy sloužil jako dělostřelec v Kostelci nad Orlicí. Při obřadu mu svědčil Jiří Valenta, který se tou dobou rovněž nacházel v Praze, a nechyběli ani hosti z řad jeho válečných kamarádů, Vladimír Olšina, Ladislav Kafka, Tomáš Sedláček nebo Jaroslav Sommer. S manželkou si po svatbě pronajali malý byt na Letné. V osobním životě byl Josef Šimůnek šťastný, ale už v roce 1947 zažíval nepříjemnosti spojené se vzrůstající mocí komunistů a to především Bedřicha Reicina a OBZ.²⁵³ Jako západní důstojník byl silně protikomunistický a se svými názory na SSSR a komunisty se nikdy netajil. Do hledáčku se dostal už během své profesury na vysoké válečné škole a do permanentního sledování jako potenciálně nebezpečná osoba se dostal po své svatbě. Při jedné diskuzi s rodinným přítelem Jiřím Valentou rozebírali možnost útěku do zahraničí, nicméně vzhledem k rodinným okolnostem tuto variantu zavrhl a nadobro od ní upustil. U Jiřího Valenty možnost emigrace podporovala také skutečnost, že jeho otec byl zapálený komunista, který za tuto stranu kandidoval už od jejího založení.²⁵⁴ Dle slov Josefa Šimůnka si už nemohl další odchod do zahraničí dovolit. Vzpomínka na 2. světovou válku u něj byla ještě stále živá: „*Dlouhé noci jsem nespál, pořád se mi v hlavě promítalo, zda se něco nestalo mým rodičům*“.²⁵⁵ Další možné výčitky za osud rodičů byly jedním z hnacích kol jeho života a to byl také zřejmě hlavní důvod, proč do emigrace neodešel. Báł se opětovné represe, tentokrát ze strany komunistů, ale uvědomoval si, že by to mělo na zdraví rodičů neblahé následky.

Už na Vysoké válečné škole pocítil změnu. Atmosféra výuky se změnila, v armádě sílil tlak politiky. Na přelomu roku 1947/1948 už tušil, že jeho názory, které ve Velké Británii

²⁵³ OBZ – Obranné zpravodajství. Vzniklo v únoru 1945 při 1. československém armádním sboru v SSSR. Jeho úkolem byla především zpravodajská činnost, působení v řadách československých vojáků s cílem zjišťovat jejich nálady a názory na Sovětský svaz a Komunistickou stranu. (Zdroj: Daniel POVOLNÝ, *Organizační vývoj vojenské kontrarozvědky v letech 1945-1990*. Praha 2009, s. 6.)

²⁵⁴ SOKA Pardubice. Pamětní kniha města Sezemice. s. 399.

²⁵⁵ Vyprávění Marie Kafkové-Balcarové.

dával na veřejnost, přinesou negativní dopad. První ranou byl pro něho únor 1948. Demise dvanácti nekomunistických ministrů způsobila Josefu Šimůnkovi šok a jmenování Gottwaldovy vlády prezidentem E. Benešem se stala pro něj nedozírnou ranou. V létě 1948 prožíval poslední klidné dny jeho vojenské kariéry. Každou příležitost věnoval návštěvě Sezemic. Především se snažil vypomáhat starému otci. Tehdy také s manželkou zjistili, že nemohou mít děti kvůli vrozené nemoci Boženy Bíškové. Pro Josefa to byla v tuto chvíli těžká doba, ale jako křesťan a věrný manžel nezvažoval jinou eventualitu, jak si pořídit potomka.²⁵⁶ Jediné světlo života kromě své manželky tak spatřoval v jeho rodině v Sezemicích. Děti jeho sourozenců se pro něj a pro manželku staly vlastními. Jeho sestra Marie měla dvě dcery, které bydlely v Sezemicích, bratr František syna a sestra Karla se starala o nevlastního syna, jemuž zemřel otec na nemoc za 2. světové války. I o něj projevoval Josef Šimůnek zájem. Rodinný okruh mu dával smysl jeho života a naději do budoucnosti.

²⁵⁶ Vyprávění Marie Kafkové-Balcarové.

4.3. Tábora nucených prací Mírov

Atmosféra represí se prozatím osobě Josefa Šimůnka vyhýbala. Až teprve 15. 10. 1948 musel odejít z Vysoké válečné školy a byl převelen na velitelství 12. pěší divize v Litoměřicích. Nastoupil u 1. oddělení štábu divize jako velitel dělostřelectva. V této době už byl v hledáčku Reicinovi OBZ. Na počátku roku 1949 se i Josef Šimůnek dozvěděl o zatýkání svých kamarádů. V březnu absolvoval svůj poslední kurz pro letecké návodčí. Reakce aparátu na Šimůnkovy názory přišla 15.9. 1949. Byl zbaven funkce a poslán na zvláštní dovolenou. Na přímý rozkaz Bedřicha Reicina²⁵⁷ byl 1.5. 1950 oficiálně propuštěn do zálohy a vzápětí degradován. O pár dní později 5.května byl po domovní prohlídce svého bytu v Letnaněch zatčen a odvezen do Tábora nucených prací na Mírově.²⁵⁸ Do tábora byl poslán komisí č.1 ústředního národního výboru hlavního města Prahy a do Mírova byl bez soudu převezen ještě tentýž den.²⁵⁹ Podle opisu seznamu chovanců měl strávit na Mírově 24 měsíců, jen o něco dřív byli stejnou institucí zavřeni váleční piloti František Fatjl nebo Bohumil Fürst.²⁶⁰

V podmínkách mírové věznice si musel Josef Šimůnek s přiděleným číslem 269 zvyknout na nový život. Jako člověk byl degradován na nejnižší stupeň lidské společnosti a ve věznici vykonával za tvrdých podmínek úklidové práce a až po delší době pracoval pro brněnský národní podnik Kablo.²⁶¹ Důvodem jeho zatčení a věznění na Mírově byla jeho příslušnost k západním jednotkám, ideologicky neslučitelné s dalším kariéerním postupem ve vojenské hierarchii, nicméně lze jen předpokládat, zda by mu v případném procesu nepřitížila akce z roku 1940 pašování zlatých mincí ze Sovětského svazu na západ. Další skutečnost, která by mohla zvrátit život Josefa Šimůnka, vystupovala z jeho posudku vyhotoveném v roce 1943 Moravcovou zpravodajskou službou, kde se uvádí:

„Nenávidí socialismus, nenávidí komunisty a horuje pro jejich potírání.“²⁶²

Své postoje vůči komunistické straně nikdy neskrýval naopak dle výše zmíněné zprávy, dokonce nabádal k jejich zatčení.²⁶³ O to více je zajímavé, že toto uniklo vyšetřovatelům v roce 1950, neboť s výše zmíněnými citacemi, na kterou navazují tyto citace, by teoreticky skončil na dlouhé desítky let v pracovních táborech: *„Dne 27.8. zjistil, kteří ze Středního*

²⁵⁷ Karel, Gottwald, *Zachránil praporec....*, Národní osvobození. 7.9. 1993.

²⁵⁸ Dále jen TNP. (ZDROJ: ABS Kanice, Brno. E 7_9. Inv. j. 1 - Seznam osob zařazených v TNP Mírov.)

²⁵⁹ ABS Kanice, Brno. E 7_9. Inv. j. 1 - Seznam osob zařazených v TNP Mírov.

²⁶⁰ ABS Kanice, Brno. E 7_9. Inv. j. 1 - Seznam osob zařazených v TNP Mírov.

²⁶¹ ABS Kanice, Brno. E 7_9 inv. j. 7 - Posudky na osoby zařazené v TNP Mírov - Šimůnek Josef.

²⁶² ABS Praha-Na Struze. 302-1/483/180. Posudky západních důstojníků z roku 1943. – Josef Šimůnek.

²⁶³ Tamtéž.

*Východu jsou přeloženi k děl.pluku a vyzýval kpt. Šajnera, aby si u své baterie dal pozor na asi 10 lidí, kteří budou muset být pro svoji komunistickou činnost zavřeni*²⁶⁴Následuje rozhovor se škpt.děl. Šajnerem: „*Ty hochy znám ještě z Ruska, tož si na ně nyní pěkně došlápneme Václave /Šajner/, to jim zde srovnáme hřebínek a poznají ještě, co to je vojna. Patří mezi ty hvězdáře a bud' bez starosti, že budou brzy v base.*“²⁶⁵ Obě tyto zprávy byly vyhotoveny v průběhu roku 1943, nicméně je na místě si položit otázku, v jaké míře jsou tyto zprávy objektivní a pravdivé. I přes tyto okolnosti, které by Josefu Šimůnkovi bezesporu uškodily, strávil na Mírově „jen“ 24 měsíců. Jeho dlouhodobý pobyt nepřerušilo ani podané odvolání z 20.6.1950.²⁶⁶ Pobyt na Mírově a skutečnost, že Josef Šimůnek byl voják ze západu, přitížilo i jeho manželce Bořeně Šimůnkové – Bíškové. Po jeho zatčení byla z letňanského bytu vystěhována a byl jí přidělen pavlačový byt na Žižkově, ve kterém obývala jednu místnost, která plnila funkci kuchyně a zároveň spací místnosti.²⁶⁷

V červnu 1952 byl Josef Šimůnek propuštěn z nápravného zařízení Mírov. Jeho první kroky vedly do Sezemic k rodičům a své sestře Marii, která mu pomohla se opět začlenit do normálního života. V Sezemicích ale nemohl strávit delší dobu. Jen co mu to situace umožnila, z Mírova se vrátil nachlazený a s podkopeným zdravím, odjel do Prahy s manželkou Boženou, která mezitím přicestovala do Sezemic. V Praze se musel ihned hlásit na místním Národním výboru, kde mu byla přidělena práce. Jako osoba „nepřátelská“ režimu musel pracovat ve sběrných surovinách v Praze. Hmotná nouze, která se u Šimůnkových hned záhy projevila, do jisté míry tlumila manželka Božena, která pracovala jako účetní v Gramofonových závodech, nicméně i s její gáží vyžívali z měsíce na měsíc.²⁶⁸

²⁶⁴ ABS Praha-Na Struze. 302-1/483/180. Posudky západních důstojníků z roku 1943 – Josef Šimůnek.

²⁶⁵ Tamtéž.

²⁶⁶ ABS Kanice, Brno. E – 1 Inv. j. 105 karton č. 104 - Kartotéka osob, zařazených do jednotlivých TNP v Čechách – Josef Šimůnek.

²⁶⁷ Vyprávění Marie Kafkové-Balcarové.

²⁶⁸ Tamtéž.

4.4. Život za socialismu

Po svém propuštění se Josef Šimůnek nějaký čas zotavoval. Využíval velice kladných rodinných vztahů a vždy, když mu to situace umožnila, odjel s manželkou do Sezemic. Dne 20.2. v roce 1956 zemřel po těžké nemoci otec Josefa Šimůnka ve věku 78 let. Starost o rodinný statek přešel na bedra jeho sestry Marie, která se před válkou provdala za sezemického krejčího Josefa Balcara, který se svému řemeslu vyučil ve Vídni. V roce 1938 se jim narodila dcera Marie.²⁶⁹ Otec Josefa Šimůnka dožíval poslední rok s nalomeným zdravím. Psychicky ho také zlomila násilná kolektivizace jejich rodinného hospodářství. V padesátých letech Josef Šimůnek i nadále pobýval ve sběrných surovinách, ale ze zdravotních důvodů v roce 1957 odešel do gramofonových závodů, kde pracoval jako technický úředník. Ke konci padesátých let už Josef Šimůnek nečelil tak silnému tlaku ze strany StB. V Praze nebyl tolik na očích a také se s manželkou přestěhovali do Kobylis. U zdejšího bytového družstva si pronajali byt na ulici Trousilova 8.²⁷⁰

V šedesátých letech byla Josefu Šimůnkovi vrácena hodnost a byl povýšen na podplukovníka. Také změnil zaměstnání, když přešel z gramofonových závodů do Závodů průmyslové automatizace. V roce 1966 se ale dozvěděl další rodinnou tragédii. Ve věku 81 let zemřela jeho matka Marie, která i přes smrt svého manžela, před téměř deseti lety a pokročilý věk, neztrácela chuť k životu.²⁷¹ Nikdy mu nic nevyčítala, odchod do zahraničí, jeho soukromý život a jeho manželku Boženu do rodiny přijala.²⁷²

Další stránkou života Josefa Šimůnka byla aktivní účast na setkání s bývalými vojáky, se kterými se začal scházet až teprve v druhé polovině 60. let. Každý čtvrtek pořádali na Karlově náměstí v hostinci „Černý pivovar“ setkání, které v roce 1968 přerostlo ve schůze, kterých se účastnilo 50 – 60 lidí.²⁷³ Společně s kamarády, které potkal stejný osud, Tomášem Sedláčkem, Rudolfem Pernickým, Vladimírem Olšinou nebo Stanislavem Rajmonem a dalšími, založili 18. místní organizaci Československého svazu protifašistických bojovníků.²⁷⁴ Jeho manželka stále pracovala v gramofonových závodech jako administrativní pracovnice. Ještě před okupací dostali výjezdové povolení do Francie, kde strávili týden. S manželkou navštívili Strasbourg, Paříž a také místa, kde v roce 1940 působil. Po letech zavítal do Agde a

²⁶⁹ Vyprávění Marie Kafkové-Balcarové.

²⁷⁰ Záznam v cestovním dokladu Josefa Šimůnka.

²⁷¹ Vyprávění Marie Kafkové-Balcarové.

²⁷² Tamtéž.

²⁷³ Tomáš SEDLÁČEK – Jiří PLACHÝ, *Vydržet. Paměti generála Tomáše Sedláčka*. Praha 2008, s. 157.

²⁷⁴ Tamtéž.

také do Portel des Corbieres.²⁷⁵ Další možnost cestování zadržela vlna normalizace po invazi vojsk zemí Varšavského paktu, která ho zastihla v Sezemicích. Tehdy podruhé přemýšlel o odchodu do zahraničí.²⁷⁶ Po konzultaci se svoji manželkou ale opět usoudil, že to nemá smysl, a zůstali v Československu. V roce 1969 se ještě dostali do Spolkové republiky Německo, ale po přijetí tzv. Pendrekového zákona v létě 1970 a jeho novelizací v říjnu 1970 došlo k uzavření hranic. Manželka sice ještě i nadále dostávala devizové přísliby, ale už jen do zemí východního bloku. V této době už ale byl v důchodovém věku. Jako „kriminálník“ odešel do důchodu předčasně. S manželkou si v roce 1972 koupili chalupu u Jablonce nad Nisou, kde trávili léto, a na zimu se vždy vraceli do Prahy. Mnoho času také trávili v rodinném kruhu. Na konci 70. let se u něho začaly projevovat následky pobytu na Mírově, v nemocnici mu diagnostikovali srdeční problémy.

Josef Šimůnek, voják se srdcem vlastence, který i přes nepřízeň osudu žil zajímavý život, zemřel 22.8. 1984 ve věku 70 let.²⁷⁷ Poslední rozloučení se konalo v pražských Strašnicích, kde se s ním přišli rozloučit kromě rodiny také jeho někdejší kamarádi a spolubojovníci z 2. světové války, Tomáš Sedláček, Jiří Valenta, Jaroslav Sommer a další. Na závěr poslední vzpomínka na Josefa Šimůnka z paměti generála Tomáše Sedláčka, který v roce 1990 pořádal zájezd do Agde a do vesničky Portel – des Corbieres, kde mělo dojít k dodatečné slavnosti předání praporu 3. oddílu.²⁷⁸ K velkému překvapení tehdejších účastníků zájezdu, vesměs příslušníků i jiných dělostřeleckých oddílů, nechala radnice v Portel připravit na místní pomník obětem 1. světové války pamětní desku s nápisem: „*Zde pobýval kpt. Josef Šimůnek se svými muži*“.²⁷⁹

²⁷⁵ Vyprávění Marie Kafkové-Balcarové.

²⁷⁶ Vyprávění Marie Kafkové-Balcarové.

²⁷⁷ Smuteční parte Josefa Šimůnka.

²⁷⁸ Tomáš SEDLÁČEK – Jiří PLACHÝ, *Vydržet. Paměti generála Tomáše Sedláčka*. Praha 2008, s. 160.

²⁷⁹ Tamtéž.

Závěr

Josef Šimůnek strávil svou podstatnou část života v československé armádě. Začal jako mladý a nadějný kadet na vojenské akademii v Hranicích a svou pílí se postupně vypracoval na velitele přes zástupce na velitele baterie.

Jako typický důstojník československé armády, který byl svými rodiči vychován k oddanosti a věrnosti k vlasti, aktivnímu členství v Sokole a zachování principu demokracie za jakýchkoliv událostí, odešel do zahraničí. Jednal podle přísahy, ale hlavně také podle svého svědomí, které mu přikazovalo se aktivně zapojit do zápasu o opětovné osvobození Československa. Josef Šimůnek patřil mezi typické československé důstojníky. Svým motivem k odchodu do zahraničí se od ostatních vojáků neodlišoval, byl ale zcela jiný, neboť každý si svůj boj za obnovu Československa představoval podle svého. Rozdíl nebyl v tom, v které armádě bojovat, v tom mnozí schodovali, ale především se odlišovali v tom, jak smýšleli, jak fungovali, jak se chovali při vystupování ve společnosti, na cvičení, před mužstvem, před nadřízenými, ve společnosti cizích vojáků nebo jak se chovali tváří v tvář nepříteli.

Tato práce neměla primární účel, přinést na tyto otázky odpovědi a říct jaký byl československý důstojnický sbor, ale životní cesta Josefa Šimůnka a jeho osoba jako jeden z příkladů československého důstojníka za 2. světové války, v letech poválečných a především v období jeho perzekuce a věznění na Mírově.

Josef Šimůnek umřel, aniž by se dočkal úplné rehabilitace. Svou životní cestu vedl tak jak mu povinnosti, vyplývající z přísahy, přikazovali, ale v konečném důsledku se za to nedočkal žádného uznání ani vyrovnání. Skon v období před Sametovou revolucí tomu zamezil.

Přehled použitých pramenů a literatury

Prameny:

Vojenský ústřední archiv Praha

- Fond Dělostřelecký oddíl 81
- Fond Polský legion
- Fond Velitelství československých vojenských jednotek - Francie
- Fond Dělostřelecký pluk 1
- Fond 37
- Fond Československé samostatné obrněné brigády ve Velké Británii
- Fond Československé vojenské mise v SSSR
- Fond Kvalifikační listiny
- Sbírka 37
- Kartotéka příslušníků čs. zahraničních jednotek 1939 – 1945 – západ
- Fond 24
- Osobní věstníky z let 1945, 1946 a 1947

Archiv Bezpečnostních složek (ABS) Brno-Kanice

- Fond 302 (Správa vojenské kontrarozvědky)

Archiv Bezpečnostních složek (ABS) Na struze

- fondy STB a TNP Mírov

Státní okresní archiv Pardubice

Archiw wojska polskiego

Literatura:

BENEŠ, Edvard. *Paměti: Od Mnichova k nové válce a novému vítězství*. Vyd. 2., Praha: Orbis, 1947, 517 s.

BROD, Toman. *Pakty Stalina s Hitlerem: výběr dokumentů z let 1939 a 1940*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1990. 140 s. ISBN 80-85281-06-6.

ČAMBALA, Ludvík, BŘEČKA, Jan, ed. a MIKULKA, Jiří, ed. *Moje druhá světová válka: vzpomínky příslušníka československé zahraniční armády ve Francii a Velké Británii*. Vyd. 1. Brno: Moravské zemské muzeum, 2008. 121 s. ISBN 978-80-7028-320-2.

ČEJKA, Eduard. *Československý odboj na západě*. Vyd. 1. Praha : Naše vojsko, 1997. 534 s. ISBN 80-204-0609-3.

DUBEN, Václav. *Na všech frontách : Čechoslováci ve 2.světové válce*. Vyd. 2. Praha : Ministerstvo obrany České republiky - AVIS, 2001. 260 s. ISBN 80-7278-104-9.

FENCL, Vilém; LOŠEK, Petr. *Cromwelly Československé brigády*. Vyd. 1. Praha : Corona, 2010. 204 s. ISBN 978-80-86116-38-9.

FENCL, V.; ŘÍHA, M. *Československá armáda ve Velké Británii: Envyklopedie stejnokrojů Československa II*. Praha: Nakladatelství MVH s.r.o., 2003. ISBN 80-238-9646-6

FIDLER, Jiří a Václav SLUKA. *Encyklopedie branné moci Republiky československé 1920-1938*. Praha: Libri, 2006, 768 s. ISBN 80-7277-256-2.

FORTY, George. *British Army Handbook*. Gloucestershire: Sutton Publishing Ltd, 1998, 288 s. ISBN 978-0750914031.

HNĚLIČKA, Stanislav a ŠEBELKA, Jan. *Byl jsem tobruckou krysou: vzpomínky válečného veterána*. 1. vyd. Praha: Akropolis, 2008. 183 s. ISBN 978-80-7304-101-4.

- HRBEK, Jaroslav et al. *Draze zaplacená svoboda: osvobození Československa 1944-1945*. Vyd. 1. Praha: Paseka, 2009. 2 sv. (351, 358 s.). ISBN 978-80-7185-976-5.
- JAMBOR, Tomáš a BROJO, Petr. *Československá samostatná obrněná brigáda*. [Praha]: Capricorn Publications, 2011. 315 s. History books. ISBN 978-80-903945-7-5.
- KOLEKTIV AUTORŮ, *Vojenské dějiny Československa : 4.díl*. Praha : Naše vojsko, 1988. 797 s.
- KRISTEK, Gabriela. *A marš mi hrál zvuk děl*. Vyd. 1. Ústí nad Orlicí : Oftis, 2009. 112 s. ISBN 978-80-7405-055-8.
- KVAPIL, Oldřich. *Cesta bouří*. Vyd. 1. Praha: Brána, 2010. 307 s. ISBN 978-80-7243-436-7.
- MAREK, Jindřich. *Příběhy starých battledressů: Zapomenuté příběhy o statečnosti českých vojáků*. Praha: Svět křídel, 2001. ISBN 80-85280-73-6
- PETRÁK, Anton. *Anglán: Spomienky generála Antona Petráka*. Bratislava: Ústav pamäti národa, 2012, 459 s. ISBN 978-80-89335-59-6.
- POVOLNÝ, Daniel. *Organizační vývoj Vojenské kontrarozvědky v letech 1945-1990*. Praha: Ministerstvo obrany ČR - Prezentační a informační centrum MO, 2009. 128 s. ISBN 978-80-7278-480-6.
- PROCHÁZKA, Ivan. *Dunkerque: válečný deník Československé samostatné obrněné brigády (říjen 1944 - květen 1945)*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - Agentura vojenských informací a služeb, 2006. 204 s. ISBN 80-7278-353-X.
- REICHL, Martin. *F2074 vypráví...: Vzpomínky příslušníka československé obrněné brigády Jiřího Pavla*. Červený Kostelec: Nakladatelství Pavel Mervart. 2010 356 s.

SEDLÁČEK, Tomáš a PLACHÝ, Jiří. *Vydržet!: paměti generála Tomáše Sedláčka*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo obrany - Agentura vojenských informací a služeb, 2008. 190 s. ISBN 978-80-7278-479-0.

SÍTENSKÝ, Ladislav. *Z válečného deníku*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1991. 381 s. ISBN 80-206-0247-X.

STAV, Zdeněk a VALIŠ, Zdeněk, ed. *Povinnost nade vše--: legionářský deník a autentická zповěď plukovníka Zdeňka Stava ...* 1. vyd. Brno: B4U, 2009. 479 s. ISBN 978-80-87222-05-8.

STRAKA, Karel. *Československá armáda, pilíř obrany státu z let 1932 - 1939*. Praha: Ministerstvo obrany ČR - AVIS, 2007, 158 s. ISBN 978-80-7278-376-2.

SVOBODA, Gustav a JAKL, Tomáš, ed. 1. československá divize ve Francii (1939-1940). Praha: Ministerstvo obrany ČR - Prezentační a informační centrum MO, 2010. 297 s. ISBN 978-80-7278-541-4.

SVOBODA, Ludvík a KLUSÁKOVÁ, Zoe, ed. *Deník z doby válečné: červen 1939 - leden 1943*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2008. 301 s., [8] s. obr. příl. ISBN 978-80-204-1939-2.

SVOBODA, Ludvík. *Cestami života*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2009. 359 s., [40] s. obr. příl. ISBN 978-80-7360-878-1.

ŠEDIVÝ, Ivan. *Češi, české země a Velká válka 1914-1918*. Praha: Lidové noviny, 2001, 492 s. ISBN 80-7106-274-X

ŽÁK, František. *Tak to bylo: vzpomínky Ing. Františka Žáka, genmj. v.v., účastníka 2. zahraničního odboje ve Francii, Velké Británii, SSSR a Severní Africe*. [Česko]: Růžena Kalabisová, 2000. 121 s. Vzpomínky a svědectví.

Internetové zdroje:

Město Sezemice [online]. 2008 [cit. 2013-05-30]. Dostupné z: <http://www.sezemice.cz/>

Český statistický úřad [online]. 2008 [cit. 2013-05-30]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/>

HAVELKA, Radek. *Valka.cz* [online]. 1998 [cit. 2013-05-30]. Dostupné z: <http://www.valka.cz/>

Klub přátel Pardubicka [online]. 2005 [cit. 2013-05-30]. Dostupné z: www.iipardubice.cz

CÍMALA, Petr. *Vojenská akademi Hranice* [online]. 2009 [cit. 2013-05-30]. Dostupné z: <http://vojenskaakademiehranice.ic.cz/>

Periodika:

BALCAR, Mirek. 90. výročí vzniku Československa. *Sezemické noviny*. 2008, č. 5.

BALCAR, Mirek. Oldřich Ulrich. *Sezemické noviny*. 2010, č. 5.

GOTTWALD, Karel. Zachránil praporec.... *Národní osvobození*. 1993.

Seznam použitých zkratk

ABS – Archiv bezpečnostních složek

asp. prez. sl. - aspirant prezenční služby

brig. gen. – brigádní generál

gen. – generál

gšt. – generálního štábu

kpt. - kapitán

KSČ – Komunistická strana Československa

mjr. – major

MNO – Ministerstvo národní obrany

npor. – nadporučík

NKVD – *Narodnyj komissariat vnutrennych del* (Lidový komisariát vnitra)

odd. – oddělení

OBZ – Obranné zpravodajství

ON – Obrana národa

p. pl. – pěší pluk

plk. – plukovník

ppor. – podporučík

pplk. – podplukovník

por. – poručík

pozn. aut. – poznámka autora

SSSR – Svaz sovětských socialistických republik

StB – Státní bezpečnost

v zál. – v záloze

VÚA-VHA – Vojenský ústřední archiv – Vojenský historický archiv

Seznam příloh

I. Vojenské hodnosti Josefa Šimůnka

II. Vyznamenání Josefa Šimůnka

III. Obrazová příloha

- obrázek č.1 Krejčovství Josefa Šimůnka staršího. Někdy po roce 1900
- Obrázek č.2 Rodina Šimůnkova těsně před 1. světovou válkou
- Obrázek č.3 Josef Šimůnek na vojenské akademii v Hranicích
- Obrázek č.4 Dělostřelci v Cholmodneley Park
- Obrázek č.5 Velitelská četa při oslavách sv. Václava
- Obrázek č.6 Josef Šimůnek na kursu pro motocyklisty.
- Obrázek č.7 Npor. Josef Šimůnek podává hlášení kpt. Rajmonovi
- Obrázek č.8 Josef Šimůnek po roce 1945 jako posluchač Vysoké školy válečné
- Obrázek č.9 Svatba Josefa Šimůnka a Boženy Bíškové
- Obrázek č.10 Josef Šimůnek se svým otcem v Sezemicích v 50. letech
- Obrázek č.11 Josef Šimůnek s celou svoji rodinou, těsně před smrtí jeho otce
- Obrázek č.12 Rodinná hrobka, v níž je pochován pplk. Josef Šimůnek

Přílohy

Příloha č.1 – Hodnostní postup a obdržená vyznamenání

<u>Hodnost</u>	<u>S účinností od</u>
Ppor.děl.	15.8.1934
Por.děl.	1.8. 1936
Npor.děl.	1.4. 1940
Kpt.děl.	28.10.1942
Škprt.děl.	1.5.1944
Mjr.děl.	1.5.1945

Příloha č. 2 - Seznam vyznamenání udělených Josef Šimůnkovi:

2x Československý válečný kříž 1939

Medaile za chrabrost

Medaile za zásluhy II. stupně

Pamětní medaile se štítkem „VB“ a „F“

Obrazová příloha

Obrázek č. 1. Krejčovství Josefa Šimůnka staršího. Někdy po roce 1900. (Archiv Marie Kafkové)

Obrázek č. 2. Rodina Šimůnkova těsně před 1. světovou válkou. (Archiv Marie Kafkové)

Obrázek č. 3. Josef Šimůnek na vojenské akademii v Hranicích. (VUA Invalidovna)

Obrázek č. 4. Dělostřelci v Cholmodneley Park. Josef Šimůnek šestý zleva. Za ním stojí Tomáš Sedláček. (Archiv Tomáše Jambora)

Obrázek č. 5. Velitelská četa při oslavách sv. Václava. Josef Šimůnek čtvrtý hned z levého kraje. (Archiv Tomáše Jambora)

Obrázek č. 6. Josef Šimůnek na kursu pro motocyklisty. Druhý zleva. (Archiv Jana Hodra)

Obrázek č. 7. Npor. Josef Šimůnek podává hlášení kpt. Rajmonovi. (Archiv Tomáše Jambora)

Obrázek č. 8. Josef Šimůnek po roce 1945 jako posluchač Vysoké školy válečné v Praze. (Archiv Marie Kafkové)

Obrázek č. 9. Svatba Josefa Šimůnka a Boženy Bíškové. Někdy v roce 1947. (Archiv Marie Kafkové)

Obrázek č. 10. Josef Šimůnek se svým otcem v Sezemicích v 50. letech. (Archiv Marie Kafkové)

Obrázek č. 11. Josef Šimůnek s celou svoji rodinou, těsně před smrtí jeho otce. (Archiv Marie Kafkové)

Obrázek č. 12. Rodinná hrobka, v níž je pochován pplk. Josef Šimůnek. (Archiv Mirka Balcara)

